

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ANABİLİM DALI

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE UZANAN
BİR OKULUN HİKAYESİ: İSTANBUL AMERİKAN KIZ KOLEJİ (1871-1932)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EDİZ KIRKAĞAÇLIOĞLU

İSTANBUL 2021

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ANABİLİM DALI

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE UZANAN
BİR OKULUN HİKAYESİ: İSTANBUL AMERİKAN KIZ KOLEJİ (1871-1932)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EDİZ KIRKAĞAÇLIOĞLU

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ARZU MERYEM DEMİRKIRAN

İSTANBUL 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖN SÖZ.....	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	VII
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	10
AMERİKAN BOARD TEŞKİLATI.....	10
1. Amerikan Board'ın Kuruluşu ve Çalışmaları	10
1.1. Amerikan Board'ın Kuruluşu	10
1.2. Amerikan Board'ın Teşkilatlanması	11
1.3. Amerikan Board'ın Osmanlı Devleti'ndeki Faaliyetleri	13
1.4. Amerikan Board'ın Osmanlı Devleti'ndeki Misyon Bölgeleri	15
İKİNCİ BÖLÜM	18
İSTANBUL AMERİKAN KIZ KOLEJİ	18
2. İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Kuruluşu ve Büyümesi	18
2.1. İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Kuruluşu	18
2.2. Arnavutköy'deki Yeni Okul Kampüsü.....	24
2.3. İstanbul Amerikan Kız Koleji Kütüphanesi	25
2.4. İstanbul Amerikan Kız Koleji Müzesi.....	26
2.5. İstanbul Amerikan Kız Kolejindeki Genel Düzen	27
2.6. Okul Etkinlikleri.....	28
2.7. Kolejdeki Eğitimciler	30
2.8. Kolejdeki Türk Eğitimciler ve İlk Türk Öğrenciler	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	35
İSTANBUL AMERİKAN KIZ KOLEJİ'NİN ÖĞRETİM PROGRAMI	35
3. İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Öğretim Programı ve Ders İçerikleri ...	35
3.1. İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Öğretim Programı.....	35
3.2. Almanca.....	36
3.3. Beden Eğitimi.....	41
3.4. Biyoloji.....	44

3.5.	Bulgarca.....	48
3.6.	Çizim ve Resim	55
3.7.	Eğitim Bilimleri.....	59
3.8.	Ermenice.....	62
3.9.	Ev Ekonomisi	66
3.10.	Felsefe	67
3.11.	Fiziki Coğrafya ve Jeoloji	75
3.12.	Fizik ve Fiziksel Astronomi	77
3.13.	Fransızca.....	83
3.14.	İbranice.....	88
3.15.	İncil Tarihi ve Edebiyatı.....	89
3.16.	İngilizce	92
3.17.	Kimya	98
3.18.	Latince	103
3.19.	Matematik.....	106
3.20.	Müzik.....	114
3.21.	Pedagoji	119
3.22.	Sanat Tarihi	120
3.23.	Tarım-Ziraat	126
3.24.	Tarih	127
3.25.	Ticaret.....	134
3.26.	Türkçe.....	136
3.27.	Yunanca	142
SONUÇ		149
KAYNAKÇA		153
EKLER.....		163

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nde açılmış en önemli misyoner okullarından birisi olan İstanbul Amerikan Kız Koleji, kuruluşundan bugüne kadar değişen koşullara uyum sağlayarak ayakta kalmış ve eğitim vermeye devam etmiştir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde ABD'de kurulmuş bir misyonerlik örgütü olan Amerikan Board'ın tarihi, teşkilatlanması ve Osmanlı Devleti'ndeki misyonerlik faaliyetleri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde Amerikan Board teşkilatına bağlı olarak kurulan ve daha sonra bu örgütten ayrılarak çalışmalarına devam eden İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin kurulması, büyümesi, kolejin genel yapısı ve kolejdeki eğitimciler üzerinde durulmuştur. Çalışmanın son bölümünü oluşturan üçüncü bölümde ise kolejin öğretim programı detaylı bir şekilde incelenmiştir. Kolejın öğretim programı içerisinde yer alan derslerin yıllara göre değişimi, derslerin içerikleri, öğrenme ve öğretme sürecine dair bilgiler kolejın resmi arşiv kaynakları esas alınarak çalışılmıştır.

Hazırlamış olduğum bu çalışma boyunca bana yol gösteren, değerli fikirlerini benimle paylaşan, desteğini ve hoşgörüsünü hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Arzu Meryem Demirkıran'a, fikirleri ve yardımları ile çalışmama katkıda bulunan Arş. Gör. Cem Bayındır'a, maddi manevi destekleriyle her zaman yanımda olan arkadaşlarıma ve başta annem olmak üzere aileme teşekkür ederim.

Ediz KIRKAĞAÇLIOĞLU

İstanbul 2020

ÖZET

Bu çalışmada, Amerikan Board teşkilatına bağlı olarak kurulan misyoner okullarından birisi olan İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin kuruluşu, Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanan süreçteki gelişimi ve öğretim programı incelenmiştir. İstanbul Amerikan Kız Koleji, 1871 yılında bir ev okulu olarak faaliyetlerine başlamıştır. Öğrenci sayısının artması ve eğitim öğretim faaliyetlerinin ilerlemesiyle beraber 1890 yılında Massachusetts eyalet yasalarına göre kolej statüsüne kavuşmuştur.

Kuruluşundan sonra Üsküdar'da eğitim faaliyetlerini sürdüren İstanbul Amerikan Kız Koleji, buradaki kolej binalarının yanması üzerine Arnavutköy'e taşınmış ve eğitim hayatına burada devam etmiştir. 1971 yılında bulunduğu kampüsü Boğaziçi Üniversitesi'nin kurulması için Türk hükümetine devreden Robert Koleji, Arnavutköy'de bulunan Amerikan Kız Koleji ile birleşmiş ve karma eğitime geçilmiştir. 1971 yılında birleşen bu iki okul halen varlığını sürdürmekte ve günümüzde Özel Amerikan Robert Lisesi olarak hizmet vermektedir.

İstanbul Amerikan Kız Koleji vermiş olduğu nitelikli eğitimle birlikte hem Osmanlı'da hem de Cumhuriyet döneminde kadınların modernleşmesi sürecine ciddi bir şekilde katkı sağlamıştır. Toplumun her alanında eşitlikçi ve özgürlükçü kadınlar yetiştirmeyi hedefleyen ve büyük ölçüde bu hedefine ulaşan İstanbul Amerikan Kız Koleji, ülkemizdeki kız okulları arasında ayrı bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Board, Yabancı Okullar, İstanbul Amerikan Kız Koleji, Amerikan Okulları, Osmanlı Devleti, Eğitim, Misyonerlik

ABSTRACT

In this study, the establishment of the American College for Girls in Istanbul, one of the missionaries established schools, depending on the organization of the American Board, its development process from the Ottoman Empire to the Republic of Turkey and its curriculum were examined. Istanbul American College for Girls started its activities as a homeschool in 1871. With the increase in the number of students and the progress of educational activities, it gained the status of being college in 1890 according to Massachusetts state laws.

Istanbul American College for Girls, which proceeded its educational activities in Üsküdar after its establishment, moved to Arnavutköy after the college buildings burned down and continued its education life here. Robert College, which transferred its campus to the Turkish government for the establishment of Boğaziçi University in 1971, merged with the American College for Girls in Arnavutköy and started coeducation. These two schools, which merged in 1971, still exist and today it continues its education as Private American Robert College.

Istanbul American College for Girls has contributed significantly to the modernization process of women both in the Ottoman Empire and in the Republican period with the quality education it has provided. Aiming to raise egalitarian and libertarian women in all areas of society and reaching this goal to a large extent, Istanbul American College for Girls has a special importance among the schools for girls in our country.

Keywords: American Board, Foreign Schools, Istanbul American College for Girls, American Schools, Ottoman Empire, Education, Missionary

KISALTMALAR

A.B.C.F.M.	: American Board of Commissioners for Foreign Missions
ACG	: American College for Girls
Amerikan Board	: American Board of Commissioners for Foreign Missions
B.A.	: Bachelor of Arts
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
Dr.	: Doktor
Ed.	: Editör
DİA	: Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Haz.	: Hazırlayan
lab.	: Laboratuvar
Ltq.	: Türk lirası
Mr.	: Bay
Mrs.	: Bayan
P.A.B.C.F.M.	: Papers of The American Board of Commissioners For Foreign Missions
rev.	: Reverend
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
Vol.	: Volume
WBM	: The Women's Board of Mission

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3. 1. 1901-1902 Almanca Ders Bilgileri	37
Tablo 3. 2. 1904-1905 Almanca Ders Bilgileri	38
Tablo 3. 3. 1911-1912 Almanca Ders Bilgileri	38
Tablo 3. 4. 1913-1914 Almanca Ders Bilgileri	38
Tablo 3. 5. 1915-1916 Almanca Ders Bilgileri	39
Tablo 3. 6. 1919-1920 Almanca Ders Bilgileri	40
Tablo 3. 7. 1927-1928 Almanca Ders Bilgileri	40
Tablo 3. 8. 1931-1932 Almanca Ders Bilgileri	40
Tablo 3. 9. 1901-1902 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	41
Tablo 3. 10. 1904-1905 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	42
Tablo 3. 11. 1913-1914 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	42
Tablo 3. 12. 1915-1916 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	42
Tablo 3. 13. 1919-1920 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	43
Tablo 3. 14. 1927-1928 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	43
Tablo 3. 15. 1931-1932 Beden Eğitimi Ders Bilgileri	44
Tablo 3. 16. 1901-1902 Biyoloji Ders Bilgileri	44
Tablo 3. 17. 1904-1905 Biyoloji Ders Bilgileri	45
Tablo 3. 18. 1911-1912 Biyoloji Ders Bilgileri	45
Tablo 3. 19. 1913-1914 Biyoloji Ders Bilgileri	46
Tablo 3. 20. 1915-1916 Biyoloji Ders Bilgileri	46
Tablo 3. 21. 1919-1920 Biyoloji Ders Bilgileri	47
Tablo 3. 22. 1927-1928 Biyoloji Ders Bilgileri	47
Tablo 3. 23. 1931-1932 Biyoloji Ders Bilgileri	48
Tablo 3. 24. 1901-1902 Bulgarca Ders Bilgileri	50
Tablo 3. 25. 1904-1905 Bulgarca Ders Bilgileri	51
Tablo 3. 26. 1911-1912 Bulgarca Ders Bilgileri	51
Tablo 3. 27. 1913-1914 Bulgarca Ders Bilgileri	52
Tablo 3. 28. 1915-1916 Bulgarca Ders Bilgileri	53
Tablo 3. 29. 1919-1920 Bulgarca Ders Bilgileri	53
Tablo 3. 30. 1927-1928 Bulgarca Ders Bilgileri	54
Tablo 3. 31. 1931-1932 Bulgarca Ders Bilgileri	54
Tablo 3. 32. 1889-1890 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	55
Tablo 3. 33. 1901-1902 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	55
Tablo 3. 34. 1904-1905 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	56
Tablo 3. 35. 1911-1912 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	56
Tablo 3. 36. 1913-1914 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	57
Tablo 3. 37. 1915-1916 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	58
Tablo 3. 38. 1919-1920 Çizim ve Resim Ders Bilgileri	58
Tablo 3. 39. Grup 2 Uygulamalı Tasarım Bilgileri	59
Tablo 3. 40. Grup 2 Uygulamalı Tasarım Bilgileri-2	59
Tablo 3. 41. 1913-1914 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri	60
Tablo 3. 42. 1915-1916 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri	60
Tablo 3. 43. 1919-1920 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri	61

Tablo 3. 44. 1927-1928 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri	61
Tablo 3. 45. 1931-1932 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri	62
Tablo 3. 46. 1901-1902 Ermenice Ders Bilgileri	63
Tablo 3. 47. 1911-1912 Ermenice Ders Bilgileri	64
Tablo 3. 48. 1913-1914 Ermenice Ders Bilgileri	65
Tablo 3. 49. 1915-1916 Ermenice Ders Bilgileri	65
Tablo 3. 50. 1919-1920 Ermenice Ders Bilgileri	66
Tablo 3. 51. 1927-1928 Ev Ekonomisi Ders Bilgileri	67
Tablo 3. 52. 1901-1902 Felsefe Ders Bilgileri	68
Tablo 3. 53. 1904-1905 Felsefe Ders Bilgileri	69
Tablo 3. 54. 1911-1912 Felsefe Ders Bilgileri	69
Tablo 3. 55. 1913-1914 Felsefe Ders Bilgileri	70
Tablo 3. 56. 1915-1916 Felsefe Ders Bilgileri	71
Tablo 3. 57. 1919-1920 Felsefe Ders Bilgileri	73
Tablo 3. 58. 1927-1928 Felsefe Ders Bilgileri	74
Tablo 3. 59. 1931-1932 Felsefe Ders Bilgileri	74
Tablo 3. 60. 1901-1902 Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri	75
Tablo 3. 61. 1904-1905 Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri	76
Tablo 3. 62. 1911-1912 Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri	77
Tablo 3. 63. Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri	77
Tablo 3. 64. 1889-1890 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	78
Tablo 3. 65. 1901-1902 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	79
Tablo 3. 66. 1904-1905 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	79
Tablo 3. 67. 1911-1912 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	80
Tablo 3. 68. 1913-1914 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	80
Tablo 3. 69. 1915-1916 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	81
Tablo 3. 70. 1919-1920 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	82
Tablo 3. 71. 1927-1928 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	82
Tablo 3. 72. 1931-1932 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri	83
Tablo 3. 73. 1901-1902 Fransızca Ders Bilgileri	83
Tablo 3. 74. 1904-1905 Fransızca Ders Bilgileri	84
Tablo 3. 75. 1911-1912 Fransızca Ders Bilgileri	85
Tablo 3. 76. 1913-1914 Fransızca Ders Bilgileri	85
Tablo 3. 77. 1915-1916 Fransızca Ders Bilgileri	86
Tablo 3. 78. 1919-1920 Fransızca Ders Bilgileri	86
Tablo 3. 79. 1927-1928 Fransızca Ders Bilgileri	87
Tablo 3. 80. 1931-1932 Fransızca Ders Bilgileri	88
Tablo 3. 81. 1919-1920 İbranice Ders Bilgileri	89
Tablo 3. 82. 1901-1902 İncil Tarihi ve Edebiyatı	89
Tablo 3. 83. 1904-1905 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri	90
Tablo 3. 84. 1911-1912 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri	90
Tablo 3. 85. 1915-1916 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri	91
Tablo 3. 86. 1919-1920 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri	91
Tablo 3. 87. 1889-1900 İngilizce Ders Bilgileri	93
Tablo 3. 88. 1892-1893 İngilizce Ders Bilgileri	93
Tablo 3. 89. 1894-1895 İngilizce Ders Bilgileri	94
Tablo 3. 90. 1901-1902 İngilizce Ders Bilgileri	94

Tablo 3. 91. 1904-1905 İngilizce Ders Bilgileri	95
Tablo 3. 92. 1913-1914 İngilizce Ders Bilgileri	95
Tablo 3. 93. 1915-1916 İngilizce Ders Bilgileri	96
Tablo 3. 94. 1927-1928 İngilizce Ders Bilgileri	96
Tablo 3. 95. 1931-1932 İngilizce Ders Bilgileri	97
Tablo 3. 96. 1889-1890 Kimya Ders Bilgileri	98
Tablo 3. 97. 1901-1902 Kimya Ders Bilgileri	99
Tablo 3. 98. 1903-1904 Kimya Ders Bilgileri	99
Tablo 3. 99. 1911-1912 Kimya Ders Bilgileri	100
Tablo 3. 100. 1913-1914 Kimya Ders Bilgileri	100
Tablo 3. 101. 1915-1916 Kimya Ders Bilgileri	101
Tablo 3. 102. 1919-1920 Kimya Ders Bilgileri	101
Tablo 3. 103. 1927-1928 Kimya Ders Bilgileri	102
Tablo 3. 104. 1931-1932 Kimya Ders Bilgileri	103
Tablo 3. 105. 1901-1902 Latince Ders Bilgileri	103
Tablo 3. 106. 1904-1905 Latince Ders Bilgileri	104
Tablo 3. 107. 1911-1912 Latince Ders Bilgileri	104
Tablo 3. 108. 1913-1914 Latince Ders Bilgileri	105
Tablo 3. 109. 1915-1916 Latince Ders Bilgileri	105
Tablo 3. 110. 1919-1920 Latince Ders Bilgileri	106
Tablo 3. 111. 1889-1890 Matematik Ders Bilgileri	106
Tablo 3. 112. 1901-1902 Matematik Ders Bilgileri	107
Tablo 3. 113. 1904-1905 Matematik Ders Bilgileri	107
Tablo 3. 114. 1911-1912 Matematik Ders Bilgileri	108
Tablo 3. 115. 1913-1914 Matematik Ders Bilgileri	109
Tablo 3. 116. 1915-1916 Matematik Ders Bilgileri	110
Tablo 3. 117. 1919-1920 Matematik Ders Bilgileri	111
Tablo 3. 118. 1927-1928 Matematik Ders Bilgileri	112
Tablo 3. 119. 1931-1932 Matematik Ders Bilgileri	113
Tablo 3. 120. 1901-1902 Müzik Ders Bilgileri	114
Tablo 3. 121. 1904-1905 Müzik Ders Bilgileri	115
Tablo 3. 122. 1911-1912 Müzik Ders Bilgileri	116
Tablo 3. 123. 1913-1914 Müzik Ders Bilgileri	117
Tablo 3. 124. 1915-1916 Müzik Ders Bilgileri	117
Tablo 3. 125. 1927-1928 Müzik Ders Bilgileri	118
Tablo 3. 126. 1927-1928 Müzik Ders Bilgileri-II	119
Tablo 3. 127. 1931-1932 Müzik Ders Bilgileri	119
Tablo 3. 128. 1901-1902 Pedagoji Ders Bilgileri	120
Tablo 3. 129. 1889-1890 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	120
Tablo 3. 130. 1901-1902 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	121
Tablo 3. 131. 1904-1905 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	121
Tablo 3. 132. 1911-1912 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	122
Tablo 3. 133. 1913-1914 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	123
Tablo 3. 134. 1915-1916 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	123
Tablo 3. 135. 1919-1920 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	124
Tablo 3. 136. 1927-1928 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	125
Tablo 3. 137. 1931-1932 Sanat Tarihi Ders Bilgileri	125

Tablo 3. 138. 1919-1920 Tarım-Ziraat Ders Bilgileri	127
Tablo 3. 139. 1889-1890 Tarih Ders Bilgileri.....	127
Tablo 3. 140. 1901-1902 Tarih Ders Bilgileri.....	128
Tablo 3. 141. 1904-1905 Tarih Ders Bilgileri.....	129
Tablo 3. 142. 1911-1912 Tarih Ders Bilgileri.....	130
Tablo 3. 143. 1913-1914 Tarih Ders Bilgileri.....	131
Tablo 3. 144. 1914-1915 Tarih Ders Bilgileri.....	131
Tablo 3. 145. 1915-1916 Tarih Ders Bilgileri.....	132
Tablo 3. 146. 1919-1920 Tarih Ders Bilgileri.....	132
Tablo 3. 147. 1927-1928 Tarih Ders Bilgileri.....	133
Tablo 3. 148. 1931-1932 Tarih Ders Bilgileri.....	134
Tablo 3. 149. 1919-1920 Ticaret Dersi Bilgileri	134
Tablo 3. 150. 1927-1928 Ticaret Dersi Bilgileri	135
Tablo 3. 151. 1931-1932 Ticaret Dersi Bilgileri	136
Tablo 3. 152. 1911-1912 Türkçe Ders Bilgileri	136
Tablo 3. 153. 1913-1914 Türkçe Ders Bilgileri	137
Tablo 3. 154. 1915-1916 Türkçe Ders Bilgileri	138
Tablo 3. 155. 1919-1920 Türkçe Ders Bilgileri	139
Tablo 3. 156. 1927-1928 Türkçe Ders Bilgileri	140
Tablo 3. 157. 1927-1928 Türkçe Ders Bilgileri II	141
Tablo 3. 158. 1931-1932 Türkçe Ders Bilgileri	141
Tablo 3. 159. 1901-1902 Yunanca Ders Bilgileri	143
Tablo 3. 160. 1904-1905 Yunanca Ders Bilgileri	144
Tablo 3. 161. 1911-1912 Yunanca Ders Bilgileri	145
Tablo 3. 162. 1913-1914 Yunanca Ders Bilgileri	146
Tablo 3. 163. 1915-1916 Yunanca Ders Bilgileri	147
Tablo 3. 164. 1919-1920 Yunanca Ders Bilgileri	147

GİRİŞ

18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da üst üste almış olduğu mağlubiyetler ve yaşanan toprak kayıpları sonrası bu durum üzerine bazı tedbirler almak gerekliliği ortaya çıkmıştır. Yaşanan mağlubiyetlere kadar Avrupa'nın bilim ve teknik alanındaki ilerlemesini görmezden gelen Osmanlı Devleti, bu gerçeği acı tecrübeler sonrası kabul etmek durumunda kalmıştır. İlk iş olarak askeri alanda ıslahatlara girişilmiştir. Bunun üzerine Batı ile ilişkiye geçilmiş, alanında yetkin Avrupalı uzmanlardan raporlar kabul edilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda da padişah I. Mahmud (1730-1754) zamanında Humbaracı Ahmet Paşa adıyla bilinen Comte de Bonneval tarafından 1734 yılında "Humbaracı Teşkilatı" kurulmuştur.¹

III. Mustafa (1757-1774) tarafından 1773 yılında kurulan Mühendishane-i Bahr-i Hümayun, batılılaşma yolundaki ilk önemli eğitim kurumu olmuştur.² 1770 yılında Osmanlı donanmasının Çeşme'de Ruslar tarafından yakılması bu okulun açılmasının en önemli sebeplerinden biri olmuştur. Mühendishane-i Bahr-i Hümayun'da eğitim süresi üç yıldır. İlk iki yıl öğrenciler İlmihal, Arapça, Hesap, Hendese, Cebir ve Resim derslerini almışlardır.³ Yeni açılan bu okullarda dersin planlanmasından işlenilmesine kadar oluşturulan sistem Fransızların uygulamış oldukları sisteme fazlasıyla benzerlik göstermiştir.⁴

Mühendishane-i Bahr-i Hümayun'dan sonra bir Kara Askeri Teknik Okulu olan Mühendishane-i Berr-i Hümayun 1795 yılında III. Selim (1789-1807) tarafından açılmıştır. Okulun eğitim süresi dört yıldır.⁵ Türkiye'de pozitif bilimler alanında kaynak ve ders kitapları olarak ilk eserleri vermiş olan İshak Efendi, Mühendishane-i Berr-i Hümayun'un en ünlü hocasıdır.⁶

II. Mahmud'un (1808-1839) 1824 yılında yayınlamış olduğu ferman eğitim tarihi için önemli bir nitelik taşımaktadır. 1824 yılında yayınlanan fermanla birlikte ilköğretim

¹ Osman Nuri Ergin, *Türk Maarif Tarihi*, C. I-II, Eser Neşriyat, İstanbul 1977, s. 60-61.; Ahmet Cihan, *Osmanlı'da Eğitim*, 3F Yayınevi, İstanbul 2007, s. 39.; "Humbaracı", Ahmet Halaçoğlu, *DİA*, C. XVIII, 1998, 349-350.

² Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1991, s. 61.; "Mühendishâne-İ Bahri Hümayun", Kemal Beydilli, *DİA*, C. XXXI, 2006, s. 514.

³ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1997'e*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1997, s. 125.

⁴ İsmail Güven, *Osmanlı Eğitiminin Batılılaşma Evreleri*, Naturel Yayınevi, Ankara 2004, s. 15.

⁵ Öğrenciler birinci sınıfta Hüsn-i Hat, İmla, Resim, Arabi Mukaddimat-ı Hendese, Rakam, Fransızca; ikinci sınıfta İlm-i Hesap, Usul-i Hendese, Coğrafya, Arabi, Fransızca; üçüncü sınıfta Coğrafya, Müsellesat-ı Müsteviye, Cebir, Tahkit-i Arazi, Tarihi Harb; dördüncü sınıfta ise Fenn-i Mahrutiyat, Hesab-ı Tefazuli ve Tamami, Ceri Eskal, İlmi-i Heyet, Fenn-i Remi, Fenn-i Lağım, Talim Nazariyatı, İstihkam adlı dersleri görmüşlerdir. Ayrıca Bkz. Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1997'e*, s. 126.

⁶ İlhan Tekeli; Selim İlkin, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1999, s. 60.; Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 62.

zorunlu hale gelmiş ve sıbyan mekteplerinde iyileştirmeler yapılmıştır.⁷ Bir padişahın ağzından zorunluluğu getirmesiyle bu ferman, okuma yazmanın önemini anlatan diğer belgelerden ayrılmaktadır.⁸ II. Mahmud'un çıkarmış olduğu bu ferman eğitim alanına pozitif bir katkı sunmuş olsa da içerik bakımından incelendiğinde modern eğitim gereklerini yerine getiren birtakım düzenlemeler gözükmemektedir. Bu düzenlemenin arkasında yatan fikir çocukların küçük yaşlarda aile gelirine katkıda bulunmak için okul yerine bir ustanın yanına çırak olarak verilmesini engellemektir.⁹ Çocuklar zanaata verilmeyip İslam dininin inançlarını ve Müslümanlığı öğrenmek için mahalle mekteplerine verilerek eğitime devam edecektir. Eğitimdeki çocukların dünya işleri yerine ahiret işlerini öğrenmesi düşüncesi hala geçerliliğini korumakta olduğu ve bu fermanın bu düşüncüyü iyileştirici nitelikte olmadığı gözükmektedir. Ayrıca düzenlemelerin sadece merkezdeki sıbyan mektepleriyle sınırlı kalması sebebiyle gerekli başarıya ulaşamamıştır.¹⁰

Bu dönemde Osmanlı Devleti'nde tıp eğitim öğretimi yapılan ilk kurum olan Mekteb-i Tıbbiye kurulmuştur. Okul Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması sonrası yerine kurulan ordunun sağlık ihtiyaçlarının karşılanması ve bölgece yayılan kolera salgınının önüne geçilmek istenmesi amacıyla kurulmuştur. Okulun kurulmasının gerekli olduğu ile ilgili teklif II. Mahmud'un doktoru olan Behçet Efendi'den gelmiştir.¹¹ Okulun eğitim dili Fransızcadır ve ilk mezunlar 1843 yılında verilmiştir.¹² Yine II. Mahmud döneminde modern askeri eğitim kurumları oluşturmak üzere Mızıka-yı Hümayun ve Mekteb-i Harbiye kurulmuştur.¹³

II. Mahmud döneminde özellikle askeri ve eğitim alanlarında yapılan reformlar iki önemli engelle karşılaşmıştır. Bunlardan birincisi modern eğitim verilen, yeni usul ve tekniklerin uygulandığı okullarda bu becerilere sahip elemanların eksikliğidir.¹⁴ Bu sorunu aşmak için okullarda yabancı eğitimciler görev almışlar ve ilk kez bu dönemde Avrupa'ya öğrenci gönderilmiştir. Ayrıca bu dönemlerde ilköğretimdeki yetersiz eğitimin sonucunda askerlik, mühendislik, tıp gibi alanlarda eğitim görmek isteyen

⁷ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi*, Gözden Geçirilmiş 22.Baskı, Pegem Yayınları, İstanbul 2012, s. 143.

⁸ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993'e*, Kültür Koleji, İstanbul 1994, s. 131.

⁹ Niyazi Berkes, *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006, s. 180.

¹⁰ Bayram Kodaman, *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1988, s. 58.

¹¹ Cahit Yalçın Bilim, *Türkiye'de Çağdaş Eğitim Tarihi (1734-1876)*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 1998, s. 52.

¹² İsmail Güven, *Osmanlı Eğitiminin Batılılaşma Evreleri*, s. 21.

¹³ "Muzıka-yı Hümayun", Nuri Özcan, *DİA*, C. XXXI, 2006, s. 422.; "Harbiye", Abdülkadir Özcan, *DİA*, C. XVI, s. 115.

¹⁴ Erik Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, çev. Yasemin Saner, İletişim Yayınları, İstanbul 2017, s. 76.

gençlerin önünün tıkanması ayrı bir çıkmazı oluşturmuştur.¹⁵ Karşılaşılan ikinci sorun ise yapılan tüm reformların ciddi bir maliyet gerektirmesiydi. Osmanlı Devleti örneğın vergilendirme gibi bazı ekonomik alanlarda değışiklikler yapmış olsa da bu sorunu çözüme kavuşturamadı ve ilerleyen dönemlere kalacak bazı sıkıntıları ortaya çıkardı.¹⁶

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemine kadar eğitim alanında yapılan ıslahatların tümüyle askeriye ve askeri eğitimin modern bir çizgiye getirilmesi amaçlanmıştır. Osmanlı Devleti'nde 1800'lü yılların ortalarına kadar halkın eğitimi konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Hatta Osmanlı Devleti'nde halkın eğitilmesi üzerine bir devlet politikasının olmadığı ve halkın eğitilmesinde anlaşılan nokta Müslümanlığın ve Kur'an'ın öğretilmesinin yeterli olacağıydı. Öğrenmeye ve eğitime olanak sağlanmadan, yalnızca öğrencilerin duyduğunu ezberlemesi ve gördüğünü tanınmasına yönelik kurgulanmış mahalle mektepleri, halkın eğitilmesindeki geleneksel modelin içeriğini oluşturmaktaydı.¹⁷

3 Kasım 1839'da Gülhane Parkı'nda ilan edilen Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti'nde yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Devletin belirli alanlarda Batı'nın izlerini taşıyan kurallar çerçevesinde yeniden dizayn edilme süreci olarak da adlandırılan Tanzimat Fermanı'nın¹⁸ içeriğine bakıldığında eğitim alanında herhangi bir açıklama yer almamıştır. Fakat Tanzimat Fermanı ile birlikte gelen modernleşme rüzgârı eğitimi de etkilemiştir. Eğitim alması için birçok kişi bu dönemde Avrupa'ya gönderilmiş¹⁹ ve sıbyan mekteplerinin bir uzantısı sayılacak şekilde ilk rüştiyeler bu zamanda açılmıştır.²⁰

Tanzimat döneminin başlaması ile birlikte artık halkın eğitilmesi konusunda bir bilincin uyanması ve eğitimin sadece din odaklı kısmının yeterli olduğu düşüncesinin kırılması eğitim tarihi için önemli bir gelişmedir. Sultan Abdülmecit'in 1845 yılında, sadrazam ve tüm vekillere okumuş olduğu fermana eğitim ile ilgili görüşleri bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Eğitim alanında yapılması gerekenleri sıralarken eğitimin yalnızca ahiret için değil dünya içinde gerekli olduğunu söylemiş, okulların ülkenin müsait olan her yerinde açılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca okullarda

¹⁵ Niyazi Berkes, *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, s. 183.

¹⁶ Erik Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, s. 77.

¹⁷ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 48.

¹⁸ Halil İncalcık, *Rönesans Avrupası, Türkiye'nin Batı Medeniyetiyle Özdeşleşme Süreci*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2013, s. 320.

¹⁹ İlhan Tekeli, *Osmanlı İmparatorluğu'ndan Günümüze Eğitim Kurumlarının Gelişimi*, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, C. III, ed. Murat Belge, İstanbul 1983, s. 656.

²⁰ Arzu M. Nardoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da İlköğretim (1869-1914)*, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2016, s. 31-32.

mesleki eğitimin de olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu ferman çeşitli seviyelerdeki eğitimi bir bütün olarak ele alan ve İstanbul dışındaki diğer vilayetlerde de genel eğitimin yaygınlaşmasını vurgulamış ilk resmî belge olmakla birlikte eğitimdeki ahiret eğitimi ve dünya eğitimi ikiliği yine ortaya çıkmaktadır.²¹ Eğitimle artık daha yakından ilgilenilmesi Abdülmecit'in bu uyarıları sonrasında başlamıştır.²² Öyle ki Bab-ı Ali'deki hükümet yetkilileri eğitimin gelişimini teşvik için yeni çalışmalara yönelmişlerdir. Atılan ilk somut adımla 13 Mart 1845 tarihinde Meclis-i Maarif-i Mukavvat'ın (Geçici Meclis) kurulması olmuştur. Din, ordu, bürokrasi kesiminden seçilen 8 kişi bu kurulun üyelerini oluşturmaktaydı.²³ Bu kurul kısa süre içerisinde bir lahiya hazırlayarak Bab-ı Ali'ye sundu. Bu lahiyada sıbyan mekteplerinin ıslah edilmesi gerektiği, rüştiyelerin bir düzen ve sisteme kavuşturulması gerektiği ve bir Darülfünun (üniversite) kurulmasının gerektiği yazmaktadır.²⁴ Ayrıca bir Encümen-i Daniş (akademi) kurulmasının istenmesi de yine raporun içindeki maddelerden bir tanesidir.²⁵

Bu rapor doğrultusunda Encümen-i Daniş 1851 yılında kurulmuştur. Bu kurum, fikir tartışmalarını geliştirmek, bilimi ve bilimsel araştırmaları desteklemek ve dil, tarih, edebiyat gibi alanlarda yeni eserlerin yazılması için çaba göstermek amacıyla açılmıştır. Cevdet Paşa, Encümen-i Daniş'in programını hazırlamakla görevlendirilmiştir. Osmanlı tarihi alanında önemli kitaplardan birisinin yazarı olan Joseph Van Hommer ve ülkemizde hala kullanılan sözlüklerin yazarın James Redhouse bu kuruma üye olarak hizmet vermiştir.²⁶ Encümen-i Daniş uzun süreli bir kurum olarak varlığını devam ettirememesine karşın kısa süre içinde ciddi çalışmalar yapmıştır. Kurum 1862 yılında kapanmıştır.²⁷ Yeni okulların kurulması, mevcut okulların ıslah edilmesi konularının yanında raporun bir diğer özelliği eğitsel reformları planlayıp öğretim kurumlarının çalışmaları izleyip gerekli yönlendirmeleri ve müfredatı oluşturmak adına çalışmalarını yapabilecek bir kurulun kurulması teklif edilmiştir. Meclis-i Maarif-i Mukavvat'ın bu

²¹ Selçuk Akşin Somel, *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, İletişim Yayınları, İstanbul 2010, s. 60.

²² Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993'e*, s. 139-140.

²³ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 73.; Selçuk Akşin Somel, *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, s. 61.

²⁴ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 73.; Selçuk Akşin Somel, *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, s. 61.; "Encümen-i Daniş", Abdullah Uçman, *DİA*, C. XI, 1995, s. 176.

²⁵ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 73

²⁶ Niyazi Berkes, *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, s. 235.

²⁷ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993'e*, s. 165.

ayrıntılı lahiyası sonucunda 1846 yılının haziran ayında Meclis-i Maarif-i Umumiye kurulmuştur.²⁸

Araç gereç ve kaynak kitap bakımından yoksun olan mekteplerde öğrencilerin tebeşiri ve kara tahtayı kullanmaya başlaması 1847 yılındaki talimatnameyle mümkün olmuştur. Yönetmelikte kara tahtanın okullarda kullanılması gerektiğini içeren maddede yer alan “Mekke, Medine ve Arabistan’daki ülkelerde kullanıldığı gibi” ifadesi dini kesimin tepkisinden çekinildiğinin bir göstergesi olarak dikkat çekmektedir.²⁹ Paragrafta bahsi geçen değişikliklerin kaynağı, ilköğretim alanındaki ilk girişimlerden biri olup 1847 yılında çıkarılan ve tam adı “*Effalin Talim ve Terbiyelerini ne Veçhile İcra Eylemleri Lazımlıgeleceğine dair Sıbyan Mekatibi Hacerleri Efendilere İta Olunacak Talimat*” olan belgedir.³⁰

1869 yılında yayınlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile eğitim alanında yapılan ciddi çalışmalar ilk kez yasa hükmü haline gelmiştir.³¹ Maarif Nizamnamesi’nin kabulü ile başkent İstanbul ve diğer illerdeki halihazırda bulunan ve açılması planlanan yeni okullar tek bir yasa içerisinde toplanmıştır.³² Maarif Nizamnamesi’nin temelleri Fransız Eğitim Bakanı’nı Jean Victor Duruy’un 1867’de Osmanlı eğitim kurumlarının sistemli bir hale gelebilmesi için hazırlamış olduğu çalışmaya dayanmaktadır.³³ Bu proje yeniden düzenlenmiş ve Maarif Nizamnamesi olarak kabul edilmiştir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi’nin hazırlanmasında Maarif Nazırı Saffet Paşa’nın da önemli emekleri bulunmaktadır.³⁴ Nizamname bir anlamda eğitimde batılılaşma arzusunun ve fikrinin bir yansımasıdır.³⁵

Yasalaşan bu tüzükle beraber İstanbul’da bir üniversite, kız öğretmen okulu ve erkek öğretmen okulu kurulması gerektiği belirtilmiştir. En az beş yüz haneli kasabalarda rüştiye, bin haneli merkezlerde idadi ve il merkezlerinde sultani kurulması nizamnamenin içeriğinde yer alan maddelerindendir.³⁶ Maarif Nizamnamesi sadece Osmanlı Devleti topraklarındaki okulların sayılarının artmasını değil, aynı zamanda okullarda verilecek

²⁸ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993’e*, s. 165.; Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 73.; Selçuk Akşin Somel, *Osmanlı’da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, s. 61.

²⁹ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993’e*, s. 140.

³⁰ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993’e*, s. 140.

³¹ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 93.

³² Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı’da İlköğretim (1869-1914)*, s. 73.

³³ Niyazi Berkes, *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, s. 236-237; Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı’da İlköğretim (1869-1914)*, s. 73.; Nafi Atuf Kansu, *Türkiye Maarif Tarihi Hakkında Bir Deneme*, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, Ankara 1930, s. 19.

³⁴ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 93.

³⁵ Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı’da İlköğretim (1869-1914)*, s. 73.

³⁶ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 95.

eğitimin kalitesini de arttırmayı ve geliştirmeyi amaçlamıştır.³⁷ Osmanlı Devleti'nin ilk pedagoglarından sayılan Selim Sabit Efendi ilköğretimde uygulanması için “Usul-i Cedit” adı verilen yeni öğretim metodunu geliştirmiş ve bu yeni metodun okullardan uygulanacağı çıkartılan nizamname ile kararlaştırılmıştır.³⁸ 1869 Maarif Nizamnamesinin bir getirisi olarak ilerleyen dönemlerde artık, ilköğretim sadece dini eğitim verilen bir kurum rolünden sıyrılmış ve okulların yalnızca okuma yazma öğretmesi gerektiği anlayışı bırakılmıştır.³⁹

Maarif Nizamnamesi'nde planlanan hedefler ve okullaşma oranı tam olarak hiçbir zaman yakalanamamıştır.⁴⁰ Nizamnamenin vilayetlerde idare ile ilgili olan maddeleri de gerçekte II. Abdülhamid zamanında ve sonrasında uygulanmıştır.⁴¹ II. Abdülhamit, eğitimi acil bir şekilde ele alınması gereken bir devlet meselesi olarak görmüş ve eğitimdeki reformlaşma ile beraber modernleşme reformlarının başarıya ulaşacağını düşünmüştür.⁴² 1876 yılında çıkartılan Kanun-u Esasi ile ilköğretim zorunlu hale gelmiş ve parasız eğitim hedeflenmiştir. II. Abdülhamit döneminde devlet okullarının kademelendirilmesi, öğretim yöntemleri ve öğretmenler için yeni düzenlemeler getirmesi, örgütlü bir şekilde eğitim İstanbul dışına çıkıp vilayetlere yayılması ve eğitim bütçesi için bir kaynak belirlenmesi açısından oldukça önem arz etmektedir.⁴³ Eğitimin İstanbul sınırlarından çıkıp taşraya ulaşması sonucunda buradaki durumu denetlemek amacıyla vilayetlerde Maarif Müdürlüğü, sancak ve kazalarda Maarif şubeleri açılmıştır. Okulların teftişi ve bu kurumların organizasyon içerisindeki rolleri 1896 yılında yayınlanan talimatname ile detaylı olarak belirtilmiştir.⁴⁴

Osmanlı Devleti'nde uzun yıllar boyunca eğitimde kabul edilen ilkenin din eğitimi olması, devletin mektepleri, medreseleri denetlememesi ve buradaki eğitimin kurumlardaki din adamlarının tekeline bırakılması sonucunda modern eğitim öğretimden yoksun kalmış, okuma yazma bilmeyen halk kitleleri ortaya çıkmıştır. Eğitim anlamındaki bu denetimsizlikten ve büyük boşluktan misyonerlik faaliyetlerinde bulunmak isteyen azınlıklar da yararlanmıştır. Tanzimat döneminin getirmiş olduğu

³⁷ Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da İlköğretim (1869-1914)*, s. 74.

³⁸ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 95.

³⁹ Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da İlköğretim (1869-1914)*: s. 76.

⁴⁰ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 94-95.

⁴¹ Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da İlköğretim (1869-1914)*: s. 76.

⁴² Şerif Mardin, *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1991, s.17.

⁴³ Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, s. 94-95.

⁴⁴ Arzu M. Nurdoğan, *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da İlköğretim (1869-1914)*, s. 77.

fırsatla beraber misyoner okullarının sayıları giderek artmış⁴⁵ ve Cumhuriyet döneminde çözülmesi gereken büyük bir problem haline gelmiştir.

Araştırmamıza konu olan İstanbul Amerikan Kız Koleji Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarmış olduğu yeni yasalara uyum sağlayarak ayakta kalmayı başarıp faaliyetlerine devam eden sayılı okullardan bir tanesidir. 1971 yılına kadar eğitim hayatını sürdüren İstanbul Amerikan Kız Koleji, günümüzde birçok önemli ismi yetiştirmeyi başaran bir kurum olmuştur. Buradan yetişen öğrenciler mezun olduktan sonra ülkelerinde önemli derecede fark yaratan ve topluma yön veren bireyler olmuşlardır. Ülkemizde de kadınların modernleşmesi ve toplumsal hayatta kadınların önemli roller üstlenmesini sağlayan başarılı kurumlardan bir tanesidir. İstanbul Amerikan Kız Koleji, Cumhuriyet döneminde açık kalmayı başarabilen diğer bir Amerikan Koleji olan Robert Koleji ile 1971 yılında birleşerek günümüzde karma eğitim veren Özel Amerikan Robert Lisesi'ni oluşturmuşlardır.

Gerek Osmanlı'daki Amerikan misyoner okullarının gerekse Robert Koleji'nin tarihinin incelendiği araştırmalarda, İstanbul Amerikan Kız Koleji hakkında arşiv kaynaklarına dayalı detaylı, kapsamlı ve müstakil bir çalışmanın bulunmadığı gözükmektedir. Yapılan çalışmaların çoğu okulun kısa bir tarihçesi niteliği taşımakla beraber oldukça yüzeysel kalmıştır. Ayrıca bu konu ile ilgili yapılmış çalışmaların az olması ve kullanılan kaynakların genellikle hatıratlara, çeviri eserlere dayanması ve nicel verilerin eksikliği sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmanın genel amacı doğrultusunda İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin faaliyetleri, eğitim öğretim programları, eğitim öğretim kadrosu, okuldaki sosyal ve kültürel faaliyetlerin neler olduğu, okulun Türk eğitim hayatı üzerindeki etkileri ve özellikle kolejin müfredatı, ders bilgileri ve içerikleri detaylı bir şekilde okulun resmi arşiv belgelerine dayanılarak çalışılmıştır. Kolej müfredatının detaylı olarak çalışılması aynı zamanda eğitim tarihi araştırmacıları için yararlanabilecekleri ve ders içerikleri, plan, program ve müfredat bakımından karşılaştırma yapabilecekleri bir araştırma imkanı sağlamaktadır.

⁴⁵ Yaşar Baytal, "Tanzimat ve II. Abdülhamid Dönemi Eğitim Politikaları", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 11 (2000), s. 24-25.

Eğitim tarihi araştırmalarında nitel verilerin yanı sıra nicel verilerin eksikliği bu alandaki araştırmaların önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu doğrultuda, nitel verilerin yanı sıra nicel verilere de hassasiyet gösterilerek bu çalışmanın yöntemi şekillenmiştir. Önemli sayıda elde edilen arşivsel verilerin toplanıp analiz edilmesi üzerine çalışmanın sınırları da belirlenmiştir.

Konunun araştırılmasına en uygun olacak şekilde yöntem olarak durum çalışması tercih edilmiştir. İstanbul Amerikan Kız Koleji ile ilgili bilgi içermesi muhtemel olan ve ulaşılabilen arşiv kaynakları, dokümanlar, raporlar ve belgeler taranmıştır. Daha sonra elde edilen veriler yıllara göre tasniflenmiştir. Tasnifleme aşaması bittikten sonra verilerin çevirisi yapılmış ve yıl bazlı olmak üzere detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Çalışmanın raporlama aşamasında durum çalışmasının bir sonucu olarak fazlaca veriye ulaşılmıştır. Özellikle çalışmanın üçüncü bölümünde yer verdiğimiz kalabalık veri grubunun, araştırmacılara ve okuyuculara kolaylık sağlaması ve yine araştırmacılar tarafından daha sağlıklı bir şekilde yorumlanabilmesi için tablolar halinde gösterilmiştir.

İstanbul Amerikan Kız Koleji kurulmuş olduğu tarihten günümüze kadar uzanan bir okul olması sebebiyle araştırmada zaman bakımında bir sınırlamaya gidilmesi mecburiyeti doğmuştur. Burada dikkat edilen nokta İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Robert Kolej ile aynı yönetim altında birleştiği tarih olmuş ve 1932 yılına kadar olan süre çalışılmıştır. Çalışmanın temel aldığı okul raporlarındaki müfredat bilgisinin detaylı olarak verilmesine 1890 yılından itibaren başlanması yine çalışmanın bir sınırlılığını oluşturmaktadır.

Bu konuda ülkemizde yapılan çalışmalara baktığımızda Recep Ülke'nin "*İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi: Kız ve Erkek Kısımları*" adlı kısa bir bilgilendirme kitapçığı, 2003 yılında Üsküdar Sempozyumu'nda "*İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Kısa Tarihi*" başlığıyla sunulmuş bir bildiri, Ayşe Aksu'nun "*Yabancı okullarda kızların din eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji örneği)*" isimli bir tez çalışması ve Prof. Dr. Zafer Toprak'ın Tombak Dergisi'nde yayınlanan bir makalesi bulunmaktadır.

Araştırmamızın ana kaynağını Amerikan Kız Koleji'nin resmi arşiv belgeleri ve bu arşivden elde ettiğimiz okul raporları oluşturmaktadır. Araştırmamızın temelini oluşturan kolejin resmi kaynaklarının büyük bir kısmına Boğaziçi Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi'nden ulaşılmıştır. Ayrıca yine konuyla ilgili olarak SALT Galata Arşivi ve Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi (ANAMED) içerisinde

bulunun Türkiye’de Amerikan İlmî Araştırmalar Enstitüsü arşivinden de yararlanılmıştır. Mary Mills Patrick’in, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)* isimli eseri ve Hester Donaldson Jenkins’in *Robert Kolej’in Kızları* isimli eserleri İstanbul Amerikan Kız Koleji hakkında bilgiler içeren kaynaklar olduğundan başvuru eserler arasındadır.

Bu çalışmada ayrıca Yahya Akyüz’ün Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1993’e), Necdet Sakaoğlu’nun *Osmanlı Eğitim Tarihi* ve Niyazi Berkes’in *Türkiye’de Çağdaşlaşma* adlı eserleri Osmanlı’da eğitim ve eğitimin modernleşmesi hakkında geniş bilgiler sunduğundan faydalanılmıştır. Uygur Kocabaşoğlu’nun *Kendi Belgeleriyle Anadolu’daki Amerika* ve Frank A. Stone’un *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu’da Amerikan Misyoner Okulları* isimli eserleri Amerikan Board teşkilatının Anadolu’daki faaliyetlerini ve yayılışını detaylı bir şekilde anlatmış olmasından dolayı araştırmamızın ilgili bölümünde müracaat edilen kaynaklar arasında yer almıştır. Ayrıca Amerikan Board teşkilatının kuruluşu ve faaliyetlerini içermesinden dolayı William E. Strong’un *The Story Of The American Board* adlı kitabından da yararlanılmaya çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

AMERİKAN BOARD TEŞKİLATI

1. Amerikan Board'ın Kuruluşu ve Çalışmaları

1.1. Amerikan Board'ın Kuruluşu

Latince “missio” ifadesinden gelmiş olan misyon kelimesi görev ve yetki anlamlarını taşımaktadır. Misyon kelimesinden türemiş olan misyonerlik kelimesi “görevli olan kişi” anlamına gelmektedir.⁴⁶ Hristiyan dünyasında ise misyonerlik kavramı Hristiyanlık dinini kabul etmemiş toplumlarda bu dinin yayılması için çalışmalar yapmak amacıyla kurulmuş olan yapıyı ifade etmektedir.⁴⁷

Hristiyanlık ile başlayan misyonerlik çalışmalarında, misyonerler Yeni Ahid'i kendilerine dayanak noktası olarak almışlardır. İlk misyonerler Aziz Paul ve Aziz Pierre olarak gösterilmiştir. Anadolu'da, Makedonya'da ve Yunanistan'da birçok kilise kurarak çalışmalar yürüten Aziz Paul, bu bölgelerde Hristiyanlık inancının yayılmasında öncü olmuştur.⁴⁸ Daha sonra misyonerlik faaliyetleri Havarilerin ve diğer din adamlarının çalışmalarıyla devam etmiştir. Bu çalışmaların sonuçlarından birisi olarak Hristiyanlık, ilk önce bütün Roma İmparatorluğu'nda daha sonra ise adım adım tüm Avrupa'da yayılmıştır.⁴⁹ Misyonerlik çalışmaları Havariler dönemi (33-110), Kiliselerin kurulması (100-800), Orta çağ dönemi (800-1500), Reform dönemi (1500-1650), Reform sonrası dönem (1650-17939), Modern dönem (1793-1965) ve Diyalog dönemi (1965 ve sonrası) olmak üzere belli başlıklar altında çalışılarak incelenmiştir.⁵⁰

Amerikan Board veya ABCFM kısa adıyla bilinen “American Board Commissioners for Foreign Missions” 27 Haziran 1810 yılında kurulmuştur.⁵¹ Anlatılan hikayeye göre yaz aylarında bastıran ani bir yağış sonrası saman yığınlarının altında bulunan Samuel J. Mills ve arkadaşları, Amerikan Board teşkilatının fikri temellerini burada atmışlardır.⁵² Teşkilatın parolasını “günahkar ve dinsizleri” yola getirmek olarak belirleyen ekip ayrıca

⁴⁶ Mehmet Aydın, *Misyonerlik Faaliyetleri ve Türkiye, Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2005, s. 7.; “Misyonerlik”, Şinasi Gündüz, *DİA*, C. XXX, 2005, s. 193.

⁴⁷ Şinasi Gündüz, “Misyonerlik ve Hristiyan Misyonerler”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, C. II S. 4 (2002), s. 1-21.

⁴⁸ Osman Cilacı, *Hristiyanlık Propagandası ve Misyonerlik Faaliyetleri*, DİB Yayınları, Ankara 1982, s. 7.

⁴⁹ Faruk Taşkın, *Amerikan Misyoner Okullarından “Merkezi Türkiye Koleji” (1876-1924)*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2007, s. 52.

⁵⁰ Abdurrahman Küçük, *Misyonerlik ve Türkiye, Türkiye'deki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1996, s. 37.

⁵¹ Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, çev. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2011, s. 48.

⁵² Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, s. 46-47.

Asya'daki "ahlaki çöküntüyü" gidermek amacıyla buradaki Pagan ve Müslümanlar üzerine misyoner gönderme konusunda anlaşmışlardır.⁵³ Amerikan Board teşkilatı, Calvinci geleneği temsil eden 17. yüzyıl İngiltere ve Amerika'nın doğusunda gelişen Püriten akımının belli başlı üç temsilcisinden biri olan Kongregasyoneller öncülüğünde şekillenmiştir.⁵⁴

Amerikan Board teşkilatının kurulmasını sağlayan kişiler, New England'ın iç kesimlerinde ortaya çıkan "dini uyanışların" etkisi altında kalmış ve hatta bu fikrin ilk olarak filizlendiği Dartmouth, Williams ve Amherest gibi kolejlerde eğitim görmüşlerdir. Amerikan Board teşkilatının kadın misyonerleri ise Massachusetts eyaletinde bulunan Mt. Holyoke Kız İlahiyat Okulu'ndan eğitim almışlardır.⁵⁵ Uzun yıllar boyunca ülkeleri dışında çalışmalarını yürüten misyonerlerin çoğunluğu New England'ın iç kesimlerine hâkim olmuş dindarlık havasını fazlasıyla solumuş ve bu kırsal bölgede yaşayan dar gelirli ailelerin birer üyeleri idi.⁵⁶

1.2. Amerikan Board'ın Teşkilatlanması

Amerikan Board, kurulduktan sonra ilk toplantısını 1810 yılının Eylül ayında gerçekleştirmiştir. Bu toplantıda üst yönetim kurulu (Prudential Committee) seçilerek faaliyet kuralları oluşturulmuş ve aynı zamanda Hristiyan dünyasına yardımlaşma ve dayanışma mesajları gönderilmiştir.⁵⁷ Amerikan Board küresel çapta misyonerlik çalışmalarına başlayacak güce ve donanımına ulaşabilmek için bazı misyoner cemiyetleriyle görüşmelerde bulunmuştur. 1811 yılının mayıs ayında Londra'da bir misyoner cemiyetiyle temas kuran Amerikan Board üyeleri bu girişimden sonuçsuz ayrılmışlardır.⁵⁸

İlerleyen yıllarda belki de düşünüldünden çok daha fazlasını gerçekleştirecek olan Amerikan Board, ilk yıllarında daha sağlam temelleri olan bir organizasyon haline gelebilmek için çeşitli çalışmalar yaparak belirli kurallar belirlemişlerdir. Yapılan ikinci yıllık toplantıda dünyanın çeşitli bölgelerine gönderilecek olan misyonerleri merkezden

⁵³ Fatma Öksüz, "Ortadoğu'da Protestan Misyonerliği: George Edward ve Sarah Read Post Örneği", *Journal of Social Sciences and Humanities*, C. II, S. 2 (2018), s. 22-46.

⁵⁴ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika: 19.Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları*, Arba Yayınları, İstanbul 1989, s. 16.

⁵⁵ Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, s. 46.

⁵⁶ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 40.

⁵⁷ William E. Strong; *The Story Of The American Board*, The Pilgrim Press, Norwood 1910, s. 7-10.

⁵⁸ William E. Strong; *The Story Of The American Board*, s. 11.

kontrol edebilecek ve onların gerekli ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir yapı oluşturmaya karar vermişlerdir.⁵⁹

Amerikan Board'ın yapısı ve işleyişi net olarak belirlenmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nden itiraz alacak kadar katı, esnek olmayan ve sistemli bir düzeni vardır.⁶⁰ ABCFM, gelir kaynağını ABD'deki sayıları milyonları bulan hayırsever Protestan dindarların bağışlarından sağlamaktaydı. 1868 yılına gelindiğinde ABD'de kendisi gibi kurulmuş olan diğer 15 Protestan misyoner örgütün yapmış olduğu harcamanın yüzde 30'unu tek başına harcayabilecek duruma gelmiştir.⁶¹ 1896 yılındaki verilere baktığımızda ise 11.574 misyonerin etkin olarak görev yaptığını, Protestan misyoner örgütlerinin ise sayılarının 150'lere dayandığı görülmektedir.⁶² Bütün Protestan örgütleri arasında Amerikan Board teşkilatı, ABD içinde hem gelir hem misyoner sayısı bakımında her zaman ilk sıralarda yer almaktadır.⁶³

Amerikan Board'ın örgütsel sistematigi içerisinde misyonerlik çalışmalarındaki esas temel birim ülke değil misyondur. Misyonerlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir ülkede birden fazla misyon yer alabilirken bu misyonlar örgütsel ve yönetsel bütünlük içinde direkt olarak Amerikan Board'a bağlı bulunmaktadır.⁶⁴ Her misyon kendi tüzüğünü, yönetmeliğini ve iç dinamiğini Amerikan Board'ın ortaya koyduğu modele sadık kalacak şekilde düzenleyebilmektedir. Düzenli olarak gerçekleştirilen yıllık misyon toplantılarında çoğunlukla diğer misyon temsilcilikleri de bulunuyordu. Bu toplantılarda Boston'a gönderilecek olan konular belirleniyor, bir önceki çalışma yılının kritiği yapılıyor ve misyonların bütçelerine ilişkin konular da tartışılıyordu.⁶⁵ Ayrıca her misyonun kendine içinde alt birimleri de bulunuyor ve bu birimler istasyon olarak adlandırılıyordu.⁶⁶ Bu istasyonlar sayesinde misyonerlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bölgenin en derinine kadar nüfuz edilebildiği rahatça gözlenmektedir. Yine bu örgütsel şemanın bir getirisi olarak Amerikan Board'ın en üst kurullarında bulunan yetkililer binlerce kilometre uzakta en uç istasyonlarda çalışan misyonerlerle sağlıklı bir iletişim kurabilmekteydi.

⁵⁹ İdris Yücel, *Kendi Belgeleri Işığında Amerikan Board'ın Osmanlı Ülkesindeki Teşkilatlanması*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2005, s. 23.

⁶⁰ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 17-18.

⁶¹ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 16.

⁶² Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 16-17.

⁶³ ABCFM, Almanac 1896, Boston 1896, s. 37.

⁶⁴ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 51.

⁶⁵ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 51-52.

⁶⁶ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s.53

Misyonerlik çalışmalarının devam ettiği yıllarda değişen zamana uygun olarak misyonerler de sözlük anlamını bildiğimiz yalın misyonerlik tanımının yanına bazı yeni hedefler ekleyerek yollarına devam etmişlerdir. Dinsiz dünyaya doğru dini tanıtmak için çıkılan bu yolda sosyal, ekonomik ve siyasî bazı emeller de ortaya çıkmıştır. Amerikan Board misyonerleri bu isteklerini gidermek için en önemlisi okul olmak üzere basın yayın organları, sağlık kuruluşları ve yetimhaneler gibi kurumlar kurarak çalışmalarını bu kurumlar üzerinden devam ettirmiştir.⁶⁷

1.3. Amerikan Board'ın Osmanlı Devleti'ndeki Faaliyetleri

ABCFM tarafından Anadolu'ya gönderilen ilk Amerikalı misyonerler Pliny Fisk ve Levi Parsons, 15 Ocak 1820 tarihinde Pliny Fisk ve Levi Parsons olmuştur. ⁶⁸ 3 Kasım 1819'da Amerika'nın kuzeydoğusunda bulunan Boston Limanı'ndan Sally Ann adlı gemiyle birlikte yolculuklarına başlayan bu iki misyoner neredeyse iki ay süren uzunca bir yolculuktan sonra 15 Ocak 1820 tarihinde İzmir'e ayak basmışlardır.⁶⁹ İnsanları, dilleri ve yaşamları hakkında neredeyse hiçbir şey bilmedikleri bir coğrafyaya doğru yola çıkan bu iki misyonerin hedefi, misyoner örgütün resmi yayın organı durumunda bulunan "The Missionary Herald"a göre "İncili, Yahudi ve Müslümanlara tanıtmaktır."⁷⁰ Daha genel bir hedefi ifade eden bu açıklamanın altında aslında daha özel hedefler de bulunmaktadır. Misyonerlerin ilk hedefi ne kadar Kudüs olsa da bulundukları yerdeki insanların günlük rutinlerini, örf ve geleneklerini titizlikle takip ederek bu gözlemlerini raporlar ve mektuplar halinde bağlı bulundukları Amerikan Board teşkilatına sunmuşlardır.⁷¹

İzmir'de ilk temaslarını Rumlarla kuran bu iki misyoner süratle dil öğrenme çalışmalarına başlamıştır. İzmir'den Sakız Adası'na geçerek Profesör Bambas'dan

⁶⁷ Fatma Öksüz, "Ortadoğu'da Protestan Misyonerliği: George Edward ve Sarah Read Post Örneği", s. 22-46.

⁶⁸ William E. Strong, *The Story Of The American Board*, s. 80.; *Osmanlı'da İki Amerikalı Misyoner: Levi Parsons ve Pliny Fisk'in Anadolu ve Kudüs Seyahat Raporları (1819- 1825)*, çev. Ayşe Aksu, Dergah Yayınları, İstanbul 2015, s. 5.; Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, s. 8.; Judd W. Kennedy, *American Missionaries in Turkey and Northern Syria and the Development of Central Turkey and Aleppo Collages, 1874-1967*, William and Mary University, Global Studies: Middle Eastern Studies, Undergraduate Honors Theses, Virginia 2008, s. 11.

⁶⁹ Frank Fokke Ferwerda, "1819-1919 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Misyoner Seyyahlar", *Kebikeç*, S. 13 (2002), s. 346.

⁷⁰ American Board of Commissioner for Foreign Missions. "The Missionary Herald." Vol. 15 No. 2 (1819) s. 93.

⁷¹ Cemal Yetkiner, "İstanbul'da Bir Cemaatin Doğuşu: William Goodell ve Amerikan Protestan Misyonu", *Akademik Ortadoğu*, C. III, S. 1 (2008), s. 141.

Rumca öğrenmek için dersler almışlardır.⁷² Bu ikili belirli bir süre burada kaldıktan sonra İzmir'e geri dönmüşlerdir.⁷³ İzmir'in misyonerlik faaliyetleri için çok iyi bir istasyon olabileceğinden bahsederken, burasının "korkutucu derecede ahlaki bir karanlık içerisinde" olduğunu da raporlamışlardır.⁷⁴ Pliny Fisk ve Levi Parsons, asıl hedefleri olan Kudüs'e hareket etmeden önce günümüz Ege Bölgesi sınırları içerisinde kalan bölgede tarihi, kültürel ve dini bir seyahat gerçekleştirmişlerdir.⁷⁵ Seyahat rotası başta Menemen olmak üzere Ayvalık, Bergama, Akhisar, Sart Harabeleri, Alaşehir, Turgutlu ve Manisa şeklindedir. Bu rota üzerindeki yerlerin detaylı tasvirleri yapılmış ve gerekli bilgiler Boston'a iletilmiştir.⁷⁶ Planlanan bu gezi tamamlandıktan sonra Pliny Fisk İzmir'de kalmış, Levi Parsons Kudüs'e doğru yola çıkmıştır. 5 Aralık 1820'de Kudüs'e gitmek için gemi ile yola koyulan Levi Parsons, 17 Şubat 1821'de Kudüs'e varmıştır. Buradaki gözlemlerinden sonra her ne kadar zor olsa da Kudüs'te bir misyonun kurulması gerektiğini Amerikan Board'a iletmıştır.⁷⁷

Kendilerini misyonerlik faaliyetlerine adayan bu ikili hayatlarını Osmanlı Devleti'nde kaybetmiştir. Levi Parsons, Osmanlı Devleti'ne ayak bastıktan 2 yıl sonra Kudüs'e ikinci gidişi sırasında 1822 yılının şubat ayında vefat etmiştir.⁷⁸ Pliny Fisk ise meslektaşından 3 yıl sonra 1825 yılında Filistin Yahudileri arasında çalışmalarına devam ettiği sırada vefat etmiştir.⁷⁹ Yaşamlarından geriye çok önemli ve kalıcı eserler bırakamayan bu ikili aslında kendilerinden sonra bu coğrafyaya gelecek olan misyonerler için çok önemli bir yol açarak isimlerini unutturmamayı başarmışlardır. Levi Parsons ve Pliny Fisk Suriye'deki misyonun kurucuları olmuş⁸⁰ ve misyonerlik faaliyetleri hedefteki Kudüs yerine Beyrut'a kaymıştır. Malta'dan sonraki ilk merkez burada faaliyete geçmiştir.⁸¹

⁷² Ayşe Aksu, *Osmanlı'da iki Amerikalı Misyoner: Levi Parsons ve Pliny Fisk'in Anadolu ve Kudüs Seyahat Raporları (1819-1825)*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2015, s. 134-135;

⁷³ "Letter from Mr. Fisk and Parsons" (27 Ekim 1820), *The Missionary Herald*, Vol. XVII (1821), s. 78.

⁷⁴ Alvan Bond, *Memoir of the Rev. Pliny Fisk, A. M.: Late Missionary to Palestine*, Crocker and Brewster, New York 1828, s. 112.

⁷⁵ Fatma Öksüz, "Ortadoğu'da Protestan Misyonerliği: George Edward ve Sarah Read Post Örneği", s. 28.

⁷⁶ Ayşe Aksu, *Osmanlı'da iki Amerikalı Misyoner*, s. 134-135.

⁷⁷ James L. Barton, *Daybreak in Turkey*, The Pilgrim Press, Boston 1908, s.120; Ferwerda, "1819-1919 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Misyoner Seyyahlar", s. 348.

⁷⁸ "Palestine Mission: Letter from Mr. Fisk to the Corresponding Secretary, Respecting the Sickness and Death of Mr. Parsons", *The Missionary Herald* C. XVIII S. 7 (1822), s. 214-219.

⁷⁹ Joseph Tracy, *History of the American Board of Commissioners for Foreign Missions*, Worcester: Spooner & Howland, 1840, s. 164.

⁸⁰ Nurdan Şafak, *Osmanlı-Amerikan İlişkileri*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2003, s. 63; Uygur Kocabaşoğlu *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 34.

⁸¹ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 34.

Parsons'un hayatını kaybetmesi üzerine İstanbul'a ayak basan ilk Amerikalı misyoner olan Jonas King⁸², 1823 yılının ocak ayında Pliny Fisk ile birlikte çalışmaya başlamıştır. Bu misyonerlerden sonra 1822 yılında Daniel Temple, 1823'te William Goodell, 1826'da Josiah Brewer ve Elnathan Gridley Osmanlı topraklarındaki misyonerlik çalışmalarına devam etmişlerdir. Bu isimler William Goodell, ABCFM tarafından Suriye misyonu için görevlendirildikten sonra 16 Kasım 1823'te Beyrut'a geçmiş ve misyonerler adına önemli çalışmalar yapmıştır.⁸³ Aileleri ile birlikte Beyrut'ta yaşamaya başlayan William Goodell ve meslektaşı Isaac Bird, bir yandan dil öğrenirken -Türkçe, Arapça, Ermenice- bir yandan da çalışmalarına devam ettiler. Kendilerine Ermenice dersi veren Diyonisos Karabet ve Kirkot Vartabet adlarında iki Ermeni din adamını Protestan yapmışlardır.⁸⁴ Ayrıca Osmanlı Devleti'ndeki ilk misyoner eğitim kurumu olan Beyrut Amerikan Koleji, 28 Temmuz 1824'te bu misyonerlerin çalışmaları sonucunda kurulmuştur. Yedi öğrenci ile öğrenime başlayan okulda baş öğretmenliği Hristiyan Arap Tannus el Haddad yapmıştır.⁸⁵ Bu kurum günümüzde hala Beyrut Amerikan Üniversitesi adıyla hizmet vermektedir. Üniversitenin önemli binalarından birisine Pliny Fisk'in ismi verilmiş, onun çalışmalarının ve isminin anılması sağlanmıştır.⁸⁶ Osmanlı Devleti'nde başlatılan bu misyonerlik girişiminin olumlu dönütler vermesi üzerine ABCFM buradaki çalışmalarını git gide yoğunlaştırmış ve Osmanlı topraklarına tabiri caizse misyoner çıkartması gerçekleştirmiştir.⁸⁷

1.4. Amerikan Board'ın Osmanlı Devleti'ndeki Misyon Bölgeleri

Amerikan Board teşkilatı, Osmanlı Devleti'ndeki faaliyetlerini yürütebilmek amacıyla Anadolu'yu üç misyon bölgesine ayırmıştır. Bunlar Batı Türkiye Misyonu, Merkezi Türkiye Misyonu ve Doğu Türkiye misyonudur.⁸⁸ Bu misyonlar içerisinde en geniş alana yayılmış ve en teşkilatlanmış Batı Türkiye Misyonudur. Trabzon – Kayseri – Mersin hattının batısında kalan alan Batı Türkiye Misyonunu oluşturmaktaydı.

⁸² Joseph K. Greene, *Leaveing the Levant*, The Pilgrim Press, Boston 1916, s. 66.

⁸³ Edward Dorr Griffin Prime, *Forty Years in the Turkish Empire, Or, Memoirs of Rev. William Goodell: Late Missionary of the A.B.C.F.M. at Constantinople*, Robert Carter and Brothers, New York 1876, s. 71-79.

⁸⁴ Edward Dorr Griffin Prime, *Forty Years in the Turkish Empire*, s. 83-84.; William E. Strong, *The Story Of The American Board*, s.84.; Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 35.

⁸⁵ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 35; Mehmet Sait Dilek, "İngiliz ve Amerikan Misyonerlerinin Ermeni Sorunun Ortaya Çıkışındaki Rolü (1810-1878)", *Ermeni Araştırmaları*, S. 43 (2012), s. 94.

⁸⁶ Fatma Öksüz, "Ortadoğu'da Protestan Misyonerliği: George Edward ve Sarah Read Post Örneği", s. 28.; <https://cgi.aub.edu.lb/tour/buildings/b08.html> (Erişim tarihi belirtilmemektedir.).

⁸⁷ Osmanlı Devleti'ne gelen ilk Amerikan misyonerlerin geliş ve gidiş tarihleri hakkında detaylı liste için Bkz. EK 1-2.

⁸⁸ William E. Strong, *The Story Of The American Board*, s. 200.

Misyonun merkezi misyonerlerin ilk ayak bastığı Anadolu şehri İzmir'in aksine İstanbul olmuştur. 1833'te Malta'dan İzmir'e getirilen matbaa 1853 yılında İstanbul'a gelmiş ve çalışmalarını İstanbul'da sürdürmüştür.⁸⁹ Anadolu'daki misyon merkezlerinin ve Bulgaristan adına yapılan çalışmaların basın-yayın işleri buradan yürütülmekteydi. 1900 yılına gelindiğinde iki tanesi misyoner çalışmalarında görevli olmak üzere 4 Amerika vatandaşı sadece bu iş ile ilgilenmekteydi.⁹⁰ 1831 yılında William Godell'in İstanbul misyonunu kurması⁹¹ da buranın merkez olmasında etkili olan faktörlerden bir tanesidir. 1860 yılında Batı Türkiye Misyonunda bulunan istasyonlar Edirne, İstanbul, İzmir, Bursa, Tokat, Yozgat, Sivas, Merzifon, Kayseri ve Bahçecik'tir.⁹² 1909–1910 yıllarında Amerikan Board'ın Batı Türkiye misyonu içerisindeki çalışmalarına dair istatistiki bilgilerine baktığımızda 10.981 öğrencisi olan 125 Pazar Okulu, 580 öğrencisi bulunan 1 Teoloji Semineri ve 2 kolej, 683'ü kız olmak üzere 1.313 öğrenciye sahip 13 yatılı okul veya lise, toplam 148 ilkokul, ortaokul ve zanaat okulları bulunduğunu görmekteyiz.⁹³

Merkezi Türkiye Misyonu olarak adlandırılan kısım ise Mersin, Halep ve Sivas üçgeni arasında kalan bölgedir. Merkezi Türkiye Misyonuna ait istasyonlar ise Maraş, Adana, Antep ve Haçin (Saimbeyli)'dir. Bu misyonun merkezi Antep'tir. İstanbul'dan sonra ikinci matbaa burada kurulmuştur. Diğer misyonlar arasında ilkokul sayısının en fazla olduğu misyon bölgesi Merkezi Türkiye Misyonudur. 1909-1910 yıllarında bu misyon içerisinde tüm öğrencilerin sayısı toplamda 7.045 öğrenci olmak üzere 38 Pazar Okulu, 6 öğrencisi bulunan 1 Teoloji semineri, 431 öğrenciye sahip 3 kolej, 1236 öğrencisi olan 6 yatılı lise ve değişik kademelerde 96 okul türü bulunmaktadır. Misyonun önemli okulları arasında Antep Kız ve Erkek Kolejlere, Maraş merkezi Türkiye Teoloji Semineri, Maraş Kız Koleji, Tarsus St. Paul Enstitüsü, Adana Kızlar Semineri, Haçin Kızlar Akademisi sayılabilir.⁹⁴

Doğu Türkiye Misyonu, Batı Türkiye ve Merkezi Türkiye Misyonlarının doğusunda kalan bölge Harput, Erzurum, Mardin, Van ve Bitlis istasyonlarının oluşturduğu misyon bölgesidir.⁹⁵ 1900'lu yıllara gelindiğinde bu merkez istasyonlara bağlı 97 uç istasyon

⁸⁹ Faruk Taşkın, "Amerikan Misyoner Okullarından Merkezi Türkiye Koleji (1876-1924)", s. 56.

⁹⁰ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 144.

⁹¹ Esra Danacıoğlu, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Amerikan Board Okulları ve Ermeniler", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. III, S. 10 (2000), s. 134.

⁹² P.A.B.C.F.M., Reel: 582 Belge No:4

⁹³ Esra Danacıoğlu Tamur, "Karşılaştırmalı Bir Perspektiften 19. Yüzyılda Çin ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Protestan Misyoner Faaliyetleri", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. V, S. 12 (2016), s. 7.

⁹⁴ Esra Danacıoğlu Tamur, "Karşılaştırmalı Bir Perspektiften 19. Yüzyılda Çin ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Protestan Misyoner Faaliyetleri", s. 7.

⁹⁵ Faruk Taşkın, "Amerikan Board Misyonerlerinin Türkiye'deki Sağlık Faaliyetleri (1883-1923)", *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, C. VI, S. 2, s. 151.

vardı. Yine aynı yıllarda bu tarihlerde 302 misyoner -36'sı Amerikalı, 266'sı yerli-faaliyetlerini sürdürmekteydi.⁹⁶ 1860 yılında Osmanlı Türkiye'sinin üç misyon bölgesine ayrıldığı ABCFM'in yıllık toplantısında Doğu Türkiye Misyonunun başkenti sayılacak istasyon da Harput olarak belirlenmiştir.⁹⁷ Harput'a gelen ilk misyonerler 1851 yılında İzmir'e ayak basan ve daha sonra Diyarbakır'da çalışan George W. Dunmore ve eşi olmuştur. 1855 yılında dört yıl çalıştıkları Diyarbakır'dan sonra Harput'a gelmişlerdir. George W. Dunmore ve eşine iki yıl sonra Crosby H. Wheeler ile O.P. Allen isimli iki misyoner daha katılmıştır. Bu misyonerler görev yaptıkları Trabzon'dan ayrılarak Harput'a gelmişlerdir. 1859 yılında Herman N. Barnum da buradaki ekibe dahil olmuş ve Wheller, Barnum ve Allen üçlüsü 37 yıl boyunca Harput'ta beraber çalışmışlardır.⁹⁸ Harput'ta erkek eğitimiyle beraber kızların eğitilmesi için de çalışmalar yürütülmüş ve bu çalışmaları çoğunlukla bölgedeki misyonerlerin eşleri gerçekleştirmiştir.⁹⁹

1909-1910 yıllarında Doğu Türkiye Misyonu içerisindeki bölgedeki okul ve öğrenci sayılarına baktığımızda şu şekildedir: Toplam 8.272 öğrenci olmak üzere, 7134 öğrencisi bulunan 75 Pazar Okulu, 13 öğrencisi bulunan 2 Teoloji Okulu, 202 öğrencisi bulunan bir kolej, 463 öğrencisi bulunan 10 yatılı lise ve farklı niteliklere sahip 151 okul bulunduğunu görmekteyiz. American Board'ın bölgede kurmuş olduğu önemli okullar ise Harput Fırat Koleji, Harput Teoloji Semineri, Erzurum, Van, Bitlis Kız ve Erkek Yatılı Liseleri ve Mardin Kız Yatılı Okulu'dur. American Board'ın sağlık misyonu ise 7 hastane ve 11 dispanserle bölgede çalışmalarını sürdürmekteydi.¹⁰⁰

⁹⁶ Uygur Kocabaşoğlu, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika*, s. 152.; Frank A. Stone kitabında 1800 yılına gelindiğinde 6 merkez istasyon olduğunu ifade etmiş ve Uygur Kocabaşoğlu'nun saymış olduğu istasyonlara Diyarbakır'ı da eklemiştir. Ayrıca yine 1800 yılında altı merkez misyona bağlı olarak on dört dış istasyon olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bkz. Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, s. 191-192.

⁹⁷ Erdal Açıkşes, *Amerikalıların Harput'taki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2003, s. 66.

⁹⁸ Frank A. Stone, *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, s. 192-193.

⁹⁹ Erdal Açıkşes, *Amerikalıların Harputtaki Misyonerlik Faaliyetleri*, s. 66; Herman N. Barnum, "Forty Years in Harpoot, Eastern Turkey", *The Missionary Herald*, C. XCV S. 10 (1899), s. 402.

¹⁰⁰ Esra Danacıoğlu Tamur, "Karşılaştırmalı Bir Perspektiften 19. Yüzyılda Çin ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Protestan Misyoner Faaliyetleri", s. 7.

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL AMERİKAN KIZ KOLEJİ

2. *İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Kuruluşu ve Büyümesi*

2.1. *İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Kuruluşu*

İstanbul'da kızların eğitimi için bir okul kurma fikrinin arkasında uzun bir düşünsel hazırlık süreci vardır. İstanbul'da açılması planlanan okul fikri Amerika'da açılan Vassar Kolej'i fikrinden doğmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1861 yılında kurulan Vassar Kolej'i, ABD'nin ilk kız okullarından birisi olmuş ve ilk mezunlarını 1867 yılında vermiştir.¹⁰¹ İstanbul'da bir kız okulu kurmayı düşünen ilk kişilerden birisi olan Bayan Albert Bowker da Vassar Kolej'i'nin ilk mezunlarını verdiği 1867 yılında yeni dünya hareketi ile adını duyurmuştur ve bir yıl sonra merkezi Boston merkezli olarak kurulan W.B.M. (The Women's Board of Missions) teşkilatına başkan olarak seçilmiştir.¹⁰² W.B.M., o tarihte kurulmuş Kadın Misyon Örgütleri'nin en büyüğüdür ve tüzel bir kişiliğe sahiptir.

Women's Board of Mission kurulduktan kısa bir süre sonra, American Board Yabancı Misyonlar Dış İşleri Sekreteri Nathaniel G. Clark ve eşi hem misyon görevini yerine getirmek hem de keşif yapmak amacıyla Türkiye'ye seyahat etmiştir.¹⁰³ Seyahatleri sırasında yapmış oldukları gözlemler sonucu Türkiye'de erkekler için faaliyetlerde bulunan bir çok okul olduğunu fakat kızların eğitimi için fazla seçenek olmadığını görmüşlerdir.¹⁰⁴ Amerika'ya döndükten sonra eksikliğini hissettikleri bu ihtiyaca yönelik çalışmaya başlamışlardır. Türkiye'de kızlar için bir okul kurma fikrinin gerçeğe dönüştürülmesi için misyonerlik faaliyetlerinin yanı sıra uluslararası eğitimle de yakından ilgilenen Bayan Bowker ile temasa geçilmiştir.¹⁰⁵

Misyon Teşkilatı ve özellikle de Bayan Bowker'ın azimli çabaları kısa sürede sonuç vermiştir. Altı Amerikalı kadın bağışçı 500'er dolarlık yardımda bulunarak bu fikir için ilk mali desteği sağlamışlardır.¹⁰⁶ Bu yardımların arasından bir tanesinden özellikle söz etmek gerekmektedir. Amerikan Board üyelerinden birisi olan Carolin Borden'ın annesi

¹⁰¹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, çev. Şeyma Akın, Tez Yayınları, I. Baskı, İstanbul 2001, s. 30.

¹⁰² Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 30.

¹⁰³ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003, s. 200.

¹⁰⁴ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları: Misyonerlik, Feminizm, Yabancı Okullar*, çev. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2008, s. 41.

¹⁰⁵ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 30.

¹⁰⁶ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 41.

Richard Borden kızının bu girişime katılması amacıyla sözünü ettiğimiz yardımlara ek olarak 250 dolar daha ilave etmiştir ve Carolin Borden'ın kolejle uzun yıllar sürecek ilişkisi bu girişimle başlamıştır.¹⁰⁷ İlerleyen yıllarda okulun mütevelli heyetinin aktif bir üyesi olmuş ve kolej için desteği giderek artmıştır. Hatta maddi desteklerinden ötürü kolej için bir “iyilik meleği” olarak adlandırılmıştır.¹⁰⁸ Okulun uzun yıllar müdireliğini yapan Mary Mills Patrick de Carolin Borden için “o olmasaydı kolejin geleceği imkansız bir hale dönüşecekti”¹⁰⁹ diye bahsederek, kolej için ne kadar önemli bir kişilik olduğunu vurgulamıştır.

Mali fonların bulunması, Misyoner Kadınlar Birliği Teşkilatı'nın çalışmaları ve şahsi girişimler sonucunda kuruluş planı tamamlanmış olan kız okulu, 1871 yılının Ekim ayında İstanbul'un Marmara kıyılarına yakın küçük bir semt olan Gedikpaşa'da kiralanan bir evde eğitim hayatına başlamıştır.¹¹⁰ Misyoner Kadınlar Birliği, okuldaki organizasyonu sağlaması için Julia Rappleye'yi görevlendirmiştir. Bayan Rappleye ülkeyi yakından tanıyan ve Bursa Amerikan Kız Koleji'nde görev yapmış tecrübeli bir öğretmendir. Bağımsız bir kişiliğe ve planlarını çabuk bir şekilde gerçeğe dönüştürmekte başarılı olduğu belirtilen Bayan Rappleye, okulun ilk müdiresi olmuştur. 1871 yılından 1874-1875 öğretim döneminin sonuna kadar bu görevini devam ettirmiş, ardından istifa ederek Amerika'ya geri dönmüştür.¹¹¹

Gedikpaşa'daki okulun ilk açıldığı gün altı yaşında üç öğrencisi bulunmaktaydı.¹¹² Okul ilk yıllarında daha çok “Home School”¹¹³ ya da “The Home”¹¹⁴ olarak adlandırılmaktadır. Okulun “Home School” olarak adlandırılması Dr. Clark'ın ifadelerine dayanmaktadır. Dr. Clark, İstanbul ve çevresindeki kadınlar için olan ibadet yerlerinden bahsederken genellikle bu ismi kullanmıştır.¹¹⁵ Burası okul için ilk adım olmuş ve geçici bir mekan olarak kullanılmıştır. Çünkü okul için planlanan vizyon ve misyon mevcut durumun çok ilerisindedir. Okul için yapılan planlar, projeler oldukça detaylı ve geniştir. Kadınların eğitimi ve gelecekte toplumda üstleneceği roller kurumun ve kurucuların özellikle üzerinde özverili bir şekilde durduğu temel noktalardır.

¹⁰⁷ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 41.

¹⁰⁸ John Freely, *A History of Robert College, The American College for Girls and Boğaziçi University*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000, s. 139.

¹⁰⁹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 32.

¹¹⁰ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 31.

¹¹¹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 34.

¹¹² Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 31.

¹¹³ John Freely, *A History of Robert College*, s. 140.

¹¹⁴ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 42.

¹¹⁵ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 31.

Okulun kuruluş aşamasında oldukça etkili olan isimlerden Bayan Borden'a göre açılacak olan yeni okul kızların yüksek bir eğitim alacağı şekilde planlanmış ve Amerikan Board'ın diğer tipik misyoner okulları gibi kurulmamıştı.¹¹⁶ Ayrıca American Board Yabancı Misyonlar Dış İşleri Sekreteri Nathaniel G. Clark da bu düşünceye paralel olarak Amerikan Board'ın bu kurumu diğer Evangelist düşüncenin yayılması için maddi destekte bulunduğu kurumlar gibi düşünmemesi gerektiğini bildirmiştir.¹¹⁷

Home School açıldıktan bir yıl sonra hızlı bir şekilde büyümüştür. Hem artan ihtiyacın karşılanması hem de okulun planlanan eğitim hayatına sahip olabilmesi için daha geniş, kullanışlı ve kalıcı bir alana ihtiyaç duyulmuştur. 1872 yılına gelindiğinde yeni binalar için arazi arayışları başlamıştı. Bir yandan da bu atılım için gerekli fonlar Amerika'da aranmaya başlamıştı. Bayan Bowker Amerika'da bu çalışmaları yürütmüştür.¹¹⁸ Ayrıca Caroline Borden da kişisel bağlantılarını ve sosyal etkililiğini kullanarak destek olmuş, fona ciddi bir şekilde katkı sağlayan ilk isimlerden birisi olmuştur.¹¹⁹ Misyoner Kadınlar Birliği Teşkilatı'nın 30.000 doları geçmeyen sabit geliri, yürütülen çalışmalar sayesinde 58.000 dolara çıkmıştır.¹²⁰ Toplanan bu paralar arazi alımında ve yeni binaların inşaatı için kullanılması kararlaştırılmıştır. O dönemler için kısa sürede hayli fazla miktarda paranın toplanması Amerika'daki çalışmaların ciddiyetini göstermektedir.

Okulun ihtiyaçlarını karşılayabilecek arazi arayışları uzun bir sürenin ardından nihayete ermiştir. İsteklere ve ihtiyaçlara uygun arazi İstanbul'un Anadolu yakasında altmış bin nüfuslu Üsküdar'da bulunmaktaydı.¹²¹ Üsküdar'ın gelecek vaat eden bir yer olduğu da düşünülüyordu. Ayrıca arazinin manzarasının güzelliği oldukça övülmüş ve yeni bir kampüs için çok elverişli olduğu heyecanla dile getirilmiştir. Mary Mills Patrick, böyle bir manzaraya karşı yaşamının insanın kişiliği üzerinde büyük bir etkisi olacağına inanıyordu.¹²² Yine Mary Mills Patrick bu güzel manzaranın ilerleyen yıllarda kolejin karşılaştığı birçok problemin çözüm noktasında kendilerine cesaret ve ilham kaynağı olduğunu söylemiştir.¹²³

¹¹⁶ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 34.

¹¹⁷ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 34.

¹¹⁸ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 32.

¹¹⁹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 32.

¹²⁰ May N. Fincancı, *The History of Robert College: Old and New 1863-1982*, Redhouse Yayınevi, İstanbul 1983, s. 83.

¹²¹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 33.

¹²² Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 43.

¹²³ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 33.

Pişmişoğlu adında bir kişiye ait olan Üsküdar'daki yeni kampüs arazisi 2,75 dönümden* oluşmaktaydı.¹²⁴ Bu arazinin en kısa sürede satın alınması için çalışmalar hemen başlamıştı. Bu sürecin hızlanması için zamanın Amerikan vekili Hon. Horace Maynard yardımcı olmuş ve problemler kısa sürede çözülmüştür. O yıllarda Amerikalı vatandaşlar yasal bir şekilde direkt olarak mülk sahibi olabilmekteydi. Robert Koleji'nin en etkili başkanlarından Dr. Cyrus Hamlin, Amerikalı vatandaşların Osmanlı Devleti'nde yasal bir şekilde gayrimenkul edinme hakkı için çalışmalar yapmış ve bu tür bir ayrıcalığın kazanılmasını sağlamıştır.¹²⁵ Tüm prosedürler tamamlandıktan sonra Üsküdar arazisi 1872 yılının ağustos ayında alınmış ve arazinin tapusu yerel komitenin bir üyesi adına düzenlenmiştir.¹²⁶ Okul, Üsküdar'daki yeni arazi satın alındıktan sonra 1873 yılında bu mülke yakın kiralık bir eve taşınmıştır. Eğitim öğretim faaliyetleri iki buçuk yıllığına kiralanmış bu evde devam etmiştir. Okul yönetimi yeni yapılacak okulun inşaatı bitene kadar burada kalmayı tercih etmiştir. Okul yönetiminin çoğu üyesi de Üsküdar'da ikamet etmekteydi. Bunun bir sonucu olarak okulun yapılış aşamalarındaki ilerleyişi yakından takip etme fırsatı bulmuşlardır.¹²⁷

Üsküdar'da yapımı sona eren ilk binaya okul için değerli isimlerden olan Mrs. Albert Bowker'ın adı verildi.¹²⁸ Üç katlı binanın ilk katında mutfak ve yemekhane bulunuyordu. İkinci katta kütüphane, derslikler, dinlenme ve ziyaret odaları yer almaktaydı. Son katta ise öğrencilerin ve öğretmenlerin yatak odaları vardı.¹²⁹

Okul 1875 yılının Şükran Günü'nde açılış yaptı. İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin başına müdür olarak Amerika'dan Kate Pond Williams getirilmişti. Yeni müdür Amerika'dan geldikten sonra yardımcısı olarak kendisi gibi Mont Holyoke mezunu olan ve Lake Erie İlahiyat Fakültesi'nde çalışan Ellen C. Parsons'ı seçti.¹³⁰ Okulda yarısı yatılı olmak üzerin toplamda 36 öğrenci bulunuyordu. Yatılı öğrenciler için senelik ödenecek harç miktarı 132 dolar iken, diğer öğrencilerin harç miktarı 35 dolar olarak belirlenmişti.¹³¹ Bowker Building yapılan ilk mezuniyet heyecanı 14 Haziran 1876

* Günümüzde yaklaşık olarak 2750 metrekare. Osmanlı döneminde 1 dönüm yaklaşık olarak 918.393 metrekareye karşılık gelmekteydi.

¹²⁴ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 33.

¹²⁵ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Koleji'in Kızları*, s. 42.

¹²⁶ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 33.

¹²⁷ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)* s. 33.

¹²⁸ May N. Fincancı, *The History of Robert College*, s. 86.

¹²⁹ Recep Ülke, *Amerikan Kız Koleji'nin Kuruluşu*, Yeni Matbaa, İstanbul 1965, s. 4.

¹³⁰ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 36.

¹³¹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 37.

yılında yaşandı ve iki sınıf mezun oldu.¹³² 1877, 1879 ve 1881 yıllarında okul hiç mezun vermezken 1878’te iki öğrenci ve 1880’de beşi Ermeni olmak üzere toplamda yedi öğrenciyi mezun etmiştir. Bu öğrencilerden altı tanesi öğretmenliği seçmiştir.¹³³ İstanbul Amerikan Kız Koleji yeni arazisine geçtikten sonra Robert Koleji için en önemli isimlerin başında gelen Cyrus Hamlin’in kızı Clara Hamlin, 1879 yılında okula katılmıştır. Ayrıca Kız Koleji için ileride etkili görevler yürütecek olan Isabel Dodd, Flora Fensham ve Ida Prime da okula bu yıllarda katılmışlardır.¹³⁴

Kate Pond Williams’ın okul müdüreliliğinden emekli olup ayrılmasının ardından Clara Hamlin ve Mary Mills Patrick ikilisi 1889 yılına kadar okulun sorumluluğunu beraber üstlenmişlerdir. Clara Hamlin evlendikten sonra Mary Mills Patrick tek başına okul yönetiminin başına geçmiştir ve bu görevini 1924 yılına kadar sürdürerek okulun bir efsanesi haline gelmiştir.¹³⁵

15 Aralık 1905 gecesi okul için yapılan bir bağışın felakete dönüştüğü gün olmuştur. Bostonlu bir hayırsever olan Mrs. Henry Woods’un okula yardım amaçlı bağışladığı ısıtıcı Barton Hall’da büyük bir yangına sebep olmuştur.¹³⁶ Bu yangınla beraber kolej her anlamda büyük bir kayba uğramıştır. Barton Hall komple yanarken onunla birlikte yatakhaneler, jimnastik ve toplantı salonları, sınıflar, fizik, kimya ve biyoloji laboratuvarları¹³⁷ kurtarılamamıştır ve kolej yangından sonra zorunlu olarak eğitime üç haftalık bir ara vermiştir.¹³⁸ Kolej verilen aranın ardından ancak hazırlık okulunun ilk üç sınıfını kapatarak eğitime devam edebilmiştir.¹³⁹ Mary Mills Patrick bu süreçte ABD’ye giderek zararların giderilmesi ve yeni bağışlar toplamak amacıyla çalışmalar yapmıştır. Yapılan yardımların sonucu oluşturan fonla okul arazisine komşu iki ev satın alınmış ve eğitim için hazır hale getirilmiştir.¹⁴⁰ Fakat Mary Mills Patrick, yanan Barton Hall yerine yeni binalar yapılırsa, eksiklikler giderilse bile bu arazinin okulun geleceği için yeterli

¹³² Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 38.

¹³³ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 210-211.

¹³⁴ John Freely, *A History of Robert College*, s. 146.

¹³⁵ Zafer Toprak, “Osmanlı’dan Günümüze Eğitim Tarihinden Örnekler: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji”, *Tombak Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi*, S. 29 (1999), s. 48.

¹³⁶ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls Reports of The Year, 1905-1906, s. 15.

¹³⁷ ACG Records, 1800s-1979, Reports of The Year, 1905-1906, s. 16.

¹³⁸ ACG Records, 1800s-1979, Reports of The Year, 1905-1906, s. 17.

¹³⁹ Zafer Toprak, “Osmanlı’dan Günümüze Eğitim Tarihinden Örnekler: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji”, s. 48.

¹⁴⁰ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 222.

olmayacağını düşünmekte ve okulu Avrupa yakasında daha ferah bir mekana taşıma niyetindeydi.¹⁴¹

Kolejin geleceği ve gelişimi için akıllardaki arazi Arnavutköy sirtlarında bulunmuştu.¹⁴² İstanbul'un Avrupa yakasında, Arnavutköy ile Kuruçeşme arasında boğaza nazır bir konumda bulunan 54 dönümlük bu arazi Ermeni bir aileye aitti.¹⁴³ Okulu buraya taşıma fikri kolej yöneticilerini oldukça heveslendirmişti. Müdire Mary Mills Patrick, 1907 yılında gerçekleştirmiş olduğu ABD seyahati sırasında arazinin tapusunu elinde bulunduran ve Fransa'da yaşayan Ermeni aileyle bir görüşme gerçekleştirmişti.¹⁴⁴ Yapılan görüşmelerden sonra arazi 52.800* dolara satın alındı. Fakat arazi tapusunun yasal hale gelebilmesi için hükümet onayı gerekmektedir.¹⁴⁵ Arazi için hükümet onayı uzunca bir süre alınamamıştı. 1908 yılının temmuz ayında Jön Türklerin gerçekleştirmiş olduğu devrim kolej için bir şans olmuştu. Osmanlı Devleti'ndeki yabancıların mal varlığı edinmesine ilişkin yasal sınırlılıklar kaldırılmıştı. Bu gelişme akabinde uzun zamandır bekleyen arazi sorunu da çözülmüş ve bahsi geçen yer Dr. Levi James Barton üzerine alınarak yasal bir statüye kavuşmuştu.¹⁴⁶

Osmanlı'da Meşrutiyet'in ilanı ile beraber yaşanan değişiklikler koleji etkilemeye devam etmiştir. Bu döneme kadar Türk öğrencilerinin okumasının yasak olduğu kolej, artık Türk öğrencilerini de alabilmekte özgürleşmiştir. Yasağın kalkmasının ardından başta bürokrat çocukları olmakla beraber birçok aile kızlarının kolejde eğitim görmesi için talepte bulunmuşlardır.¹⁴⁷ Kolej için bu olumlu gelişmeler devam ederken Mary Mills Patrick bir yandan da kolejin hem maddi hem de felsefe anlamında bağımsızlığı kazanabilmesi için Amerika'da bir dizi çalışmalar yürütmüştür. Okulun daha özgürlükçü düşünceye yakın bir felsefeye sahip olmasını arzu etmekteydi.¹⁴⁸ Mary Mills Patrick kolejin Women's Board of Missions (W.B.M.) ile olan bağlantılarını koparmak istemiştir. Misyoner çevresinden tepki almış olsa da kararı yönünde hareket ederek ilk olarak

¹⁴¹ ACG Records, 1800s-1979, Reports of The Year, 1905-1906, s. 17-18.

¹⁴² May N. Fincancı, *The History of Robert College*, s. 103.

¹⁴³ Zafer Toprak, "Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihinden Örnekler: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji", s. 49.

¹⁴⁴ Mary Mills Patrick, *Son Sultanların İstanbul'unda Siyaset, Modernleşme, Yabancı Okullar*, çev. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2009, s. 197.

* Zafer Toprak bu miktarın 57.400 dolar olduğunu söylemiştir. Ayr bkz. Zafer Toprak, "Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihinden Örnekler: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji", s. 49.

¹⁴⁵ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 224.

¹⁴⁶ Hester Donaldson Jenkins, *Robert Kolej'in Kızları*, s. 138.

¹⁴⁷ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 89.

¹⁴⁸ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 80.

ABD’deki nüfuzlu kişilerden bir danışma komitesi oluşturmuş ardından da Massachusetts Yüksek Mahkemesi’nden okulun bağımsızlık belgesini almıştır.¹⁴⁹

Kolej uzun yıllar boyunca eğitim öğretim faaliyetlerine özerk bir şekilde devam etmiş ve yetiştirmiş olduğu öğrenciler aracılığıyla farklı coğrafyaları etkilemiştir. Kolej 1932 yılında İstanbul’da kurulmuş olan diğer bir Amerikan okulu olan Robert Kolej ile idari açıdan birleşmiş ve bu iki okul da tek bir müdürün denetimi altına girmiştir.¹⁵⁰ 1952 yılında aynı mütevellî heyeti idaresi altına girmiş ve 1971 yılında Robert Kolej’in bulunduğu kampüsü devretmesiyle beraber kolejler kampüs olarak da birleşmiştir.¹⁵¹ 1971 yılında Arnavutköy kampüsünde karma eğitim başlamış ve günümüzde İstanbul Amerikan Robert Koleji ismiyle halen eğitim öğretim faaliyetleri devam etmektedir.

2.2. Arnavutköy’deki Yeni Okul Kampüsü

Arnavutköy’deki okulun yeni arazisine taşınmak için gerekli olan binaların yapımı 9 Kasım 1911 yılında “Gould Hall”ın temel atma töreni ile başlamıştır.¹⁵² Binaların yapımına 1914 yılına kadar devam edilmiştir. 1913 yılında yapılan son mezuniyet gösterisi ile kolej Üsküdar’a veda ederken tarihi için yeni bir sayfa açmıştır. Kolej 21 Nisan 1914 tarihinde resmi olarak Arnavutköy’e taşınmış ve bu tarihten itibaren eğitim hayatına burada devam etmiştir. Tamamlanan binalar arasında yapımına ilk olarak başlanan İyon stiline sahip Gould Hall ve hepsi dörder katlı olmak üzere Russell Sage Hall, Woods Hall ve Mitchell Hall bulunmaktadır. 1922 yılında bu binaların yanına Bingham Hall da eklenmiştir.¹⁵³

Büyük bir kısmı idari bina olarak kullanılacak şekilde planlanan Gould Hall, Mrs. Helen Miller Gould tarafından yapılan bağışlarla okula kazandırılmıştır.¹⁵⁴ Yönetici ofisleri, geçici bir sanat müzesi, dinlenme odaları, resepsiyon odaları, yaklaşık olarak

¹⁴⁹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 80.

¹⁵⁰ Zafer Toprak, “Robert Kolej”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. VI, s. 7.

¹⁵¹ Fatma Acun, “Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Mezunları ve Meşhurları”, *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C.11, S.22 (2015), s. 419.

¹⁵² Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, The American College for Girls at Constantinople, Reports for the Year, 1911-1912, s. 15.

¹⁵³ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 216.

¹⁵⁴ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, American College for Girls at Constantinople, Bulletin, June 1913 s. 20.

700-800 kişi kapasiteli geniş bir toplantı salonu, çalışma salonları, geçici bir kütüphane odası ve en alt katta geçici bir spor salonu bu binada yer almaktadır.¹⁵⁵

Mrs. Henry Woods tarafından okula kazandırılan Woods Hall, fen bilimleri derslerinin yapılması için planlanan bir bilim binasıdır. Bu binanın ilk katı fizik bölümüne, ikinci katı biyoloji bölümüne, üçüncü katı ise kimya bölümüne tahsis edilmiştir. Her katta büyük bir derslik, basit ve ileri düzeyde laboratuvar, hazırlık ve çalışma odaları, okuma ve araç-gereç odaları bulunmaktadır.¹⁵⁶

Bağışçılarının ismi ile anılan binalardan bir diğeri de Russell Sage Hall'dır. Russell Sage Hall yurt binası olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Okulun genel yatakhane bu bina yer almaktadır. Bir veya iki öğrencilik özel oda ve banyolar, öğrencilerin sosyalleşmesi için ortak bir alan ve okuma odası binada öne çıkan yerlerdir. Aydınlık ve boğaz manzarasına sahip bu odalar öğrencilerin ihtiyaçlarını eksiksiz ve rahatça giderebilecekleri bir şekilde dizayn edilmiştir. Yaklaşık olarak yüz otuz öğrenci burada kalabilmektedir.¹⁵⁷ Kolejdeki yemek salonu Mrs. Olivia Phelps Stokes'un armağanı olarak kayıtlarda gözükmektedir. Gerektiğinde büyük bir ziyafet alanına dönüştürülebilen gerekirse küçük ayrı odalar olacak şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca binalardan ayrı bir kısımda okulun tüm ısı, ışık ve su ihtiyacının giderilmesi için Mr. John D. Rockefeller tarafından 150.000 dolarlık bağışla "Power House" adı verilen bir yapı inşa edilmiştir.¹⁵⁸

2.3. İstanbul Amerikan Kız Koleji Kütüphanesi

Kolej raporları incelendiğinde okul yönetiminin kütüphane kısmına ayrı bir özen gösterdiğini görmekteyiz. Bu raporlarda belirli yıllarda kütüphane bölümüne ait bilgilerin ayrıca bir başlık altında yer alması önemini belli etmektedir. Arnavutköy'deki yeni binalar inşa edilirken okulun büyük pencereli ve en güzel manzaralı kısımlarının kütüphanenin üst katında bulunan okuma odalarına ait olması okul idarecilerine göre öğrencileri teşvik edici diğer bir unsurdu. 1924-1925 yılındaki rapora baktığımızda okul kütüphanesinin toplam 9.200 esere sahip olduğunu görmekteyiz. Kütüphanede bulunan

¹⁵⁵ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, American College for Girls at Constantinople, Bulletin, President's Reports, 1912-1913 s. 27.

¹⁵⁶ ACG Records, 1880s-1979, Constantinople College, American College for Girls at Constantinople, Bulletin, June 1913 s. 20-21.

¹⁵⁷ ACG Records, 1880s-1979, President's Reports, 1912-1913 s. 27.; ACG Records, 1880s-1979, Constantinople College, American College for Girls at Constantinople, Bulletin, June 1913, s. 21.

¹⁵⁸ ACG Records, 1880s-1979, Constantinople College, American College for Girls at Constantinople, Bulletin, June 1913 s. 21.

eserlerin çoğu bağış yoluyla okula kazandırılmıştır. Kütüphane bağışçıları genellikle mezun öğrenciler, okulda görev yapan eğitimciler, ABD’den yardımda bulunanlar ve okuldaki aktif öğrencilerdir.¹⁵⁹

Kütüphanede süreli yayınlardan ansiklopedilere, sözlüklerden el yazması eserlere kadar birçok alanda eser bulunmaktadır. Özellikle Amerikan Edebiyatı ve Tarihi, İngiliz Edebiyatı ve Tarihi alanında fazlaca eser bulunmaktadır. 1926-1927 yıllarında Türkiye’de halkın kütüphaneye olan ilgisinin artması üzerine kolej, kütüphaneciliğin ileride bir meslek olabileceği düşünülerek bu alanda 2 saatlik seçmeli bir ders vermeyi dahi planlamıştır.¹⁶⁰ 1921-1922 yıllarında toplam 3754, 1922-1923 yıllarında toplam 4384, 1923-1924 yıllarında toplam 3633, 1924-1925 yıllarında toplam 6096 kişi kütüphaneden yararlanmıştır. 1921-1922 yıllarında toplam 212 öğrenci, 1922-1923 yıllarında toplam 222 öğrenci, 1923-1924 yıllarında toplam 161 öğrenci ve 1924-1925 yıllarında toplam 205 öğrenci kütüphaneye kayıt yaptırmıştır.¹⁶¹

2.4. İstanbul Amerikan Kız Koleji Müzesi

Kolejde bir okul müzesi oluşturulması için en fazla çabayı ve sorumluluğu gösteren aynı zamanda kolejde Sanat Tarihi ve Arkeoloji derslerine giren ve Uluslararası Arkeoloji Cemiyeti’nin bir üyesi olan Isabel Frances Dodd olmuştur.¹⁶² Kolej, Arnavutköy’deki yeni kampüsüne taşınmadan önce henüz Üsküdar’da iken müze için bazı eserler ve değerli nesneler toplanmaya başlanmıştır. Üsküdar’da eğitim devam ederken eserlerin çoğu uygun ve yeterli alan olmamasından dolayı Isabel F. Dodd’un kişisel inisiyatifi altında saklanmıştır. Selçuklu dönemine ait seramikler, antik paralar, Mezopotamya tabletleri, Bokhora çadır direği, Mısır mumyası, Yunan, Asur ve Mısır sanatında

¹⁵⁹ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 21 Folder 18-27a, Constantinople Woman College, President’s Report, 1924-1925, s. 38.

¹⁶⁰ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 21 Folder 18-27a, Constantinople Woman College, President’s Report, 1926-1927, s. 39.

¹⁶¹ ACG Records, 1880s-1979, President’s Report, 1924-1925, s. 39.

¹⁶² May N. Fincancı, *The History of Robert College*, s. 95.; Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, American College for Girls at Constantinople, Bulletin, President’s Reports, 1913-1914, s. 21.

kullanılan tasvir için kullanılan küçük antika koleksiyonlarının çoğunu kampüsün taşınmasına neden olan büyük yangında kaybetmiştir.¹⁶³

Arnavutköy'deki yeni binalara taşınıldıktan sonra Gould Hall'da büyük bir yer kolej müzesi için ayrılmıştır.¹⁶⁴ Zamanla toplanan eserler burada sergilenmiştir. Sanat, arkeoloji, tarih ve antik edebiyat derslerinde de kullanılan Yunan, Roma ve Bizans dönemlerine ait yaklaşık 600 sikke bulunmaktadır. Müzede çoğunlukla Türk ve Selçuklu sanatını yansıtan ve sürekli olarak genişleyen bir çini koleksiyonu bulunmaktadır. Bunlara ek olarak erken dönem Pers sanatı özelliklerini taşıyan çiniler de vardır.¹⁶⁵ Müzedeki en önemli parçalardan birisi de Kapadokya bölgesindeki bir höyükten alınan arkeolojik açıdan değerli daha önce keşfedilmemiş Hitit nesneleridir. 1913-1914 yıllarında kolej müzesinde en fazla yer kaplayan koleksiyon kumaşlardır.¹⁶⁶ 1919-1920 yıllarında Sir Edwin Pears tarafından kolej müzesine Antik Yunan dönemine ait beş vazo ve Neolitik ve Paleolitik çağlara ait kalıntıların olduğu eserler bağışlanmıştır. Yine aynı yıllarda Mrs. Mortimer Fox tarafından kolej müzesine sanat eseri alımı için harcanmak üzere yüz dolar yardım yapılmıştır.¹⁶⁷ Ayrıca öğrenciler arkeoloji ve sanat tarihi dersleri kapsamında şehir içinde, çevresinde ve Anadolu'da birçok alan gezisine katılmıştır.¹⁶⁸

2.5. İstanbul Amerikan Kız Kolejindeki Genel Düzen

Koleje yatılı olarak kayıt yaptıran her öğrenciye kabul sırasında okul üyelerinden birisi danışman olarak atanır. Danışman öğretmen kolej boyunca öğrenciye hem akademik hem de kişisel konularda yardımda bulunmuş ve öğrenci dikkatli bir şekilde gözlemlenmiştir. Öğrenci işlerinin ve ebeveynlerinin yazılı izni olmadığı sürece öğrencilerin, kolej dışarısına çıkmalarına izin verilmemiştir.¹⁶⁹ 1915-1916 yıllarına ait rapora baktığımızda kolejın pazartesi günleri öğrenci ebeveynleri ve arkadaşları

¹⁶³ ACG Records, 1800s-1979, Report of the President, 1905-1906, s. 25.; Ayşe Aksu, *Amerikalı Misyonerlerin Osmanlı Anadolu'sundaki Eğitim Faaliyetleri (1820-1900) ve Bunun Osmanlı Toplum Yapısına Etkileri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2010, s. 386.

¹⁶⁴ ACG Records, President's Reports, 1913-1914, s. 21.

¹⁶⁵ ACG Records, 1880s-1979, President's Reports, 1913-1914, s. 22.

¹⁶⁶ ACG Records, 1880s-1979, President's Reports, 1913-1914, s. 22.; Ayşe Aksu, *Amerikalı Misyonerlerin Osmanlı Anadolu'sundaki Eğitim Faaliyetleri (1820-1900) ve Bunun Osmanlı Toplum Yapısına Etkileri*, s. 386.

¹⁶⁷ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Bulletin of the Constantinople College, President's Report, 1919-1920, s. 29.

¹⁶⁸ ACG Records, 1800s-1979, Report of the President, 1905-1906, s. 25.; ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1919-1920, s. 29.

¹⁶⁹ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 21 Folder 18-27a, Constantinople Woman's College, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 23.

tarafından ziyarete açık olduğunu¹⁷⁰, 1927-1928 yılına ait raporda ise ziyaret gününün cuma olduğunu görmekteyiz. Fakat her iki raporda da kolejın pazar günleri ziyarete kapalı olduğu bilgisi yer almaktadır.¹⁷¹

Kolejde yemekler belirli bir saatte ve düzen içerisinde yenmiştir. Öğrenciler ve kampüs üyeleri ortak bir yemek odasında birlikte bulunmuş ve her masada iki öğretmenin başkanlık ettiği bir düzen organize edilmiştir. Bu esnada özellikle öğrencilerin kişisel alışkanlıklarına dikkat edilmiştir.¹⁷² Kolejın yıllık öğrenim ücreti yatılı olarak 570.00 Ltq*, konaklamasız olarak ise 120.00 Ltq'dir. Tek kişilik yıllık oda fiyatı 80.00 Ltqs iken çift kişilik oda fiyatı yıllık 60.00 Ltq'dir. Öğrencilerin okuldan ayrılması veya kovulması durumunda öğrenim ücretleri iade edilmemiştir. Geri ödeme yalnızca belirli şartlar altında yapılmıştır.¹⁷³ Yatılı öğrencilerin kullanımına kolej tarafından tahsis edilen yatak dışında kişisel kullanımları için bazı eşyalar verilmiştir. Bu eşyalar içerisinde 1 adet yastık, 4 adet yastık kılıfı, 1 adet beyaz yatak örtüsü, 6 adet havlu, 4 adet masa peçetesi ve battaniye bulunmaktadır.¹⁷⁴

2.6. Okul Etkinlikleri

İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin en güçlü yanlarından birisi de okulun örtük programının çok yönlü ve etkili olmasıdır. Öğrencilerin ders haricindeki etkinlikleri, onların sosyal ve kültürel açıdan gelişmesine katkıda bulunurken, okula olan bağlılıklarını da arttırmıştır. Okulun kurulmuş olduğu günden itibaren birçok alanda faaliyette gösteren okul toplulukları olmuştur.

Okulda kurulmuş olan edebiyat topluluklarından en önemlileri "The P.B.T.U" ve "Theta Alpha" dır. Bu toplulukların amacı edebi kültürün teşvikidir.¹⁷⁵ Sürdürülebilirliklerinin uzun olması ve faaliyetlerinin etkili olması bu toplulukları okul için önemli bir konuma getirmiştir. Yıl boyunca çalışan bu kulüpler edebi eserlerin

¹⁷⁰ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, Bulletin, June 1915, s. 46.

¹⁷¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 23.

¹⁷² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1915, s. 46.

* Para biriminin kısaltılmış şeklinde gösterimdir. Ayrıca bkz. Numan Dadak, *Türkiye Estonya İlişkileri (1924-1940)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2019, s. 552.

¹⁷³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 28.

¹⁷⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1915, s. 46.

¹⁷⁵ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Calendar, 1892-1893, s. 39.

incelenmesinin yanında sosyal sorunlarla ilgili çalışmalarda da bulunmuş ayrıca bir konferans şeklinde yazarları, bestecileri kapsayan sanatsal değeri yüksek toplantılar da düzenlemeyi başarmışlardır.¹⁷⁶ 1895-1896 yılından itibaren “Theta Alpha”, “Theta Alpha Cronicle” adını verdikleri aylık bir dergi çıkarmaya başlamıştır. Her iki kulüp de yıl boyunca hazırladıkları çalışmayı genellikle ikinci dönemde koleje sunmuşlardır.¹⁷⁷ Kulüp başkanları çoğunlukla her yıl değişmekle birlikte öğrenciler arasında seçilmiştir. 1900-1901 yıllarında Halide Edip Adıvar, “Theta Alpha” kulübüne başkanlık yapmıştır.¹⁷⁸

Kolejin açılma beratinı aldığı günün anısına her yıl düzenli olarak “Charter Day” adı altında bir etkinlik düzenlenmiştir. Senior sınıfı öğrencileri bugüne özel gizli bir çalışma hazırlamakta ve tüm yıl bu gösteri için çalışmaktaydı.¹⁷⁹ Okulun oldukça önem verdiği bu günde çeşitli milletlerden öğrenciler tarafından İngilizce, Türkçe, Ermenice, Yunanca, Bulgarca, İspanyolca, Arnavutça ve Fransızca kutlama konuşmalar yapılmaktaydı. İlk olarak 7 Mart 1891 yılında kutlanan “Chartey Day” organizasyonlarına yurtdışından ve özellikle Amerika’dan birçok önemli isim gerek konuşmacı gerekse misafir olarak katılmıştır.¹⁸⁰ 1900-1901 eğitim yılında yapılan organizasyonda Halide Edip Adıvar da bir konuşma yapmıştır.¹⁸¹ 1908 yılında yapılan etkinlikte Amerikan Büyükelçisi Mr. Leishman onur konuğu olmuştur.¹⁸² Okul Arnavutköy’deki yeni kampüsünde ilk “Charter Day” etkinliğini 20 Mart 1915 tarihinde kutlamış ve bu kutlama gününde 27 Aralık 1914 tarihinde vefat eden okulun mütevelli heyeti başkanlarından olan Bayan Grace H. Dodge anılmıştır.¹⁸³ 1911 yılında Columbia Üniversitesi’nden Profesör John Bates¹⁸⁴, 1923

¹⁷⁶ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Report of the Year, 1908-1909, s. 34.

¹⁷⁷ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, President’s Report, 1895-1896, s. 18.

¹⁷⁸ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, President’s Report, 1900-1901, s. 12.

¹⁷⁹ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 251.

¹⁸⁰ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, President’s Report, 1890-1891, s. 13.

¹⁸¹ ACG Records, 1880s-1979, President’s Report, 1900-1901, s. 14.

¹⁸² Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Report of the President’s, 1907-1908, s. 37.

¹⁸³ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, Bulletin, 1914-1915, s. 25.

¹⁸⁴ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Report of the President, 1910-1911, s. 21.

yılında akademisyen Dr. William Adams Brown¹⁸⁵ ve 1926 yılında yine Columbia Üniversitesi'nden Dr. Mabel L. Robinson etkinliklere konuşmacı olarak katılmıştır.¹⁸⁶

1892 yılında Prof. Dodd tarafından öğrencilerin kendilerini yönetme, sosyal etkinlikler düzenleme, okul disiplini söz sahibi olma, okul içerisinde daha fazla sorumluluk alma ve öğrencilerin karakterlerinin gelişimine olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülerek bir “Öğrenci Yönetim Derneği” kurulmuştur.¹⁸⁷ Özyönetim ilkesine göre hareket eden bu dernekte, öğrenciler kendi başkanlarını oylayarak seçmiş, dernekte görevli olan öğrencilerin çalışmalarıyla düzenlenen ve kolej onayından geçen bir yasa öğrenciler tarafından hazırlanmıştır.¹⁸⁸ Öğrencilerin hukuki alanda bilinçlenmeleri ve bu alanda etkin olmaları istenmiştir. Kolej heyeti, Öğrenci Yönetimi Derneği'nin Türkiye ve Balkanlarda birçok ülkenin kadınların oy kullanma hakkı için mezunları hazırlama konusunda etkili bir rol oynadığını söylemektedir.¹⁸⁹

2.7. Kolejdeki Eğitimciler

Mary Mills Patrick: Amerikan Kız Koleji'nin elde ettiği başarının ve büyümesinin arkasındaki en önemli isimlerin başında gelen Mary Mills Patrick, 10 Mart 1850 tarihinde İrlanda'dan göçmüş bir ailenin kızı olarak 10 Mart 1850 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'nin New Hampshire eyaletinin Canterbury kasabasında dünyaya gelmiştir.¹⁹⁰ Ailesi New England'ın köklü aileleri arasında yer alırken, dedesi yaşadıkları kasaba olan Canterbury'daki Congregational Kilisesi'nde 40 yıl pastör, 10 yıl da fahri pastör olmak üzere toplamda 50 yıl hizmet etmiştir. Babası da New Hampshire'da vaizlik görevini yürütmüştür.¹⁹¹

Mary Mills yüksek öğrenimini Amerika'da yapmıştır. 1869 yılında Lyons Collegiate Institu'den ve 1892 yılında da Iowa Üniversitesi'nden mezun olmuştur.¹⁹² İsviçre'nin

¹⁸⁵ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 21 Folder 18-27a, Constantinople Woman's College, Bulletin, 1922-1923, s. 23.

¹⁸⁶ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 21 Folder 18-27a, Constantinople Woman's College, President's Report, 1925-1926, s. 23.

¹⁸⁷ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1892-1893, s. 10.

¹⁸⁸ Ayşe Aksu, *Amerikalı Misyonerlerin Osmanlı Anadolusu'ndaki Eğitim Faaliyetleri (1820-1900) ve Bunun Osmanlı Toplum Yapısına Etkileri*, s. 387.

¹⁸⁹ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 68.

¹⁹⁰ Ahmet Koçak, “Amerika'dan Boğaziçine Uzanan Bir Eğitimci Mary Mills Patrick'in “Amerika'da Kadınlara Mahsus Yüksek Tahsil Risalesi”, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, S. 16 (2017), s. 67.

¹⁹¹ Mary Mills Patrick, *Son Sultanların İstanbul'unda Siyaset, Modernleşme, Yabancı Okullar*, s. 3.

¹⁹² Ahmet Koçak, “Amerika'dan Boğaziçine Uzanan Bir Eğitimci Mary Mills Patrick'in Amerika'da Kadınlara Mahsus Yüksek Tahsil Risalesi” s. 67.

Bern kentinde doktora öğrenimi görmüştür. Bern Üniversitesi'nde Eski Yunan Felsefesi üzerine çalışan Mary Mills Patrick, 1897 yılında Almanca hazırlamış olduğu "Sextus Empricius and Greek Scepticism" isimli çalışmasıyla doktorasını tamamlamıştır.¹⁹³ Almanca, Fransızca, Eski ve Modern Yunanca, Ermenice ve Türkçe öğrendiği diller arasındandır. Doktora çalışması haricinde diğer eserleri şunlardır: Sappho and the Island of Lesbos, Greek Skeptisizm, Under Five Sultans ve A Bosphorus Adventure.¹⁹⁴

1871 yılında American Board tarafından Erzurum'a atanmıştır. Erzurum'da 4 yıl görev yaptıktan sonra 1875 yılında İstanbul'a gelmiş ve 1924 yılına kadar buradaki macerasına devam etmiştir. Emekli olduktan sonra Amerika'ya dönen Mary Mills Patrick, 25 Şubat 1940 tarihinde California eyaletinde vefat etmiştir.¹⁹⁵

Eleanor Irene Burns: Amerika'nın Philadelphia eyaletinde dünyaya gelmiştir. Cornelle Üniversitesi'nde mezun olduktan sonra Wellesley Koleji'nde fizik öğretmeni olarak çalışmıştır. Buradaki çalışmasının ardından yeni görev yeri İstanbul olmuş ve Amerikan Kız Koleji'nin kadrosuna 1908 yılında katılmıştır.¹⁹⁶ Koleje 42 yıl hizmet veren Elanour Irene Burns, rektörlük ve dekan yardımcılığı gibi görevlerde de bulunmuştur.¹⁹⁷

Louise B. Wallace: 1912 yılında İstanbul'a gelerek kolejde dekan olarak çalışmaya başlamıştır. Mount Holyoke Koleji'nden mezun olduktan sonra Pensilvanya Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora öğretimlerini tamamlamıştır. Bir süre Napoli'de biyoloji laboratuvarında araştırmalar yapmıştır. Ayrıca Afrika'dan gelen biyolojik materyaller üzerine birçok bilim insanıyla ortak çalışmalarda bulunmuştur.¹⁹⁸

Isabel F. Dodd: Sanat ve Edebiyat alanında önemli çalışmaları olan ve kolejde bu alandaki derslere giren Isabel F. Dodd, 1882 yılında kolejde katılmıştır. Bir süre Columbia Üniversitesi'nde çalışmalarda bulunmuş ve 1903 yılında tekrardan koleje geri dönmüştür.¹⁹⁹ Kolej müzesinin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde büyük bir emeği vardır.

¹⁹³ Ahmet Koçak, "Amerika'dan Boğaziçine Uzanan Bir Eğitimci Mary Mills Patrick'in Amerika'da Kadınlara Mahsus Yüksek Tahsil Risalesi" s. 67.

¹⁹⁴ May N. Fincancı, *The History of Robert College*, s. 124.

¹⁹⁵ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 366.

¹⁹⁶ ACG Records, 1880s-1979, Reports of the Year, 1908-1909, s. 11.

¹⁹⁷ Ayşe Aksu, *Amerikalı Misyonerlerin Osmanlı Anadolu'sundaki Eğitim Faaliyetleri (1820-1900) ve Bunun Osmanlı Toplum Yapısına Etkileri*, s. 380.

¹⁹⁸ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1912-1913, s. 14.

¹⁹⁹ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls, Acting President's Report, 1903-1904, s. 7.

Nelie B. Summers: Kolejin 1906 yılı mezunlarından olan Nelie B. Summers 1907 yılında kolejin hazırlık bölümünde çalışmak üzere görevlendirilmiştir.²⁰⁰ İstanbul doğumlu olan Nelie B. Summers koleje 46 yıl boyunca hizmet etmiştir.²⁰¹

2.8. Kolejdeki Türk Eğitimciler ve İlk Türk Öğrenciler

1899-1900 eğitim öğretim yılında Reşhad Bey okulun hazırlık bölümünde Türk Dili ve Edebiyatı dersi vermek için göreve başlamıştır. Aynı zamanda Arapça ve Farsça da öğretmiştir.²⁰² 1904 yılına kadar kolejde görev yapan Reşhad Bey, 1901 yılından itibaren hem kolejde hem de hazırlık bölümünde derslere girmiştir.²⁰³ Reşhad Bey'in kolejden ayrılmasının ardından Nakiye (Elgün) Hanım 1905 yılından itibaren Türkçe derslerine girmeye başlamıştır. Cumhuriyetin önemli değerlerinden birisi olan Nakiye Hanım, Darülmuallimât'daki görevine devam ederken kolejde haftanın iki günü Türkçe, Arapça ve Farsça dersleri vermiştir.²⁰⁴ 1911 yılına kadar kolejdeki görevine devam eden Nakiye Hanım, hem kolej hem de hazırlık bölümünde öğretmenlik yapmıştır.²⁰⁵ 1911-1912 eğitim yılının başında Nakiye Hanım'ın yerine Türkçe, Farsça ve Arapça öğretmeni olarak Galip Ata Bey gelmiştir.²⁰⁶ Ayrıca 1911-1912 yılının okul raporlarına baktığımızda Türk Edebiyatı'nın en önemli isimlerinden olan Tevfik Fikret'in de Hazırlık okulundaki Türkçe derslerine girdiğini görmekteyiz.²⁰⁷ Savaşın başlamasıyla Galip Ata Bey doktor olarak atanmıştır²⁰⁸ ve 1914 yılına kadar kolejdeki Türkçe bölümünden Tevfik Fikret sorumlu olmuştur.²⁰⁹ Tevfik Fikret'in rahatsızlığından dolayı 1914 yılında Türkçe bölümüne Ahmed Fazıl Bey gelmiştir.²¹⁰ 1915-1916 ise Rıza Tevfik Bölükbaşı kolejde görev yapmıştır.²¹¹ Rıza Tevfik Bölükbaşı, son Osmanlı kabinesinde Eğitim Bakanı olmasına rağmen 1918 ve 1919 yıllarındaki kolej raporlarında bulunan bilgilere

²⁰⁰ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Acting President, 1907-1908, s. 25.

²⁰¹ Ayşe Köse, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, s. 339-340.

²⁰² Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Reports of the President, 1899-1900, s. 8.

²⁰³ ACG Records, 1880s-1979, 1900-1901, s. 5-6.; ACG Records, 1880s-1979, 1903-04, s. 5-6.

²⁰⁴ ACG Records, 1800s-1979, Reports of the President, 1905-1906, s. 11-12.

²⁰⁵ ACG Records, 1800s-1979, 1905-1906, s. 10; ACG Records, 1800s-1979, 1910-191, s. 12.

²⁰⁶ ACG Records 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s. 11.

²⁰⁷ ACG Records 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s. 10.

²⁰⁸ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1912-1913, s. 13-14.

²⁰⁹ ACG Records, 1880s-1979, 1912-1913, s. 8.; ACG Records, 1880s-1979, 1913-1914, s. 14.

²¹⁰ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1914-1915, s. 15.

²¹¹ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, Bulletin, President's Report, 1915-1916, s. 9.

göre Türkçe, Farsça ve Arapça bölümünde profesörü olarak gözükmektedir.²¹² 1924-1925 öğretim yılında Türkçe derslerini İhsan Bey, Mebrouke Ahsen ve Meliha Kami, Türkiye Coğrafyası dersini Malik Bey, Türk Tarihi derslerini ise Belkıs Sami vermiştir.²¹³

Üsküdar'daki okulun mezun ettiği ilk Türk öğrencisi, saraylı bir isim olan Binbaşı Bağdatlı Mehmet Bey'in kızı Gülistan İsmet Tevfik'tir.²¹⁴ 1890 yılında kolejden mezun olduktan sonra müzik eğitimi için İngiltere'ye gitmiş olan Gülistan İsmet Tevfik döndükten sonra bir süre kolejde müzik eğitimi üzerine çalışmıştır.²¹⁵ 1897 yılında Osmanlı Temsilciler Meclisi'nin ilk genel sekreteri Asım Bey ile evlenmiş ve uzun yıllar kadın dergileri için edebi içerikler üretmiştir.²¹⁶

Okulun kolej sıfatını aldıktan sonraki ilk Türk mezunu ise aynı zamanda kolejin en meşhur mezunlarının başında hatta belki de ilk sırasında gelen ismi Halide Edip Adıvar'dır. Kolej 1901 yılı mezunlarından olan Halide Edip Adıvar okula olan sadakatini ve okulun kendisine katmış olduğu entelektüel birikimi açıkça dile getirmiştir. Okulun aktif öğrencilerinden olan Halide Edip Adıvar, okulun öğrenci kulüplerinde ve sosyal etkinliklerde de rol almıştır. Osmanlı hükümeti mezun olduktan sonra devlet okullarında öğretmenlik yapma sözlerine karşılık beş öğrenciye kolejde burs imkanı sağlamak istediğinde, bu öğrencileri seçme görevini Halide Edip Adıvar'a vermiştir.²¹⁷ Halide Edip Adıvar, Nakiye Hanım İstanbul Kız Öğretmen Okulu'nun müdürü iken orada bir süre öğretmenlik yapmıştır.²¹⁸ Öğretmenlik görevini yerine getirirken tercüme ve telif bir eser olan "Talim ve Terbiye" isimli bir kitap yayınlamıştır.²¹⁹ Kız okullarının modernleşmesi çalışmaları sırasında müfettişlik görevinde bulunmuştur.²²⁰ 1918-1919 yıllarında İstanbul Üniversitesi'nde Batı Edebiyatı dersleri²²¹, 1931 yılında Amerika'da

²¹² Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 20 Folder 13-18, Constantinople College, Bulletin, President's Report, 1918-1919, s. 9.; ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1919-1920, s. 8.

²¹³ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1924-1925, s. 9-10.

²¹⁴ ACG Records 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s.65.; Fatma Acun, "Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Mezunları ve Meşhurları", s. 433.

²¹⁵ ACG Records 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s.65; ACG Records 1880s-1979, Reports of the President, 1895-1896, s. 9.

²¹⁶ ACG Records 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s.65.; Fatma Acun, "Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Mezunları ve Meşhurları", s. 433.

²¹⁷ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Box 9 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Report of the President, 1909-1910, s. 17.; Zafer Toprak, "Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihinden Örnekler: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji", s. 49.

²¹⁸ İpek Çalışlar, *Halide Edib-Biyografisine Sığmayan Kadın*, Everest Yay., İstanbul, 2010, s.91.

²¹⁹ Yahya Akyüz, "Osmanlı Son Döneminde Kızların Eğitimi ve Öğretmen Faika Ünlü'ün Yetiştirilmesi ve Meslek Hayatı" *Milli Eğitim*, S.143 (1999), s. 21.

²²⁰ Halide Edip Adıvar, *Mor Salkımlı Ev*, Özgür Yayınları, İstanbul 2005, s. 200.

²²¹ Hamza Altın, "Halide Edip'te Eğitim Fikri ve Onun Talim ve Terbiye İsimli Eseri, "Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi", C. 14, S. 20 (2019), s. 1867.

Columbia Üniversitesi Tarih bölümünde dersler vermiştir.²²² 1940 yılında yeniden İstanbul Üniversitesi'nde dersler vermeye başlayan Halide Edip Adıvar, burada İngiliz Edebiyatı profesörü olarak görev yapmıştır.²²³ Halide Edip Adıvar'ın kız kardeşleri Nigar Edip ve Belkıs Boyar da kolejın 1914 yılı mezunları arasında bulunmaktadır.²²⁴ Belkıs Boyar, bir süre öğretmenlik yapmış ve "1914 Kuşağı" isimleri arasından bulunan ressam Ali Sami Boyar ile evlenmiştir. Nigar Edip, Saib Bey ile evlenmiş ve Beyrut'ta bir ilkokulda çalışmıştır.²²⁵

Kolejin ilk Türk mezunları arasında yer alan diğer bir isim de Nazlı Halid'dir. 1910 yılında kolejden mezun olan Nazlı Halid aynı zamanda 1910-1913 yılları arasında kolejin hazırlık bölümünde, 1916-1917 yıllarında ise kolejde Türkçe öğretmeni olarak görev yapmıştır. Osmanlı Mebusan Meclisi ve TBMM'de milletvekilliği ve çeşitli görevlerde bulunmuş olan Yusuf Kemal Tengirşenk ile evlenmiştir.²²⁶

Semiha Vamık 1915 yılında²²⁷, Mihri Pektaş ve Hatice Zakir 1916²²⁸ yılında kolejden mezun olan isimlerdendir. Üç isimde mezuniyetlerinden sonra kolejde çalışmıştır. Hatice Zakir 1916-1917 öğretim yılında kolejde biyoloji asistanı olarak görev yapmıştır.²²⁹ Semiha Vamık ve Mihri Pektaş Türkçe bölümünde görev yapmışlardır.²³⁰ Mihri Pektaş Robert Koleji'nden mezun olan ilk Türk öğrencilerinden birisi olan ve aynı zamanda Robert Koleji'nde Türkçe, Tarih ve Edebiyat öğretmenliği yapmış Hüseyin Pektaş ile evlenmiştir.²³¹ Mihri Pektaş Cumhuriyet'in ilk kadın siyasetçilerinden olmuş ve 1935-1946 yılları arasında TBMM'de Cumhuriyet Halk Fırkası Malatya milletvekili olarak görev yapmıştır.²³²

²²² Kelime Erdal, *Halide Edip Adıvar ve Halide Nusret Zorlutuna'nın Eserlerinde Öğretmen ve Eğitim*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa 2005, s. 14-15.

²²³ Kelime Erdal, "Halide Edip Adıvar ve Üniversite Meselesi", *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 15 (2008), s. 410-411.

²²⁴ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 74-75.

²²⁵ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 74-75.

²²⁶ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 78.

²²⁷ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 92.

²²⁸ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 71.; ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 93.

²²⁹ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 93.

²³⁰ ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 92.; ACG Records 1880s-1979, *Bulletin of the Constantinople College*, 1919, s. 71.

²³¹ Salhaddin Gök; Özlem Kılınççeker, "Türk Kadının Siyasete Giriş Süreci ve İlk Kadın Sayılay Mihri İffet Pektaş", *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 4 (2019), s. 60.

²³² Salhaddin Gök; Özlem Kılınççeker, "Türk Kadının Siyasete Giriş Süreci ve İlk Kadın Sayılay Mihri İffet Pektaş" s. 62.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSTABUL AMERİKAN KIZ KOLEJİ'NİN ÖĞRETİM PROGRAMI

3. *İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Öğretim Programı ve Ders İçerikleri*

3.1. *İstanbul Amerikan Kız Koleji'nin Öğretim Programı*

İstanbul Amerikan Kız Koleji, B.A. (Bachelor of Arts) derecesine götüren bir eğitim programı sunmuştur. Kolej diploması Bulgar hükümeti, Amerikan ve Avrupa üniversiteleri tarafından tanınmakta ve geçerliliği kabul edilmektedir. Kolejin resmi eğitim dili İngilizcedir.²³³ Fakat İngilizce sadece bir öğretim aracı olarak kalmamıştır. Kolejde haftanın üç günü İngilizce kullanmak zorunludur. Sadece Fransız veya Almanca derslerine devam eden öğrenciler haftanın bu üç günü eğitim aldıkları dersin dilini konuşabilmektedir. Pazar günü ise öğrencilerin yerel dillerini kullanabilecekleri serbest gün olarak belirlenmiştir.²³⁴ Fransızca, Almanca, Latince, Eski ve Modern Yunanca, Eski ve Modern Ermenice, Bulgarca, Slavca, Türkçe, Farsça ve Arapça dillerine ait dersler düzenli olarak öğrencilere sunulmuştur. Kolej mezunu bir öğrencinin yerel dilini, İngilizceyi ve bunların yanında Almanca veya Fransızca'yı akıcı ve doğru bir şekilde kullanabilmesi planlanmıştır. Modern bir dil olarak Fransızca'yı tamamlayan öğrencilerin, doğru bir seçmeli ders seçimi ile Latince ve Almancayı, Avrupa üniversitelerinde kullanabilecekleri kadar öğrenebilmelerine olanak vardır.²³⁵

Düzenli sınavlar yılda iki kez olmak üzere haziran ve ocak aylarında yapılmıştır. Öğrencilerin derslerden geçmiş sayılmaları için on puan üzerinden en az altı buçuk puan almış olarak gerekmektedir.²³⁶ Herhangi bir derste yıl içinde notu altı ya da beş buçuk olan herhangi bir öğrenciye doğrudan dersi tekrar etmeden önce koşullu (yıl içerisinde başarısız olduğu derste tekrar yapılacak sınavdan geçer notu alabilmek) olma şansı verilmiştir. Sınavları kaçıran veya koşulları kaldırmak isteyen öğrenciler yılda sadece üç kez eylül, ocak ve haziran aylarında sınav için başvurabilmişlerdir. Bu şart sadece bir yıllık olmuş ve bir yıldan uzun sürmemiştir.²³⁷ Üst sınıflar da dahil olmak üzere tüm öğrenciler sınavlara girmek zorundadır. İngilizce ve Fransızca derslerinin sınavlarının yanında her öğrenci sözlü olarak da sınava girmek zorundadır ve sözlü sınav puanları final notunun üçte birini oluşturmaktadır. Bir dersten beş puan ve altında not almış

²³³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1915, s. 23.

²³⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1913, s. 52.

²³⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1915, s. 23.

²³⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1915, s. 24.

²³⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 20.

öğrencilerin o dersi tekrar alması gerekmektedir. Öğrencilerin aynı dersi bir kereden fazla tekrarlaması yasaktır.²³⁸

Sophomore (ikinci sınıf) düzeyine geçebilmek için öğrencinin eylül ayındaki yeni dönem başlamadan önce hiçbir koşulu olmamalı ve genel ortalamasının en az yedi olması gerekmektedir. junior (genç sınıf) ve senior (kıdemli sınıf) kademelerine geçiş için de eylül ayındaki yeni dönem başlamadan önce öğrencilerin koşulsuz olması beklenmektedir. Aynı zamanda genel not ortalamasının yedi buçuk olması gerekmektedir. Birinci dönemde birden fazla dersinde başarısız olan bir son sınıf öğrencisi diploma için başvuru yapamamaktadır. Yıl ortasından tek bir dersten koşulu olan bir son sınıf öğrencisinin mezun olabilmesi için 15 Mart'a kadar koşulunu kaldırması gerekmektedir. Hiçbir öğrencinin, bir dönem boyunca dekanın ve ilgili bölüm başkanının izni olmadan ders bırakması mümkün değildir.²³⁹

Öğrencilerin koleje kayıt yaptırabilmesi için en az on altı yaşında olmaları gerekmektedir. Doğum belgesi, doktor onaylı sağlık sertifikası, tifo ve çiçek hastalığı için son yıllara ait aşı sertifikaları ve en son bulunduğu okuldaki durumuna ilişkin belgelerin kayıt için okula sunulması istenmiştir. Giriş sınavları genellikle eylül ayının ikinci haftasında kolejde yapılmıştır.²⁴⁰ Kolej ile bağlantılı bir hazırlık sınıfı bulunmaktadır. Koleje girmek isteyen öğrenciler burada kapsamlı bir şekilde hazırlanır ve sadece başarılı olan öğrenciler aldıkları sertifika ile koleje geçebilmektedir.²⁴¹ Öğrencilerin freshmen (birinci sınıf) düzeyine geçebilmeleri için İngiliz Edebiyatı, İngilizce konuşma ve yazma, matematik ve Fransızca gibi derslerde belirli yeterliliklere sahip olmaları beklenir. Özellikle öğrencilerden İngilizce konuşma becerisinde sorulan sorulara net ve doğru bir telaffuzla cevap verilmesi beklenmiş ve öğrencilerin günlük hayattaki konularda kendini ifade etme beceresine bakılmıştır. Öğrencilerin yazma becerileri ise yazdıkları 500 kelimelik bir kompozisyon üzerinden ölçülmüştür.²⁴²

3.2. Almanca

Almanca eğitimi, kolejde öğretilen Batı dilleri arasında yer alan bir derstir. Dersin amacı öğrencilerin dilin yapısı ve kurallarını öğrenmesi ve dili akıcı bir şekilde konuşmasını sağlamaktır. Almanca dersinin içeriği, eğitimi başarı ile tamamlayan

²³⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1915, s. 24.

²³⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 20.

²⁴⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 19.

²⁴¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, June 1913, s. 24.

²⁴² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 19.

öğrencilerin Avrupa üniversitelerinde eğitim görebileceği seviyede olacak şekilde planlanmıştır.

a.) 1901-1902

1901-1902 yılına ait raporları incelediğimizde Almanca dersinin “A, B, C, D...G” olarak adlandırıldığı gözükmektedir. Bu sebeple tabloda da aynı şekilde gösterilmiştir. Raporlarda bazı bilgilerde gerekli açıklamalar bulunmadığından dolayı bu ve bundan sonraki tablolarda bilgi eksikliği olan kısımlar (-) ile gösterilmiştir. Verilen sınıf düzeylerinin açıklandığı dersler yıl boyunca 3 saat diğerleri ise 1 saat olarak verilmiştir.²⁴³

Tablo 3. 1. 1901-1902 Almanca Ders Bilgileri

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
B	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
C	Junior	3	3	Yıl Boyunca
D	Senior	3	3	Yıl Boyunca
E	-	1	1	Yıl Boyunca
F	-	1	1	Yıl Boyunca
G	-	1	1	Yıl Boyunca

b.) 1904-1905

1904-1905 yılındaki Almanca dersleri aşamalı bir şekilde ilerlemiştir. Sınıf düzeyi belirtilen öğrencilerin dersleri alabilmeleri için bir önceki kursu tamamlamış olmaları gerekmektedir.²⁴⁴

²⁴³ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Calendar, 1901-1902, s. 27.

²⁴⁴ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, Calendar, American College for Girls at Constantinople, 1904-1905, s. 29-30.

Tablo 3. 2. **1904-1905 Almanca Ders Bilgileri**

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
B	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
C	Junior	3	3	Yıl Boyunca
D	Senior	3	3	Yıl Boyunca

c.) 1911-1912

Tablo 3. 3. **1911-1912 Almanca Ders Bilgileri**²⁴⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

Tablo 3. 4. **1913-1914 Almanca Ders Bilgileri**²⁴⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Başlangıç	-	3	3	Yıl Boyunca
Sub-freshmen	Sub-freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca

²⁴⁵ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 28-29.

²⁴⁶ ACG Records, 1880s-1979, Constantinople College, Bulletin, Calendar, June 1913, s. 35.

Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

e.) 1915-1916

Sub-freshmen (hazırlık) sınıfına verilen ders kapsamında şu kitaptan yararlanılmıştır: “Alges Sprachbücher-Deutscher Leitfaden”. Freshmen sınıfında kompozisyon, makale ve dil bilgisi çalışmalarının yanı sıra Goethe, Friedrich Schiller ve diğer tanınmış Alman yazarların şiirlerinden seçmeler yapılarak bu eserler üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Sophomore sınıfında Goethe, Schiller, Lessing, Heine ve diğer ünlü Alman yazarların eserlerinden yararlanılmıştır. Junior sınıfında 18. Yüzyıl ve 19. Yüzyıl Alman edebiyatına giriş yapılarak sınıf seviyesine uygun romanlar okunmuştur. Senior sınıfında ise Friedrich Schiller’in “Wilhelm Tell”, Goethe’nin “Iphigenia in Tauris” ve Gotthold Ephraim Lessing’in “Minna von Barnhelm” adlı eserlerinden faydalanılmıştır. Yine sınıf seviyesine uygun romanlar okunmuştur.²⁴⁷

Tablo 3. 5. 1915-1916 Almanca Ders Bilgileri²⁴⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Başlangıç	-	3	3	Yıl Boyunca
Sub-freshmen	Sub-freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

f.) 1919-1920

²⁴⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 31-32.

²⁴⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 31-32.

Tablo 3. 6. 1919-1920 Almanca Ders Bilgileri²⁴⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Başlangıç	-	3	3	Yıl Boyunca
Sub-freshmen	Sub-freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

g.) 1927-1928

Tablo 3. 7. 1927-1928 Almanca Ders Bilgileri²⁵⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

h.) 1931-1932

Tablo 3. 8. 1931-1932 Almanca Ders Bilgileri²⁵¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

²⁴⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 31-32.²⁵⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 33.²⁵¹ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 21 Folder 18-27a, Constantinople Woman's College, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 42.

I	-	3	3	Yıl Boyunca
II	-	2	2	Yıl Boyunca
III	-	2	2	Yıl Boyunca
IV	-	1	1	Yıl Boyunca

3.3. Beden Eğitimi

Günümüzde beden eğitimi ve spor dersinde amaçlanan öğrencilerin hem beden olarak hem de fikir olarak sağlıklı birer bünyeye sahip olmalarını sağlamaktır. Eğitim öğretim faaliyetlerini destekler bir nitelikte olan beden eğitimi dersi, öğrencilerin psikomotor, sosyal ve kültürel gelişimlerini de desteklemektedir.²⁵² Öğrencilerin dik ve iyi bir duruş sergileyebilmesi, gerekli ilk yardım bilgisini öğrenmesi ve uygulayabilmesi, sporun sağlığa olan yararını kavrayarak bunu bir yaşam şekli haline getirebilmesi gibi maddeler de yine beden eğitimi dersinin genel amaçları arasında sayılmaktadır.²⁵³

a.) 1901-1902

“Tıbbi jimnastik” fiziksel olarak “Giriş” dersi alamayan öğrenciler için açılmış bir kurstur.²⁵⁴

Tablo 3. 9. 1901-1902 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁵⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Giriş Kursu	Tüm Öğrenciler	3.5	3.5	Yıl Boyunca
İleri Düzey Kurs	-	-	-	-
Tıbbi Jimnastik	-	-	-	-

²⁵² MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı, 2018, s. 10.

²⁵³ Osman Gümüşgöl; Mehmet Göral, “Sportif Bakış, Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi”, *Milli Eğitim Şuruları Kapsamında Beden Eğitimi Dersi*, C. I, S. 1. (2014), s. 15.

²⁵⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 34.

²⁵⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 34.

b.) 1904 – 1905

Tablo 3. 10. 1904-1905 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁵⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Giriş Kursu	Tüm Öğrenciler	3.5	3.5	Yıl Boyunca
İleri Düzey Kurs	-	-	-	-

c.) 1913-1914

Tablo 3. 11. 1913-1914 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁵⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca

d.) 1915-1916

Tablo 3. 12. 1915-1916 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁵⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca

²⁵⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 38.

²⁵⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 47-48.

²⁵⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 42-43-44.

Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca
--------	--------	---	---	-------------

e.) 1919 – 1920

Tablo 3. 13. 1919-1920 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁵⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca

f.) 1927-1928

“Uygulamalı anatomi ve kinesiyojoloji” kursunu “Anatomi ve fizyoloji” derslerini tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir. “Beden eğitimi öğretimi” dersini alabilmek için ise “Uygulamalı anatomi ve kinesiyojoloji” dersini bitirmiş olmak gerekmektedir.²⁶⁰

Tablo 3. 14. 1927-1928 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁶¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Kademeli Jimnastik	-	-	--	
Uygulamalı Anatomi ve Kinesiyojoloji	-	2	2	Yıl Boyunca
Beden Eğitimi Öğretimi	-	2	2	Yıl Boyunca

²⁵⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 46-47-48.

²⁶⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 49.

²⁶¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 48-49.

g.) 1931-1932

Tablo 3. 15. 1931-1932 Beden Eğitimi Ders Bilgileri²⁶²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Zorunlu Ders	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca
Beden Eğitimi İlkeleri	-	2	2	Yıl Boyunca
Beden Eğitimi Öğretimi ve Yönetimi	-	2	2	Yıl Boyunca

3.4. Biyoloji

Biyoloji, yaşayan tüm canlı varlıkları ve bunun doğayla olan ilişkisini inceleyen önemli bir bilim dalıdır. İnsanların doğal çevre ile birlikte sağlıklı bir şekilde yaşama, üreme, beslenme, mutluluk ve barış içinde olma gibi hedeflerine ulaşmasında biyoloji eğitiminin rolü oldukça fazladır.²⁶³ Kolejde hem teorik hem de uygulamalı olacak şekilde biyoloji eğitimi verilmiştir ve öğrenciler laboratuvar çalışmalarından sık sık yararlanmıştır.

a.) 1901 – 1902

1901-1902 yılında verilen biyoloji derslerinin tümünün bir saati teorik, iki saati ise laboratuvar çalışması şeklinde gerçekleşmiştir. “Genel biyoloji” dersi alınmadan tabloda adı geçen diğer dersler alınamamaktadır.²⁶⁴

Tablo 3. 16. 1901-1902 Biyoloji Ders Bilgileri²⁶⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

²⁶² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 42-43.

²⁶³ Yalçın Yetkin, “Biyoloji Eğitimi ile Sağlanan Davranış Değişikliklerinin İnsanın Yücelişi ve Dünya Barışına Katkısı”, *Turkish Journal of Biology*, S. 22 (1998), s. 352.

²⁶⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 24.

²⁶⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 24.

Genel Biyoloji	Freshmen	1(teorik)+2(lab)	1(teorik)+2(lab)	Yıl Boyunca
Omurgalılar Zooloji	-	1(teorik)+2(lab)	1(teorik)+2(lab)	Yıl Boyunca
Botanik	-	1(teorik)+2(lab)	1(teorik)+2(lab)	Yıl Boyunca

b.) 1904-1905

Tablo 3. 17. 1904-1905 Biyoloji Ders Bilgileri²⁶⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Biyoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İleri Biyoloji	-	2	2	Yıl Boyunca

c.) 1911-1912

Tablo 3. 18. 1911-1912 Biyoloji Ders Bilgileri²⁶⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Biyoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İleri Biyoloji	-	2	2	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

“Temel biyoloji” dersini tüm öğrenciler alabilmektedir. Ayrıca “Temel biyoloji” dersi alınmadan öğrenciler “İleri biyoloji” dersine geçememektedir.

²⁶⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 26.

²⁶⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 35.

Tablo 3. 19. 1913-1914 Biyoloji Ders Bilgileri²⁶⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Biyoloji	-	3	3	Yıl Boyunca
İleri Biyoloji	-	2	2	Yıl Boyunca

e.) 1915-1916

“Genel biyoloji” dersi tüm öğrencilere açıktır. Diğer dersleri almak isteyen öğrenciler bu dersi almak zorundadır. “Teorik biyoloji” dersini almak isteyen öğrenciler ayrıca “Omurgalı anatomisi ve embriyoloji” dersini de tamamlamak zorundadır.²⁶⁹

Tablo 3. 20. 1915-1916 Biyoloji Ders Bilgileri²⁷⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Biyoloji	-	3	3	Yıl Boyunca
Omurgalı Anatomisi ve Embriyoloji	-	3	3	Yıl Boyunca
Teorik Biyoloji	-	3	3	Yıl Boyunca

f.) 1919-1920

1919-1920²⁷¹ ve 1927-1928²⁷² yıllarında tabloda adı geçen “Omurgalı anatomisi ve embriyoloji” dersi için “Genel biyoloji” dersini, “Teorik biyoloji” dersi için her iki dersi

²⁶⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 42.

²⁶⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 38.

²⁷⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 38.

²⁷¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 40.

²⁷² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 33.

de almak gerekmektedir. Ayrıca “Genel biyoloji” dersi bu yıllarda sophomore sınıfı için zorunlu bir derstir.

Tablo 3. 21. **1919-1920 Biyoloji Ders Bilgileri**²⁷³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Biyoloji	Sophomore-Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca
Omurgalı Anatomisi ve Embriyoloji	-	3	3	Yıl Boyunca
Teorik Biyoloji	-	3	3	Yıl Boyunca

g.) 1927-1928

Tablo 3. 22. **1927-1928 Biyoloji Ders Bilgileri**²⁷⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Biyoloji	Sophomore-Junior-Senior	2(teorik)+3(lab)	2(teorik)+3(lab)	Yıl Boyunca
Omurgalı Anatomisi ve Embriyoloji	-	1(teorik)+4(lab)	1(teorik)+4(lab)	Yıl Boyunca
Teorik Biyoloji	-	1(teorik)+4(lab)	2(teorik)+4(lab)	Yıl Boyunca

h.) 1931-1932

²⁷³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 40.

²⁷⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 33.

“Genel biyoloji” dersi diğer derslerin alınabilmesi için bir ön koşul niteliğindedir. Sophomore sınıfının “Genel biyoloji” dersini alması gerekmektedir. “Histoloji II” dersi için ilk yarıyıl verilen “Histoloji I” dersinin tamamlanması gerekmektedir.²⁷⁵

Tablo 3. 23. 1931-1932 Biyoloji Ders Bilgileri²⁷⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Biyoloji	Sophomore-Junior-Senior	2(teorik)+3(lab)	2(teorik)+3(lab)	Yıl Boyunca
Karşılaştırmalı Anatomi	-	1(teorik)+4(lab)	-	Bir Dönem
Embriyoloji	-	-	1(teorik)+4(lab)	Bir Dönem
Histoloji	-	1(teorik)+4(lab)	-	Bir Dönem
Histoloji II	-	-	1(teorik)+4(lab)	Bir Dönem
Teorik Biyoloji	-	3	3	Bir Dönem

3.5. Bulgarca

Bulgarca dersi kapsamında Bulgar öğrencilere, pratik ve hızlı bir şekilde, kendi yerelleriyle ilgili bilgileri verecek şekilde düzenlenmiştir. Tüm sınıflardaki okuma, kelimelerin ve ifadelerin doğru bir şekilde telaffuz edilmesi ve açıklamasıyla ilgili çalışmalar yapılmıştır.²⁷⁷ Gramer çalışmaları sadece Bulgar dil bilgisini ve yapısını değil Slav dil bilgisi ve yapısını da kapsayacak şekilde ele alınmıştır. Bulgarca ile birlikte Slav dilinin öğretimi üzerinde de durulmuştur. Slav dilini inceleyerek modern Bulgarcada kullanılan sözcüklerin Slav köklerinden türetildiği süreçlere ve Slav etimolojisinin önemli bir parçası olan fonetik değişikliklere dikkat çekilmiştir.²⁷⁸ Slav dil bilgisi

²⁷⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 33-34.

²⁷⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 33-34.

²⁷⁷ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, The American College for Girls, Calendar, 1889-1890, s. 24.

²⁷⁸ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, Calendar, 1895-1896, s. 16.

egzersizleri için okunan eserler çoğunlukla İncillerin en eski Slav metinleri olmuştur.²⁷⁹ Sınıfların seviyelerine göre her hafta bir yazılı bir çeviri, her ay bir Bulgarca kompozisyon veya belirli yazılı alıştırmalar yapılmıştır. Çeviriler genellikle İngilizce²⁸⁰ ve Slavca²⁸¹ eserlerden yapılmıştır ve öğrencilerin kendi dillerinde doğru şekilde yazmaları sağlanmak istenmiştir. Öğrencilerin kendilerini geliştirmesiyle amacıyla Bulgar okuma kulübü kurulmuştur.²⁸²

Genellikle sophomore kademesinde Bulgaristan'ın siyasi tarihine ilişkin konulara yer verilmiştir. Bulgar Krallığı'nın kurulduğu tarihten itibaren ilerleyen dönemlere ait gelişmeler, komşu devletlerle olan ilişkiler karşılaştırmalı bir çalışma yapılacak şekilde düzenlenmiştir.²⁸³

Bulgar edebiyatı çalışması, eski dönem ve modern dönemi içermektedir. Bulgar edebi eserlerinin okunmasında, o yüzyılın yazarlarına daha fazla zaman ayrılmıştır. Modern literatürden Ivan Minchov Vazov'un bazı eserleri ile Pencho Slaveykov²⁸⁴, Sveti Paisii Hilendarski ve Konstantin Velichkov'un²⁸⁵ eserleri incelenmiştir. Ayrıca Rus yazarlardan Mihail Lermontov, Aleksandr Puşkin, Ivan Turgenev, Vissarion Belinsky ve Lev Tolstoy 'un eserleri de ders kapsamında incelenmiştir.²⁸⁶

1924-1925 eğitim döneminden sonra ders içeriğinde değişikliğe gidilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni kararları gereği Bulgar dilinin öğretimi için Bulgar öğrencilerin Türk tarihini ve Türk coğrafyasını öğrenmeleri koşulu getirilmiştir.²⁸⁷ Kolej bu şartı yerine getirerek dersleri devam ettirmiştir.

a.) 1901-1902

“Bulgar kilisesi tarihi” dersini alabilmek için “Hitabet/nesir ve hitabet/şiir” derslerinin tamamlanmış olması bir ön koşuldur. “Slav dilbilgisi ve Slav edebiyatı tarihi” derslerini alabilmek için “Bulgaristan tarihi ve Bulgar kilisesi tarihi” derslerinin bitirilmesi gerekmektedir. “Bulgar edebiyatı tarihi ve Rus edebiyatı tarihi” için ise öğrencilerin “Slav dilbilgisi” dersini tamamlaması beklenmektedir.²⁸⁸

²⁷⁹ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Year, 1909-1910, s. 35.

²⁸⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 24.

²⁸¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1890-1891, s. 10.

²⁸² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1890-1891, s. 10.

²⁸³ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Year, 1908-1909, s. 51.

²⁸⁴ ACG Records, 1880s-1979, Reports, June 1908, s. 51.

²⁸⁵ ACG Records, 1880s-1979, Reports of the Year, 1909-1910, s. 35.

²⁸⁶ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Year, 1909-1910, s. 35.

²⁸⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, President's Report, 1924-1925, s. 19.

²⁸⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 28-29.

Tablo 3. 24. 1901-1902 Bulgarca Ders Bilgileri²⁸⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hitabet/Nesir	Freshmen	2	-	Bir Dönem
Hitabet/Şiir	Freshmen	-	2	Bir Dönem
Bulgaristan Tarihi	Sophomore	2	-	Bir Dönem
Bulgar Kilisesi Tarihi	Sophomore	-	2	Bir Dönem
Slav Dilbilgisi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Bulgar Edebiyatı Tarihi	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Rus Edebiyatı Tarihi	Senior		2	Bir Dönem
Slav Dilbilgisi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca
Slav Edebiyatı Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca

b.) 1904-1905

“Slav dilbilgisi ve Slav edebiyatı tarihi” dersleri için “Bulgaristan tarihi ve Bulgar kilisesi tarihi” derslerini tamamlamak zorunludur.²⁹⁰

²⁸⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 28-29.

²⁹⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 31.

Tablo 3. 25. 1904-1905 Bulgarca Ders Bilgileri²⁹¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hitabet/Nesir	Freshmen	2	-	Bir Dönem
Hitabet/Şiir	Freshmen	-	2	Bir Dönem
Bulgaristan Tarihi	Sophomore	2	-	Bir Dönem
Bulgar Kilisesi Tarihi	Sophomore	-	2	Bir Dönem
Slav Dilbilgisi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Bulgar Edebiyatı Tarihi	Senior	2	-	Bir Dönem
Rus Edebiyatı	Senior	-	2	Bir Dönem
Slav Dilbilgisi	-	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca
Slav Edebiyatı Tarihi	-	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca

c.) 1911-1912

“Slav edebiyatı tarihi ve Slav dilbilgisi” kursları için sophomore sınıfına yıl boyunca 2 saat verilen “Tarih” derslerinin alınmış olması gerekmektedir. Tarih dersinde ilk yarıyıl boyunca Bulgaristan tarihi, ikinci yarıyıl ise Bulgaristan kilisesi tarihi anlatılmıştır.²⁹²

Tablo 3. 26. 1911-1912 Bulgarca Ders Bilgileri²⁹³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

²⁹¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 31.

²⁹² ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 26.

²⁹³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 26.

Hitabet	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Tarih	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Edebiyat Tarihi	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	-	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca
Slav Edebiyatı Tarihi	-	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

“Slav dilbilgisi ve Slav edebiyatı tarihi” derslerini almak isteyen öğrencilerin, “Tarih” dersini başarı ile tamamlamış olmaları gerekmektedir.²⁹⁴

Tablo 3. 27. 1913-1914 Bulgarca Ders Bilgileri²⁹⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hitabet	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Tarih	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Edebiyat Tarihi	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca
Slav Edebiyatı Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca

²⁹⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 33.

²⁹⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 33.

e.) 1915-1916

“Slav dilbilgisi” dersi için “Tarih” dersini “Slav Edebiyatı Tarihi” dersi için ise junior sınıfına yıl boyunca iki saat olarak verilen “Slav dilbilgisi” dersinin tamamlanmış olması gerekmektedir.²⁹⁶

Tablo 3. 28. 1915-1916 Bulgarca Ders Bilgileri²⁹⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hitabet	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Tarih	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Edebiyat Tarihi	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca
Slav Edebiyatı Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca

f.) 1919-1920

“Slav dilbilgisi” dersi alabilmenin ön koşulu “Tarih” kursunun tamamlanmasıdır. “Slav edebiyatı tarihi” kursunu alabilmenin ön şartı ise junior sınıfına verilen “Slav dilbilgisi” kursunun tamamlanmış olmasıdır.²⁹⁸

Tablo 3. 29. 1919-1920 Bulgarca Ders Bilgileri²⁹⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

²⁹⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 29.

²⁹⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 28-29.

²⁹⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 27.

²⁹⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 27-28.

Hitabet	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Tarih	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Edebiyat Tarihi	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Slav Dilbilgisi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca
Slav Edebiyatı Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Bir Dönem veya Yıl Boyunca

g.) 1927-1928

Tablo 3. 30. 1927-1928 Bulgarca Ders Bilgileri³⁰⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

h.) 1931-1932

Tablo 3. 31. 1931-1932 Bulgarca Ders Bilgileri³⁰¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca

³⁰⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 34.

³⁰¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 34-35.

Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

3.6. Çizim ve Resim

Sanat toplumsal açıdan bireylerin kendisini en rahat ve açık bir şekilde ifade edebileceği alanların başında gelmektedir. Temel sanat eğitimi gözlem yoluyla elde edilen bilgilerin sanatın temel ilkelerine uyarak görsel formlara dönüştürme sürecidir.³⁰² Yaratıcılığın geliştirilmesinde sanat eğitimi oldukça önemli bir basamak olarak kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin, öğrenme durumuna aktif olarak katılabileceği ortamlar ve durumlar hazırlanması öğrenme durumunu daha kolay bir hale getiren destekleyici bir unsurdur. Kolejdeki resim, çizim ve tasarım eğitimine bakıldığı zaman gerçekleştirilen açık hava çalışmalarının bu sürece uygun olarak tasarlandığı gözükmemektedir.

a.) 1889-1890

Tablo 3. 32. 1889-1890 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³⁰³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Çizim	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Çizim	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Çizim	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Çizim	Senior	2	2	Yıl Boyunca

b.) 1901-1902

Tablo 3. 33. 1901-1902 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³⁰⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca

³⁰² Nalan Peker, *Milli Eğitim Sistemi İçinde Resim Eğitimi*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998, s. 23.

³⁰³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 17-18-19-20.

³⁰⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 34.

B	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
C	Junior	1	1	Yıl Boyunca
D	Senior	1	1	Yıl Boyunca

c.) 1904-1905

“B Kursu”, ilk dersi tamamlayan öğrenciler için açılmıştır.³⁰⁵

Tablo 3. 34. 1904-1905 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³⁰⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
B	-	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1911-1912

“B Kursu”, ilk dersi tamamlayan öğrenciler için açılmıştır.³⁰⁷

Tablo 3. 35. 1911-1912 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³⁰⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Sub-freshmen	1	1	Yıl Boyunca
B	-	1	1	Yıl Boyunca

e.) 1913-1914

³⁰⁵ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 37.

³⁰⁶ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 37.

³⁰⁷ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 38.

³⁰⁸ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 38.

3 Saatlik çalışmaların 2 saati sınıf çalışması 1 saati ise açık hava çalışması, 6 saatlik dersin ise 4 saati sınıf çalışması 2 saati açık hava çalışması olacak şekilde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. 36. 1913-1914 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³⁰⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Sub-freshmen	1	1	Yıl Boyunca
B	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
C	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
D	Junior	3	3	Yıl Boyunca
E	Senior	6	6	Yıl Boyunca

f.) 1915-1916

3 Saatlik çalışmaların 2 saati sınıf çalışması 1 saati ise açık hava çalışması, 6 saatlik dersin ise 4 saati sınıf çalışması 2 saati açık hava çalışması olacak şekilde gerçekleştirilmiştir.³¹⁰ Sub-freshmen sınıfında yapılan çalışmalar şu şekildedir: Kurşun kalem, kömür ve renkli boya kalemi ile natürmort çiziminin ana hatları. Kompozisyon, tasarım ve perspektifte basit alıştırmalar.

Freshmen sınıfında yapılan etkinlikler: Sulu boya, kalem ve odun kömürü ile natürmort ve manzara çizimi, eskiz çalışmaları.

Sophomore sınıfında yapılan etkinlikler: Denge, uyum ve ritim konularında özel eğitimlerle siyah-beyaz ve renkli tasarım ve kompozisyon çalışmaları. Tasarım teorisi ve estetik üzerine dersler. Şablon tasarımında alıştırmalar.

Senior sınıfında yapılan etkinlikler: Döküntülerden kil modellemesi. İnsan figüründen yapılan kömür çalışmaları. Pozdan kurşun kalem ve tebeşir çizimleri.

³⁰⁹ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 46.

³¹⁰ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 42.

Tablo 3. 37. 1915-1916 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³¹¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Sub-freshmen	1	1	Yıl Boyunca
B	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
C	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
D	Junior	3	3	Yıl Boyunca
E	Senior	6	6	Yıl Boyunca

g.) 1919-1920

Grup 1 – Serbest Çizim

3 Saatlik çalışmaların 2 saati sınıf çalışması 1 saati ise açık hava çalışması, 6 saatlik dersin ise 4 saati sınıf çalışması 2 saati açık hava çalışması olacak şekilde gerçekleştirilmiştir.³¹²

Tablo 3. 38. 1919-1920 Çizim ve Resim Ders Bilgileri³¹³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
A	Sub-freshmen	1	1	Yıl Boyunca
B	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
C	Junior	6	6	Yıl Boyunca
D	Senior	6	6	Yıl Boyunca
E	Senior	6	6	Yıl Boyunca

Grup 2 – Uygulamalı Tasarım

³¹¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 41-42.

³¹² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 44.

³¹³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 44.

3 Saatlik çalışmaların 2 saati sınıf çalışması 1 saati ise açık hava çalışması, 4 saatlik dersin ise 2 saati sınıf çalışması 2 saati açık hava çalışması olacak şekilde gerçekleştirilmiştir.³¹⁴

Tablo 3. 39. **Grup 2 Uygulamalı Tasarım Bilgileri**³¹⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
G	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
H	Junior	4	4	Yıl Boyunca

Grup 2 – Uygulamalı Tasarım

6 Saatlik çalışmaların 4 saati sınıf çalışması 2 saati açık hava çalışması olacak şekilde gerçekleştirilmiştir.³¹⁶

Tablo 3. 40. **Grup 2 Uygulamalı Tasarım Bilgileri-2**³¹⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
I	Senior	6	6	Yıl Boyunca
J	Junior	6	6	Yıl Boyunca
K	Senior	6	6	Yıl Boyunca

3.7. Eğitim Bilimleri

İstanbul Amerikan Kız Koleji’nde öğretmenlik mesleğini tercih eden öğrenciler için verilen derslerin başında “Eğitim bilimleri” dersi gelmektedir. Bu ders kapsamında öğretim ilke ve yöntemleri öğretilmiş, eğitim kuramların anlatılmış ve öğretmenlik mesleğinde modern yöntemlerin esas alınması öğrencilere benimsetilmeye çalışılmıştır. Nitekim buradan mezun olarak öğretmenlik yapan öğrenciler Osmanlı Devleti’ne ve Cumhuriyet’e önemli katkılarda bulunmuşlardır.

³¹⁴ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 44-45.

³¹⁵ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 44-45.

³¹⁶ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 45-46.

³¹⁷ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 45-46.

a.) 1913-1914

Tablo 3. 41. 1913-1914 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri³¹⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Eğitim Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Eğitimin Amaç ve İlkeleri, Yardımcı Faktörler	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca
İlköğretim ve Ortaöğretim de Öğretim Kuramı ve Uygulaması	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca

b.) 1915-1916

Eğitim tarihi dersinde mevcut eğitim teorilerini ve uygulamalarını daha iyi anlayabilmek için geçmişin eğitim fikirlerini ve uygulamalarını temel alan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Paul Monroe'nın "Eğitim Tarihi Üzerine Bir Metin" kitabı kullanılmıştır.³¹⁹

Tablo 3. 42. 1915-1916 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri³²⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Eğitim Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Eğitimin Amaç ve İlkeleri,	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca

³¹⁸ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 40-41.

³¹⁹ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 37.

³²⁰ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 37.

Yardımcı Faktörler				
İlköğretim ve Ortaöğretim de Öğretim Kuramı ve Uygulaması	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca

c.) 1919-1920

Tablo 3. 43. 1919-1920 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri³²¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Eğitim Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Eğitimin Amaç ve İlkeleri, Yardımcı Faktörler	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca
İlköğretim ve Ortaöğretim de Öğretim Kuramı ve Uygulaması	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1927-1928

Tabloda sınıf düzeyinde “Özel öğrenciler” diye belirtilen ders sadece eğitim alanında uzmanlaşmak isteyen öğrenciler için açılmıştır.³²²

Tablo 3. 44. 1927-1928 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri³²³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati	Ders Saati	Ders Süresi
----------	--------------	------------	------------	-------------

³²¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 38.

³²² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 37.

³²³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 36-37.

		1. Yarıyıl	2. Yarıyıl	
Eğitim Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca
Öğretim Yöntemleri ve Okul Yönetimi	-	2	2	Yıl Boyunca
Yeni Başlayanlara İngilizce Öğretimi	Özel Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

e.) 1931-1932

“Eğitim I” kursu alınamadan diğer eğitim dersleri alınamamaktadır.³²⁴

Tablo 3. 45. 1931-1932 Eğitim Bilimleri Ders Bilgileri³²⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Eğitim I	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca
Eğitim II	-	2	2	Yıl Boyunca
Eğitim III	-	3	3	Yıl Boyunca
Sınıf Müziği	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca

3.8. Ermenice

Ermenice dersi, İstanbul Amerikan Kız Koleji için en önemli derslerden ve müfredattaki en eski derslerden bir tanesidir. İstanbul Amerikan Kız Koleji eğitim hayatına başladığında henüz bir “Home School” iken Ermeniceyi okulun resmi dili olarak kullanmıştır. Bunda okulun açıldığı bölgenin nüfusunun Ermeni ağırlıklı oluşu ve en fazla

³²⁴ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 37.

³²⁵ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 37-38.

öğrenci tarafından bu dilin kullanılıyor olması etkili olmuştur. Bu durumda daha fazla öğrenciye hitap etmek ve problemleri çözmek için bu yol tercih edilmiştir.³²⁶

Ermeni eğitimi, kolej boyunca tüm Ermeni öğrenciler için zorunludur. Modern dilin serbest ve güncel kullanımının kazanılmasına büyük önem verilmiştir. Derslerde eski Ermenice gramer özenle incelenmiştir. Dil bilgisinin tüm alıştırmalarına yer verilmiştir. Gramer analizleri, söz dizilimi, telaffuz, kitap incelemesi, deyimlerin anlamlarını öğrenme gibi birçok uygulama yapılmıştır. Eski Ermenice ve İngilizce'den çeviriler, çeşitli konularda kompozisyonlar ve diğer sözlü ve yazılı alıştırma da dili daha iyi kullanmak amacıyla yapılmış çalışmalardır.³²⁷

Kolej kütüphanesi, eski ve modern Ermeni yazarların eserlerinden oluşan bir koleksiyona sahiptir ve bölüme derslerde oldukça yardımcı olmuştur. Belirli sınıf kademelerinde düzenli haftalık okumalarla³²⁸ birlikte her hafta kompozisyon yazılmış veya çeviri yapılmıştır.³²⁹ Ayrıca edebiyat tarihi çalışması yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı öğrencileri dilin tarihi ve antik yazarların yaşamları ve yazıları ile tanıştırmaktır.³³⁰ Bu ders kapsamında incelenen ve faydalanılan bazı Ermeni yazarlar şunlardır: Yeznik Koghbatsi, Yeghishe³³¹, Jourian, Alexander Shirvanzade³³², Bedros Tourian³³³, Reteos Berberian³³⁴.

a.) 1901-1902

Tablo 3. 46. 1901-1902 Ermenice Ders Bilgileri³³⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Eski Ermenice'de Pratik (Uygulamalı) Dilbilgisi	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca

³²⁶ Mary Mills Patrick, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, s. 34.

³²⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 24.

³²⁸ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, President's Report, 1902-1903, s. 16-17.

³²⁹ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1895-1896, s. 16.

³³⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 24.

³³¹ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Year, 1908-1909, s. 52.

³³² ACG Records, 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s. 36.

³³³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 43.

³³⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Year, 1908-1909, s. 105.

³³⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 28.

(Eski Ermenice) Dilbilgisi	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Ermeni Edebiyatı Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Eski Yazarların Eleştirel İncelemesi	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Seçilmiş Başyapıtların Çalışması	-	2	2	Yıl Boyunca

b.) 1911-1912

Tablo 3. 47. **1911-1912 Ermenice Ders Bilgileri**³³⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Ermeni Edebiyatı Tarihi	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
Ermeni Tarihi	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
Eski Yazarların Eleştirel İncelemesi	Senior	2	2	Yıl Boyunca

c.) 1913-1914

³³⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 25.

Sophomore ve junior sınıfının derslerinde 1 saat eski Ermenice, 1 saat modern Ermenice eğitimi verilmiştir.³³⁷

Tablo 3. 48. **1913-1914 Ermenice Ders Bilgileri**³³⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Modern Ermenice	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Modern ve Eski Ermenice	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Modern ve Eski Ermenice	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Modern Ermenice	Senior	2	2	Yıl Boyunca

d.) 1915-1916

Sophomore ve junior sınıflarının derslerinde 1 saat eski Ermenice, 1 saat modern Ermenice eğitimi verilmiştir.³³⁹

Tablo 3. 49. **1915-1916 Ermenice Ders Bilgileri**³⁴⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Modern Ermenice	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Modern ve Eski Ermenice	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Modern ve Eski Ermenice	Junior	2	2	Yıl Boyunca

³³⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 32.

³³⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 32.

³³⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 28.

³⁴⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 28.

Modern Ermenice	Senior	2	2	Yıl Boyunca
-----------------	--------	---	---	-------------

e.) 1919-1920

Sophomore ve junior sınıfllarında yıl boyunca 2 saat olarak verilen dersin 1 saati modern Ermenice, 1 saati ise eski Ermenice anlatımıyla geçmiştir.³⁴¹

Tablo 3. 50. 1919-1920 Ermenice Ders Bilgileri³⁴²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Modern ve Eski Ermenice	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Modern ve Eski Ermenice	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Modern ve Eski Ermenice	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Modern Ermenice	Senior	2	2	Yıl Boyunca

3.9. Ev Ekonomisi

Genel ev ekonomisi dersinde içerik olarak ev halkının toplumla olan ilişkisi ve ev idaresi hakkında, bilim ve sanatın temizlikle ilgili pratik uygulamaları ile ilgili tanıtım çalışmaları yapılmıştır. Yemek dersinde, besin değerleri ve besin seçimi, aşçılığın kuralları, yemek planlama, hazırlama ve servis yapma gibi bilgiler anlatılmıştır. Genel ev ekonomisi dersini tamamlamış öğrencilere açık bir derstir. Tekstil ve giyim dersinde tekstil tarihi ve üretimi, malzemelerin seçimi, kullanımı ve bakımı ve kıyafet yapımına dair bilgiler verilmiştir. Tasarım ve renk dersinde, tasarım ve renk prensipleri, harflerin kullanımı, poster yapımı ve tasarımların malzemelere uygulanış biçimi hakkında bilgiler

³⁴¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 27.

³⁴² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 27.

verilmiştir. Ev sanatında tasarım ve renk prensiplerinin eve ve giyime doğru bir şekilde uygulanması konusunda bilgiler öğretilmiştir.

a.) 1927-1928³⁴³

Tablo 3. 51. 1927-1928 Ev Ekonomisi Ders Bilgileri³⁴⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kurs	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Yemek	-	3	3	Yıl Boyunca
Tekstil ve Giyim	Sophomore- Junior- Senior	3	3	Yıl Boyunca
Tasarım ve Renk	Sophomore- Junior- senior	4	2	Yıl Boyunca
Ev Sanatı	-	3	3	Yıl Boyunca

3.10. Felsefe

Felsefe eğitiminin temel amaçlarından birisi analitik düşünme yeteneği gelişmiş, neden sonuç ilişkisi kurabilen, bağımsız düşünebilen bireyler yetiştirmektir. ³⁴⁵ Liselerde verilen felsefe eğitiminin ana unsuru ise öğrencide herhangi bir problem durumu ortaya çıkarabilmektir. Bu durumun ortaya çıkabilmesi ise felsefenin ana dallarının desteklediği bir programın varlığı ile mümkündür.³⁴⁶ Kolejde verilen felsefe eğitiminin içerisinde günümüzde ayrı birer sosyal bilimler olarak karşımıza çıkan psikoloji, sosyoloji ve mantık gibi dersleri görmekteyiz. Müfredatta bir süre felsefe dersi içerisinde bahsedilen sosyoloji dersi daha sonra ayrı bir ders olarak yeniden düzenlenmiştir. Kolejde verilen felsefe dersi, psikolojide gerçekleştirilen laboratuvar çalışmalarından temel felsefenin ana

³⁴³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 42-43.

³⁴⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 42-43.

³⁴⁵ Nihan Akkocaoğlu Çayır, *Çocuklar İçin Felsefe Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma*, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2015, s. 4.

³⁴⁶ Bülent Akdağ, "Ortaöğretimdeki Felsefe Derslerinin Etkililiğinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi", *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S. 15 (2002), s. 13.

problemleri üzerine yazılan düzenli makalelere kadar farklı etkinliklerin yapıldığı bir ders olarak müfredatta kendisine yer edinmiştir.

a.) 1901-1902

“Fizyolojik Psikoloji” dersi için “Psikolojiye giriş” dersinin tamamlanması gerekmektedir. “Kant'a giriş” dersini alabilmenin ön şartı “Felsefe tarihi” dersinin bitirilmiş olmasıdır. Öğrencilerin “Alman idealizmine giriş” dersini alabilmesi için “Kant'a giriş” ve “Felsefe tarihi” derslerini görmüş olması gereklidir. Senior sınıfına bir dönem boyunca verilen etik dersini tamamlayan öğrenciler “Yunan felsefesi tarihi” dersini seçebilmektedir.³⁴⁷

Tablo 3. 52. 1901-1902 Felsefe Ders Bilgileri³⁴⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Psikolojiye Giriş	Sophomore-Junior-senior	2	2	Bir Dönem
Fizyolojik Psikoloji	Junior	2	2	Bir Dönem
Etik	Senior	1	1	Bir Dönem
Etik	Senior	1	1	Bir Dönem
Felsefe Tarihi	Senior ve Mezun Öğrenciler	2	2	Bir Dönem
Kant'a Giriş	-	1	1	Bir Dönem
Alman İdealizmine Giriş	-	2	2	Bir Dönem
Yunan Felsefesi Tarihi	-	2	2	Bir Dönem

³⁴⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 31-32.

³⁴⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 31-32.

Mantık	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Sosyolojiye Giriş	Senior ve Mezun Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca

b.) 1904-1905

Tablo 3. 53. 1904-1905 Felsefe Ders Bilgileri³⁴⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Psikolojiye Giriş	Junior-Senior	2	2	Bir Dönem
Fizyolojik Psikoloji	Junior-Senior	2	2	Bir Dönem
Etik	Senior	1	1	Bir Dönem
Etik	Senior	1	1	Bir Dönem
Felsefe Tarihi	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Mantık	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Sosyolojiye Giriş	Senior ve Mezun Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca

c.) 1911-1912

Tablo 3. 54. 1911-1912 Felsefe Ders Bilgileri³⁵⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

³⁴⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 34-35.

³⁵⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 33.

Psikolojiye Giriş	Junior-Senior	2	2	Bir Dönem
Fizyolojik Psikoloji	Junior-Senior	2	2	Bir Dönem
Etik	Senior	1	1	Bir Dönem
Etik	Senior	1	1	Bir Dönem
Felsefe Tarihi	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Descartes, Spinoza ve Leibniz'in Modern Felsefenin Gelişimi ile İlişkisi	-	1	1	Bir Dönem
Epistemolojik Kuram Türleri	-	1	1	Bir Dönem
Mantık	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

Tablo 3. 55. 1913-1914 Felsefe Ders Bilgileri³⁵¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Psikoloji	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Felsefesi Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca
Etik	Senior	1	1	Yıl Boyunca

³⁵¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 39-40.

Modern Felsefe Tarihi	Senior ve Mezun Öğrenciler	2	2	Bir Dönem
Descartes, Spinoza ve Leibniz'in Modern Felsefenin Gelişimi ile İlişkisi	-	2	2	Bir Dönem
Epistemolojik Kuram Türleri	-	2	2	Bir Dönem
Mantık	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

e.) 1915-1916

1915-1916³⁵² ve 1919-1920³⁵³ yıllarında tabloda adı geçen “İleri psikoloji” dersini “Psikoloji” dersini tamamlamış tüm öğrenciler alabilmektedir. Ayrıca derse ilişkin saat ve süre bilgisi yer almamaktadır.

Tablo 3. 56. 1915-1916 Felsefe Ders Bilgileri³⁵⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Psikoloji	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
İleri Psikoloji	-	-	-	-
Yunan Felsefesi Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca
Etik	Senior	1	1	Yıl Boyunca

³⁵² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 36.

³⁵³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 37.

³⁵⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 35-36.

Etik	Senior	2	2	Bir Dönem
Modern Felsefe Tarihi	Senior ve Mezun Öğrenciler	2	2	Bir Dönem
Descartes, Spinoza ve Leibniz'in Modern Felsefenin Gelişimi ile İlişkisi	-	2	2	Bir Dönem
Epistemolojik Kuram Türleri	-	2	2	Bir Dönem
Mantık	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

f.) 1919-1920

Psikoloji dersinde, psikoloji üzerine modern standart çalışmalardan seçilen okumalar yapılmıştır. Beynin anatomik çizimleri ve koyun beyninin diseksiyonu ile ilgili özel çalışmalar yapılmıştır. İçgüdü; bellek, muhakeme gibi özel duyu incelenmiştir. Ayrıca “Vitalizm” üzerinde de durulmuştur. İleri psikoloji adında bir ders daha vardır ve bu ders, “Felsefe” dersini tamamlayan öğrenciler için açılmıştır. Psikolojide deneysel çalışmalara odaklanılmış ve eleştirel makale yazma gibi uygulamalara yer verilmiştir.

Yunan felsefe tarihi dersinde Sokrates öncesi Yunan filozofları, Platon’un “Sokrates’in Savunması, Kriton, Phaidon ve Devlet” adlı eserleri zorunlu olarak okutulan kitaplardır. Antik Yunan felsefesindeki etik kavramı üzerinde durulmuş ve şüphecilik akımı da derslerde ele alınmıştır.

Etik dersinde, Friedrich Paulsen’in “A System of Ethics” adlı eseri ders kitabı olarak kullanılmıştır. Sosyal etik problemleri hakkında tartışmalar yapılmış ve makaleler incelenmiştir.

Modern Felsefe Tarihi dersinde Descartes, Spinoza, Leibniz, Berkeley ve Bergson'un eserleri özel olarak incelenmiştir.

Alternatif olarak iki ders daha açılmıştır. Descartes, Spinoza ve Leibniz'in modern felsefenin gelişimi ile ilişkisinin incelendiği bir ders planlanmış ve bir dönem boyunca haftada iki saat verilmiştir. Yine bir dönem boyunca haftada iki saat olmak üzere epistemolojik kuram türleri hakkında bir ders verilmiştir.

Tablo 3. 57. 1919-1920 Felsefe Ders Bilgileri³⁵⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Psikoloji	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
İleri Psikoloji	-	-	-	-
Yunan Felsefesi Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca
Etik	Senior	1	1	Yıl Boyunca
Etik	Senior	2	2	Bir Dönem
Modern Felsefe Tarihi	Senior ve Mezun Öğrenciler	2	2	Bir Dönem
Descartes, Spinoza ve Leibniz'in Modern Felsefenin Gelişimi ile İlişkisi	-	2	2	Bir Dönem
Epistemolojik Kuram Türleri	-	2	2	Bir Dönem
Mantık	Senior ve Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

³⁵⁵ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 36-37.

g.) 1927-1928

1927-1928³⁵⁶ ve 1931-1932³⁵⁷ yıllarında “Deneyssel psikoloji”, “Sosyal psikoloji” ve “Felsefe tarihi” adlı dersleri almak isteyen öğrencilerin “Psikoloji ve etik” ve yine aynı yıllarda “Modern felsefenin problemleri” ve “Bergson'un felsefesi” adlı dersleri almak isteyen öğrencilerin “Felsefe tarihi” dersini tamamlamış olması zorunludur.

Tablo 3. 58. 1927-1928 Felsefe Ders Bilgileri³⁵⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Mantık	Junior-Senior	3	-	Bir Dönem
Psikoloji ve Etik (Başlangıç)	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Deneyssel Psikoloji	-	2(lab)+1(t eorik)	2(lab)+1(te orik)	Yıl Boyunca
Sosyal Psikoloji	-	-	3	Bir Dönem
Felsefe Tarihi	-	3	3	Yıl Boyunca
Modern Felsefenin Problemleri	-	3	3	Yıl Boyunca
Bergson'un Felsefesi	-	-	3	Bir Dönem

h.) 1931-1932

Tablo 3. 59. 1931-1932 Felsefe Ders Bilgileri³⁵⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	-----------------------	-----------------------	-------------

³⁵⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 47-48.

³⁵⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 47-48-49.

³⁵⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 47-48.

³⁵⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 47-48-49.

Mantık	Junior-Senior	3	-	Bir Dönem
Psikoloji ve Etik (Başlangıç)	Junior	3	3	Yıl Boyunca
DeneySEL Psikoloji	-	2(lab)+1(teorik)	2(lab)+1(teorik)	Bir Dönem
Sosyal Psikoloji	-	-	3	Bir Dönem
Felsefe Tarihi	-	3	3	Yıl Boyunca
Modern Felsefenin Problemleri	-	3	3	Yıl Boyunca
Bergson'un Felsefesi	-	-	3	Bir Dönem

3.11. Fiziki Coğrafya ve Jeoloji

Bu dersin amacı, öğrenciye dünyanın kökeni ve zaman içerisindeki gelişimini, dünyanın oluşumunu sağlayan bileşenlerin ve bu bileşenlerin karşılıklı ilişkileri ile çeşitli koşulları hakkında genel bir bilgi vermektir. Ayrıca özel olarak volkanlar ve depremler olgusu da dahil olmak üzere dünyanın genel yapısı, kara kütlelerinin dağılımı, okyanuslar, atmosfer, iklimler, rüzgarlar vb. konular da işlenmiştir.³⁶⁰ Günümüzde liselerde yer alan coğrafya dersi içerisinde tüm bu konulara yer verilmektedir.

a.) 1901-1902

“Coğrafi jeoloji” dersini “Genel jeoloji” dersini tamamlayan öğrenciler seçebilmektedir.³⁶¹

Tablo 3. 60. 1901-1902 Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri³⁶²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

³⁶⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 27

³⁶¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 24.

³⁶² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 24.

Litolojik Jeoloji	Sophomore-Junior	1 (teorik)-2 (lab)	-	Bir Dönem
Meteoroloji	Sophomore-Junior	2	-	Bir Dönem
Toprakların Fizyografisi	Sophomore-Junior	-	2	Bir Dönem
Genel Jeoloji	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
Coğrafi Jeoloji	Senior	1	1	Yıl Boyunca

b.) 1904-1905

Dinamik ve yapısal jeoloji için “Genel kimya”, “Fizyografik ve tarihi jeoloji” için “Genel kimya” ve “Temel biyoloji” alınmalıdır.³⁶³

Tablo 3. 61. 1904-1905 Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri³⁶⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Dinamik ve Yapısal Jeoloji	-	2	-	Bir Dönem
Fizyografik ve Tarihi Jeoloji	-	-	2	Bir Dönem

c.) 1911-1912

Dinamik ve yapısal jeoloji için “Genel kimya”, “Fizyografik ve tarihi jeoloji” için “Genel kimya” ve “Temel biyoloji” alınmalıdır.³⁶⁵

³⁶³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1905, s. 26.

³⁶⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 26.

³⁶⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 35-36.

Tablo 3. 62. 1911-1912 Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri³⁶⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Dinamik ve Yapısal Jeoloji	-	2	-	Bir Dönem
Fizyografik ve Tarihi Jeoloji	-	-	2	Bir Dönem

d.) 1913-1914

Dinamik ve yapısal jeoloji için “Genel Kimya”, “Fizyografik ve tarihi jeoloji” için “Genel kimya” ve “Temel biyoloji” dersleri alınmalıdır.³⁶⁷

Tablo 3. 63. Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Ders Bilgileri³⁶⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Dinamik ve Yapısal Jeoloji	-	2	-	Bir Dönem
Fizyografik ve Tarihi Jeoloji	-	-	2	Bir Dönem

3.12. Fizik ve Fiziksel Astronomi

Fizik dersi, öğrencilere bilimin temel yasaları ve ilkeleri hakkında pratik uygulamalarıyla ilgili kapsamlı bir bilgi vermeyi ve yapılan deneylerle birlikte kanıtlarını görmelerini amaçlamaktadır. Fizik dersinde yapılan deneylere ve gerçekleştirilen çalışmalara “Ganot's Physics” adlı kitap kaynaklık etmiştir. Çalışılan ana konular mekanik, ısı, ses, ışık ve elektrik olmuştur. Ders kapsamında deneylere özellikle yer

³⁶⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 35-36.

³⁶⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 42.

³⁶⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 42.

verilmeye çalışılmıştır.³⁶⁹ Astronomi dersi kapsamında ise hava ölçümlerinin yapılmış ve iklimin insan hayatına olan etkisi göz önünde bulundurularak hava ölçümlerinin önemi vurgu yapılmıştır. Okul henüz Üsküdar'da iken Bowker binasının tepesinde kullanılan bir teleskopla ile yıl boyunca güneşin ve gezegenlerin hareketleri sürekli olarak dikkat bir şekilde incelenmiştir.³⁷⁰ Ayrıca astronomi dersinde yapılan etkinliklerden elde edilen verilerin disiplinler arası bir yaklaşımla diğer dersler için de kullanıldığını görmekteyiz. Biyoloji dersi kapsamında bitkilerin çiçeklenmesi, kuşların göç etmesi vb. gibi işlenen konularda bu bilgiler kullanılmıştır. Yine bölgedeki bir İngiliz firmasına haftalık ve aylık sıcaklık raporlarının verilmesi konusunda bir anlaşma sağlanmıştır.³⁷¹ Günün koşulları göz önüne alınarak yapılan tüm bu çalışmalara bakıldığında dersin verimliliği dikkat çekmektedir.

a.) 1889-1890

Tablo 3. 64. 1889-1890 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri³⁷²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Fizik	Freshmen	-	-	Yıl Boyunca
Fizik	Sophomore	-	4,5	Yıl Boyunca
-	Junior	-	-	Yıl Boyunca
-	Senior	-	-	Yıl Boyunca

b.) 1901-1902

4 Saatlik çalışmaların 2 saati sınıf çalışması 2 saati laboratuvar çalışması olacak şekilde düzenlenmiştir.³⁷³ “Deneysel fizik” ve ilk yarıyılta verilen “Astronomi” derslerini alabilmek için genel fizik dersinin tamamlanmış olması gerekmektedir. İkinci yarıyılta verilen “Astronomi” dersini alabilmek için ise ilk yarıyılta verilen “Astronomi” dersinin tamamlanmış olması gerekmektedir. Deneysel fizik dersinde birinci dönem mekanik veya ısı konuları, ikinci dönem elektrik veya ışık konuları işlenmektedir.

³⁶⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 28-29.

³⁷⁰ ACG Records, Report of President, 1905-1906, s. 26.

³⁷¹ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Year, 1911-1912, s. 31-32.

³⁷² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 19.

³⁷³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 23.

Astronomi dersi kapsamında Ay'ın ve Güneş sisteminin teleskop ile incelenmesi yapılmıştır. İkinci dönem verilen astronomi dersi kapsamında Yıldız sistemi ve astrofizik üzerine incelemeler yapılmış ve teleskopun hakkında bilgiler verilmiştir.³⁷⁴

Tablo 3. 65. **1901-1902 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri**³⁷⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
ÖN ŞART: MATEMATİK A VE B, Temel Fizik				
Genel Fizik	Sophomore-Junior	-	4	Yıl Boyunca
DeneySEL Fizik	-	-	4	Yıl Boyunca
Astronomi	-	2	-	Bir Dönem
Astronomi	-	-	2	Bir Dönem

c.) 1904-1905

“Genel fizik” dersini almak isteyen öğrencilerin “Matematik A” ve “B” derslerini tamamlamış olması gerekmektedir. “Astronomi” dersini “Genel fizik” dersini tamamlamış öğrenciler alabilmektedir.³⁷⁶

Tablo 3. 66. **1904-1905 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri**³⁷⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Fizik	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Genel Fizik	-	2	2	Yıl Boyunca
Astronomi	Senior	2	2	Yıl Boyunca

d.) 1911-1912

³⁷⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 23.

³⁷⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 23.

³⁷⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 25.

³⁷⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 25.

“Genel fizik” dersini almak isteyen öğrencilerin “Matematik A, matematik B ve “Temel fizik” derslerini tamamlamış olması gerekmektedir. “Temel meteoroloji” kursu hakkında sınıf, saat ve süre hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.³⁷⁸

Tablo 3. 67. 1911-1912 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri³⁷⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Fizik	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Genel Fizik	-	2	2	Yıl Boyunca
Astronomi	Senior-Junior	1	1	Yıl Boyunca
Temel Meteoroloji	-	-	-	-

e.) 1913-1914

“Genel Fizik” dersini almak isteyen öğrencilerin “Matematik A, Matematik B ve Temel Fizik” derslerini tamamlamış olması gerekmektedir. “Elektrik ve ışık” adlı dersi “Genel fizik” eğitimini tamamlamış tüm senior ve junior sınıfı öğrenciler alabilmektedir.³⁸⁰

Tablo 3. 68. 1913-1914 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri³⁸¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Fizik	Tüm Öğrenciler	3	3	Yıl Boyunca
Genel Fizik	-	2	2	Yıl Boyunca
Elektrik ve Işık	Senior-Junior	2	2	Yıl Boyunca
Astronomi	Senior-Junior	1	-	Bir Dönem

³⁷⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 36.

³⁷⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 36.

³⁸⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 43.

³⁸¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 43.

Temel Meteoroloji	Senior-Junior	2	-	Bir Dönem
-------------------	---------------	---	---	-----------

f.) 1915-1916

“Genel fizik” dersini almak isteyen öğrencilerin “Matematik A, Matematik B ve Temel Fizik” derslerini tamamlamış olması gerekmektedir.³⁸² “Elektrik ve ışık” adlı kursu “Genel fizik” dersini tamamlamış tüm senior ve junior sınıfı öğrencileri alabilmektedir.³⁸³ “Astronomi ve temel meteoroloji” dersleri bir dönem boyunca 2 saat verilmiştir. Ancak dersin hangi yarıyıl verildiğine dair bir bilgi yoktur.³⁸⁴ Temel meteoroloji dersi hava ve tahminin incelenmesi, meteorolojik araçların kullanımı ve meteorolojik kayıtların tutulması amaçlanarak açılan bir derstir.

Tablo 3. 69. 1915-1916 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri³⁸⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Temel Fizik	Tüm Öğrenciler	3	3	Yıl Boyunca
Genel Fizik		3	3	Yıl Boyunca
Elektrik ve Işık	Senior-Junior	2	2	Yıl Boyunca
Astronomi	Senior-Junior	2	-	Bir Dönem
Temel Meteoroloji	Senior-Junior	2	-	Bir Dönem

g.) 1919-1920

3 saat verilen “Genel fizik” ve “Mekanik-ısı-elektrik” derslerinin 1 saati laboratuvar çalışmasıdır.³⁸⁶ “Mekanik-ısı-elektrik” dersi “Genel fizik” ve “Matematik A, matematik B” derslerini tamamlamış öğrencilere açılmıştır. Ayrıca “Trigonometri (matematik d)” ön

³⁸² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 39.

³⁸³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 40.

³⁸⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 40.

³⁸⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 39-40.

³⁸⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 41.

şart olarak istenmektedir.³⁸⁷ “Mekanik-ısı-elektrik” dersini tamamlayan öğrenciler “Teorik fizik” dersi alabilmektedir.³⁸⁸

Tablo 3. 70. 1919-1920 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri³⁸⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Fizik	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Mekanik-Isı-Elektrik	-	3	3	Yıl Boyunca
Teorik Fizik	-	2	2	Yıl Boyunca
Astronomi	Senior-Junior	2	-	Bir Dönem
Genel Meteoroloji	Senior-Junior	2	-	Bir Dönem

h.) 1927-1928

4 saat verilen “Genel fizik” dersinin 2 saati laboratuvar çalışmasıdır.³⁹⁰

Tablo 3. 71. 1927-1928 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri³⁹¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Fizik	Junior	4	4	Yıl Boyunca
İleri Fizik	-	4	4	Yıl Boyunca

i.) 1931-1932

³⁸⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 41.

³⁸⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 41.

³⁸⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 41.

³⁹⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 49.

³⁹¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 49.

4 saat verilen “Genel fizik” dersinin 2 saati laboratuvar çalışmasıdır.³⁹² “Isı-ışık-ses” dersini “Genel fizik” dersini başarıyla bitiren tüm senior sınıfı öğrencileri alabilmektedir.³⁹³

Tablo 3. 72. **1931-1932 Fizik ve Fiziksel Astronomi Ders Bilgileri**³⁹⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Fizik	Junior	4	4	Yıl Boyunca
Isı-Işık-Ses	Senior	-	-	Yıl Boyunca

3.13. Fransızca

Fransızca eğitimi, kolejde verilen Batı dilleri arasında İngilizceden sonra üzerinde oldukça önemle durulan bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Kolejin resmi dilinin İngilizce olduğunu ve İngilizcenin kolejde konuşulması gereken zorunlu bir dil olduğunu göz önünde bulundurursak aslında diğer dilleri kolejde sunulan yabancı diller olarak söyleyebiliriz. Bunlar içinde de Fransızca başta gelmektedir. Hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin birinci sınıfa geçebilmeleri için belirli yeterlilik istenilen dersler arasında İngilizceden sonra sadece Fransızca dersi gelmektedir. Kolej, öğrencilerinin öğrenimine sıkıntısız bir şekilde devam edebilmesi için Fransızcada belirli seviyede olmalarını istemiştir.

a.) 1901-1902

“İleri dilbilgisi ve kompozisyon” dersini almak için “Sözcük bilgisi ve edebiyat” kurslarının bitirilmiş olması bir ön şarttır. “İleri dilbilgisi ve kompozisyon ve ölçü tekniği (prosody) - diksiyon” derslerine ait sınıf ve saat bilgisi bulunmamaktadır.³⁹⁵

Tablo 3. 73. **1901-1902 Fransızca Ders Bilgileri**³⁹⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	-----------------------	-----------------------	-------------

³⁹² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 49.

³⁹³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 49.

³⁹⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 49.

³⁹⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 26.

³⁹⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 26.

Dilbilgisi	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
Tarih	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Dilbilgisi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Tarih	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Dilbilgisi	Junior	1	1	Yıl Boyunca
Tarih ve Edebiyat	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Sözcük bilgisi	Senior	1	1	Yıl Boyunca
Edebiyat	Senior	2	2	Yıl Boyunca
İleri Dilbilgisi ve Kompozisyon	-	-	-	-
Ölçü Tekniği (Prosody)-Diksiyon	-	-	-	-

b.) 1904-1905

Tablo 3. 74. 1904-1905 Fransızca Ders Bilgileri³⁹⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

c.) 1911-1912

³⁹⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 29.

Tablo 3. 75. 1911-1912 Fransızca Ders Bilgileri³⁹⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

“İleri Fransızca” dersi hakkında sınıf, saat ve süre bilgisine dair bir açıklama verilmemiştir.

Tablo 3. 76. 1913-1914 Fransızca Ders Bilgileri³⁹⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca
İleri Fransızca	-	-	-	-

e.) 1915-1916

Fransızca dersinde freshmen seviyesinde olamayan öğrencilere bir yıl boyunca haftada yedi saat Fransızca verilen başlangıç programı uygulanmıştır. Junior seviyesinde Fransız edebiyatında klasisizmin yükselişi ve büyümesi, bu hareketin kökeni, klasik dramının modern dramaya etkisi, trajedi ve komedide klasik anlatımın etkisi gibi konular

³⁹⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 28.

³⁹⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 34-35.

üzerinde durulmuştur. “Le Cid” ve “Les Femmes Savantes” yararlanılan eserlerden bazılarıdır. Senior sınıfında 19. Yüzyıl nesirleri, eleştirel deneme ve kısa öyküleri incelenmiş, modern edebiyatla ilgili kompozisyon çalışması yapılarak modern yazarların okumaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca ileri Fransızca kursu verilmiş olup, bu derste Fransız tarihinin önemli dönemleri 14. Louis dönemine kadar dikkatlice incelenmiştir. Molière'den okumalar yapılmış ve çeşitli modern oyunlar çalışılmıştır.⁴⁰⁰

Tablo 3. 77. **1915-1916 Fransızca Ders Bilgileri**⁴⁰¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca
İleri Fransızca	-	-	-	-

f.) 1919-1920

1919 – 1920 yılında programda yer alan “İleri Fransızca” dersi yıl boyunca iki saat olmak üzere verilmiştir. Kursun hangi sınıf düzeyine verildiğine ilişkin bir açıklama yoktur.

Tablo 3. 78. **1919-1920 Fransızca Ders Bilgileri**⁴⁰²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior	Junior	3	3	Yıl Boyunca

⁴⁰⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 31.

⁴⁰¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 31.

⁴⁰² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 31.

Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca
İleri Fransızca	-	2	2	Yıl Boyunca

g.) 1927-1928

Junior kademesine verilen zorunlu ders, sophomore sınıfında verilen Fransızca dersinde, ders notu sekizin altında olan öğrenciler için gereklidir.⁴⁰³

Tablo 3. 79. 1927-1928 Fransızca Ders Bilgileri⁴⁰⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior (Zorunlu)	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Junior (Seçmeli)	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Senior	Senior	3	3	Yıl Boyunca
İleri Fransızca	-	2	2	Yıl Boyunca
İleri Fransızca 2	-	2	2	Yıl Boyunca

h.) 1931-1932

Sophomore sınıf düzeyindeki Fransızca kursunda ders notu olarak sekizin altında kalan öğrenciler için junior kademesinde zorunlu bir ders açılmıştır.⁴⁰⁵ Aynı şekilde Junior kademesinde ders notu sekizin altında olan öğrenciler için ise senior sınıfında zorunlu bir Fransızca dersi açılmıştır.⁴⁰⁶

⁴⁰³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 40.

⁴⁰⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 39-40.

⁴⁰⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 40.

⁴⁰⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 41.

Tablo 3. 80. 1931-1932 Fransızca Ders Bilgileri⁴⁰⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Junior (Zorunlu)	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Junior (Seçmeli)	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Senior (Zorunlu)	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Senior (Seçmeli)	Senior	2	2	Yıl Boyunca
İleri Fransızca	-	2	2	Yıl Boyunca
İleri Fransızca 2	-	2	2	Yıl Boyunca

3.14. İbranice

İbranice dersi, okuldaki Musevi öğrencilerin yerel dillerini öğrenmeleri için verilmiş olan bir eğitimidir. 1919-1920 yılında hazırlık sınıfına kayıt yaptırmış yedi Musevi öğrenci bulunmaktadır.⁴⁰⁸

a.) 1919-1920

Başlangıç dersinde yapılan etkinlikler okuma, çeviri, harflerin öğrenilmesi, diksiyon çalışması, dilbilgisi kuralları, fiiller ve İbranice cümlelerin yapısının öğrenilmesine ilişkin çalışmalardır. Sub-freshmen kademesinde yapılan etkinlikler ise okuma ve çeviri, yazılı ve sözlü dilbilgisi çalışmaları, kompozisyon çalışmaları ve konuşma etkinlikleridir.⁴⁰⁹

⁴⁰⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 40-41.

⁴⁰⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919-1920, s. 54.

⁴⁰⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 33.

Tablo 3. 81. 1919-1920 İbranice Ders Bilgileri⁴¹⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Başlangıç	-	2	2	Yıl Boyunca
Sub-freshmen	-	2	2	Yıl Boyunca

3.15. İncil Tarihi ve Edebiyatı

Hristiyanlık tarihi derslerde içerik olarak üç bölümde ele alınmıştır. İlk olarak elçilerin kitabında görülen erken gelişme dönemi, ikinci olarak ilk sekiz yüzyıl boyunca paganizm ile Hristiyanlık çatışması üzerinde durulmuş ve son olarak da Orta çağ kilisesi anlatılmıştır.

Aziz Paul'un hayatının anlatıldığı derste, Aziz Paul'un mektuplarından yola çıkarak Hristiyanlık bilinci üzerine incelemeler yapılmıştır.

Eski Ahit'te dini düşüncenin gelişimi dersi üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm İbranilerin erken tarihi, ikinci bölüm Babil sürgününden Hristiyanlık dönemine kadar İbranilerin tarihi, üçüncü bölüm ise her peygamberin karakteristik düşüncesinin ve eserlerinin incelenmesinden olmuştur.⁴¹¹

Tablo 3. 82. 1901-1902 İncil Tarihi ve Edebiyatı⁴¹²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hız. İsa'nın Hayatı	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
Hristiyanlık Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Aziz Paul'un Hayatı	Junior	1	1	Yıl Boyunca

⁴¹⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 33.

⁴¹¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 31.

⁴¹² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 31.

Eski Ahit'te Dini Düşüncenin Gelişimi	Senior-Mezun Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Karşılaştırmalı Din	Senior-Mezun Öğrenciler	1	1	Bir Dönem

a.) 1904-1905

Tablo 3. 83. 1904-1905 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri⁴¹³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hız. İsa'nın Hayatı	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
Hristiyanlık Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Eski Ahit Tarihi ve Hukuku	Junior	1	1	Yıl Boyunca
Eski Ahit Edebiyatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca

b.) 1911-1912

Tablo 3. 84. 1911-1912 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri⁴¹⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hız. İsa'nın Hayatı	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
Hristiyanlık Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca

⁴¹³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 34.

⁴¹⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 31-32.

İbranice'nin Gelişimi	Junior	1	1	Yıl Boyunca
Eski Ahit Edebiyatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca

c.) 1915-1916

Tablo 3. 85. 1915-1916 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri⁴¹⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hiz. İsa'nın Hayatı	-	1	1	Yıl Boyunca
Hristiyanlık Tarihi	-	1	1	Yıl Boyunca
Karşılaştırmalı Din	-	1	1	Yıl Boyunca
İbranice'nin Gelişimi	-	1	1	Yıl Boyunca
Eski Ahit Edebiyatı	-	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1919-1920

Tablo 3. 86. 1919-1920 İncil Tarihi ve Edebiyatı Ders Bilgileri⁴¹⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Hiz. İsa'nın Hayatı	-	1	1	Yıl Boyunca
Hristiyanlık Tarihi	-	1	1	Yıl Boyunca

⁴¹⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 34-35.

⁴¹⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 35.

Karşılaştırmalı Din	-	1	1	Yıl Boyunca
İbranice'nin Gelişimi	-	1	1	Yıl Boyunca
Eski Ahit Edebiyatı	-	1	1	Yıl Boyunca

3.16. İngilizce

Öğrencilerin İngilizcenin tarihini, yapısını, dilbilgisini ve dilin doğru kullanımını bilmesi dersi başlangıçtaki ana amacıdır.⁴¹⁷ Fakat İngilizce öğretimine diğer yabancı dil derslerinden daha fazla önem verilmiştir. Bunun sebebi kolej'in eğitim dilinin İngilizce olması ve kolej derslerindeki devamlılığın öğrencilerin İngilizce bilgisine ve başarısına bağlı olmasından kaynaklanmaktadır.⁴¹⁸ Kolej'in ilk yıllarında İngilizce dersleri yoğun bir şekilde verilmiş, öğrencilerin hem hazırlık sınıfında hem de kolej derslerinde haftada dört gün İngilizce konuşabileceği şekilde planlanmıştır.⁴¹⁹ Genel İngilizce bilgisi, İngiliz dili ve edebiyatı ve İngilizce kompozisyon çalışması için farklı hocalar ders vermiştir. Ders saatleri ilerleyen yıllarda daha da arttırılmıştır.

Kolejdeki İngilizce eğitim standardının sürekli arttırılması için birçok çalışma yapılmıştır. Genel İngiliz edebiyatı çalışmalarına başlamadan önce öğrencilere Irving, Shakespeare ve Milton'un eserlerinin eleştirel bir şekilde incelemesi yaptırılmıştır.⁴²⁰ Bu Genel İngiliz edebiyatı için bir çeşit hazırlık olarak görülmüştür. Yabancı dil öğretimindeki metin incelemeleri, edebiyat okumaları, dil bilgisi ve retorik dersi gibi klasik çalışmalar haricinde tamamlayıcı ek dersler verilmiş ve kulüpler kurulmuştur. Örneğin gazetecilik dersi, İngilizce öğretimi için önemli bir tamamlayıcı ders olmuştur.⁴²¹ Bu dersi alan bazı öğrenciler kolej'in çıkarmış olduğu yayınlarda rol alarak pratik yapma şansı yakalamıştır.⁴²² Haftalık okumalar için düzenlenen Shakespeare kulübü⁴²³ ve güncel konuların münazara şeklinde tartışıldığı ve çeşitli yazıların yazıldığı Century Club⁴²⁴

⁴¹⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 26.

⁴¹⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1890-1891, s. 9-10.

⁴¹⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1890-1891, s. 9-10.

⁴²⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1890-1891, s. 9-10.

⁴²¹ ACG Records, 1880s-1979, Reports of the Year, 1910-1911, s. 27.

⁴²² ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1919-20, s. 22-23.

⁴²³ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, American College for Girls at Constantinople, President's Report, 1894-1895, s. 10-11.

⁴²⁴ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1901-1902, s. 13.

öğrencilerin İngilizce dil çalışmalarını çeşitlendiren kurslar olmuştur.

İngilizce dersi için okutulan bazı yazarlar şunlardır: Washington Irving, Geoffrey Chaucer Edmund Spencer⁴²⁵, William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge, George Gordon Byron⁴²⁶, Barrett Wendell⁴²⁷ Shakespeare, Christopher Marlowe ve A.C. Bradley.⁴²⁸

a.) 1889-1990

Tablo 3. 87. 1889-1900 İngilizce Ders Bilgileri⁴²⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce	Freshmen	6	3	Yıl Boyunca
İngilizce	Sophomore	3	7	Yıl Boyunca
İngilizce	Junior	7	3	Yıl Boyunca
İngilizce	Senior	5	3	Yıl Boyunca

b.) 1892-1893

Tablo 3. 88. 1892-1893 İngilizce Ders Bilgileri⁴³⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce	Freshmen	4	-	Bir Dönem
Retorik	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce	Sophomore	-	4	Bir Dönem
Retorik	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce	Junior	-	-	Bir Dönem
Retorik	Junior	1	1	Yıl Boyunca

⁴²⁵ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1892-1893, s. 11.

⁴²⁶ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1894-1895, s. 10-11.

⁴²⁷ ACG Records, 1880s-1979, Report of the President, 1905-1906, s. 28.

⁴²⁸ ACG Records, 1880s-1979, Report of the Year, 1911-1912, s. 26-27.

⁴²⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 18-19-20.

⁴³⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1892-1893, s. 26-27.

İngilizce	Senior	4	-	Bir Dönem
Retorik	Senior	1	1	Yıl Boyunca

c.) 1894-1895

Tablo 3. 89. 1894-1895 İngilizce Ders Bilgileri⁴³¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce	Freshmen	4	-	Bir Dönem
İngilizce	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce	Junior	-	-	-
İngilizce	Senior	4	-	Bir Dönem

d.) 1901-1902

Tablo 3. 90. 1901-1902 İngilizce Ders Bilgileri⁴³²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngiliz Edebiyatı	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Junior	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Junior	1	1	Yıl Boyunca

⁴³¹ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1894-1895, s. 10-11.

⁴³² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 20.

İngilizce Kompozisyon	Senior	2	2	Yıl Boyunca
--------------------------	--------	---	---	-------------

e.) 1904-1905

Tablo 3. 91. 1904-1905 İngilizce Ders Bilgileri⁴³³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce Kompozisyon	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce	Junior	1	1	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Junior	2	2	Yıl Boyunca

f.) 1913-1914

Tablo 3. 92. 1913-1914 İngilizce Ders Bilgileri⁴³⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce Kompozisyon	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca

⁴³³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar 1904-1905, s. 22.

⁴³⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 30.

İngilizce Kompozisyon	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce	Junior	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Junior	2	2	Yıl Boyunca

g.) 1915-1916

Tablo 3. 93. 1915-1916 İngilizce Ders Bilgileri⁴³⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce Kompozisyon	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngiliz Edebiyatı	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İngilizce	Junior	1	1	Yıl Boyunca
İngilizce Kompozisyon	Junior	2	2	Yıl Boyunca

h.) 1927-1928

Tablo 3. 94. 1927-1928 İngilizce Ders Bilgileri⁴³⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	-----------------	--------------------------	--------------------------	-------------

⁴³⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 26.

⁴³⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 38-39.

İngilizce I	Freshmen	4	4	Yıl Boyunca
İngilizce II	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
İngilizce	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Kompozisyon ve Literatür	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Shakespeare	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Argümantasyon	Junior-Senior	2	-	Bir Dönem
Genel Edebiyat Tarihi	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca
19. Yüzyıl Şiiri	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca
Modern İngiliz ve Amerikan Edebiyatı	Senior	3	3	Yıl Boyunca

i.) 1931-1932

Tablo 3. 95. 1931-1932 İngilizce Ders Bilgileri⁴³⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İngilizce I	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
Literatür	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
İngilizce	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
19. Yüzyıl Şiiri	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca
Shakespeare	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca

⁴³⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 38-39-40.

Kompozisyon ve Literatür	-	2	2	Yıl Boyunca
İleri İngilizce	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca
Konuşma Çalışması	Junior-Senior	-	1	Bir Dönem
Modern İngiliz ve Amerikan Edebiyatı	Senior	3	3	Yıl Boyunca
Bağımsız Çalışma	Junior-Senior	-	-	-

3.17. Kimya

Günümüzde kimya eğitimi yaşadığımız çevreyi öğrenmek, iyileştirmek ve korumak adına oldukça önemlidir. Çevreyi koruyabilmenin, iyileştirmenin ilk koşulu da onu yeterince iyi tanımaktır. İşte bu noktada kimya eğitimi okullarda verilmesi gereken önemli bir derstir.⁴³⁸ Diğer fen bilimleri derslerinde olduğu gibi kimya eğitiminin de niteliğini arttırmak için laboratuvar kullanımı gerekli bir unsurdur.

a.) 1889-1890

Tablo 3. 96. 1889-1890 Kimya Ders Bilgileri⁴³⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Kimya	Sophomore	1	-	Bir Dönem

b.) 1901-1902

Genel Kimya dersi kapsamında üzerinde durulan konular şunlardır: Elementlerin - özellikle metal olmayanların - önemli özelliklerinin incelenmesi, kimyasal reaksiyonları düzenleyen yasalar, kimyasal denklemlerin anlamı, bilimde benimsenen son teoriler ve

⁴³⁸ F. İnci Morgil; Gülen Say, "Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinde Kimya Öğretmenliği Ders Programlarının Değerlendirilmesi ve Öneriler", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 12 (1996), s. 227.

⁴³⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 18.

uygulama olarak öğrenciler tarafından basit deneyler hazırlanmıştır. “Teorik kimya” dersi bir dönem boyunca 2 saat verilmiştir. Ancak hangi dönem verildiğine dair bir bilgi yoktur. Çözülme teorisi ve organik kimyanın genel prensipleri üzerine bir derstir. 4 saatlik derslerin 2 saati, 5 saatlik derslerin ise 3 saati laboratuvar çalışması olarak geçmiştir. “Teorik kimya” ve ilk dönem verilen “Nitel analiz” derslerini almak için “Genel kimya” dersini tamamlamış olmak gerekmektedir. Nitel analiz dersinde metalik elementlerin karakteristik özellikleri, reaksiyonları ve analiz gruplarına bölünmesi üzerine konular işlenilmiştir. İkinci dönem verilen “Nitel analiz” dersi için “Kimya, nitel analiz (I) ve genel fizik” derslerini tamamlamış olmak gerekmektedir.⁴⁴⁰

Tablo 3. 97. 1901-1902 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Sophomore	4	4	Yıl Boyunca
Nitel Analiz	-	5	-	Bir Dönem
Nitel Analiz	-	-	5	Bir Dönem
Teorik Kimya	-	-	2	Bir Dönem

c.) 1904-1905

“İleri kimya” dersini, “Genel kimya” dersini tamamlayan öğrenciler alabilmektedir.

Tablo 3. 98. 1903-1904 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İleri Kimya	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca

⁴⁴⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 23.

⁴⁴¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 23.

⁴⁴² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 25.

d.) 1911-1912

“İleri kimya” dersini, “Genel kimya” dersini tamamlayan öğrenciler alabilmektedir.

Tablo 3. 99. 1911-1912 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
İleri Kimya	-	2	2	Yıl Boyunca

e.) 1913-1914

“Organik ve teorik” ve “Nitel analiz” dersleri “Genel kimya” dersini tamamlayan tüm öğrencilere açıktır. “Genel kimya” dersini alabilmek için ise herhangi bir şart yoktur.

Tablo 3. 100. 1913-1914 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Tüm Öğrenciler	3	3	Yıl Boyunca
Nitel Analiz	-	2	2	Yıl Boyunca
Organik ve Teorik	-	2	2	Yıl Boyunca

f.) 1915-1916

“Organik ve teorik” ve “Nitel analiz” dersleri “Genel kimya” dersini tamamlayan tüm öğrencilere açıktır. “Nitel analiz” dersi laboratuvar çalışmasıdır. “Genel kimya” dersini alabilmek için ise herhangi bir şart yoktur.

⁴⁴³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 35.

⁴⁴⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 42.

Tablo 3. 101. 1915-1916 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Tüm Öğrenciler	3	3	Yıl Boyunca
Nitel Analiz	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca
Organik ve Teorik	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca

g.) 1919-1920

“Organik ve teorik” ve “Nitel analiz” derslerini “Genel kimya” dersini tamamlayan öğrenciler alabilecektir. “Nitel analiz” dersi laboratuvar çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. “Genel kimya” dersi tüm öğrencilere açık gözükmektedir.

Tablo 3. 102. 1919-1920 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Tüm Öğrenciler	3	3	Yıl Boyunca
Nitel Analiz	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca
Organik ve Teorik	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca

h.) 1927-1928

Yıl boyunca 5 saat verilen “Genel kimya” ve “Organik kimya” derslerinin 2 saati sınıf çalışması, 3 saati laboratuvar çalışmasıdır. 7 saat verilen “Genel kimya” dersinin 1 saati sınıf çalışması, 6 saati ise laboratuvar çalışması olarak planlanmıştır. 3 saat verilen “Kimya öğretim yöntemi” dersinin 1 saati sınıf çalışması, 2 saati ise laboratuvar

⁴⁴⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 39.

⁴⁴⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 41.

çalışmasıdır. Yıl boyunca 7 saat verilen “Genel kimya” dersini almak için sophomore sınıfına verilen 5 saatlik “Genel kimya” dersinin tamamlanmış olması gerekmektedir. “Organik kimya” dersini alabilmek için tüm “Genel kimya” derslerinin tamamlanması bir ön şarttır. “Kimya tarihi” branşı kimya olan öğrenciler için gerekli bir derstir. “Kimya öğretim yöntemi” ise kimya öğretmenliği yapmak isteyen öğrenciler için gerekli bir derstir.⁴⁴⁷

Tablo 3. 103. 1927-1928 Kimya Ders Bilgileri⁴⁴⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Sophomore	5	5	Yıl Boyunca
Genel Kimya	Tüm Öğrenciler	7	7	Yıl Boyunca
Organik Kimya	Tüm Öğrenciler	5	5	Yıl Boyunca
Kimya Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Kimya Öğretim Yöntemi	Senior	3	3	Yıl Boyunca

i.) 1931-1932

Yıl boyunca 5 saat verilen derslerin 2 saati sınıf çalışması, 3 saati laboratuvar çalışmasıdır. 7 saat verilen “Genel kimya” dersinin 1 saati sınıf çalışması, 6 saati ise laboratuvar çalışmasıdır. 3 saat verilen kursun 1 saati sınıf çalışması, 2 saati ise laboratuvar çalışmasıdır. Yıl boyunca 7 saat verilen “Genel kimya” dersini alabilmenin ön şartı 5 saatlik “Genel Kimya” dersinin tamamlanmış olmasıdır. “Organik kimya” dersini alabilmek için tüm “Genel Kimya” derslerinin tamamlanması gereklidir. “Kimya tarihi” branşı kimya olan öğrenciler için gerekli bir ders olup, “Kimya öğretim yöntemi” ise kimya öğretmenliği yapmak isteyen öğrenciler için gerekli bir derstir.⁴⁴⁹

⁴⁴⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 34-35.

⁴⁴⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 34-35.

⁴⁴⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 35-36.

Tablo 3. 104. 1931-1932 Kimya Ders Bilgileri⁴⁵⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Kimya	Sophomore	5	5	Yıl Boyunca
Genel Kimya	Tüm Öğrenciler	7	7	Yıl Boyunca
Organik Kimya	Tüm Öğrenciler	5	5	Yıl Boyunca
Kimya Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Kimya Öğretim Yöntemi	Senior	3	3	Yıl Boyunca

3.18. Latince

Latince eğitimi İstanbul Amerikan Kız Koleji'ndeki yabancı dil dersleri arasında bulunmaktadır. Müfredatta bulunmasına rağmen sürekli olarak verilen bir ders olmamıştır. 1911-1912 yıllarına ait raporda birkaç öğrencinin isteği üzerine Latince dersinin o yıl için tekrardan açıldığı yazmaktadır.¹⁹⁰¹⁴⁵¹

a.) 1901-1902

Tablo 3. 105. 1901-1902 Latince Ders Bilgileri⁴⁵²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cicero	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Virgil	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Virgil	Junior	2	2	Yıl Boyunca

⁴⁵⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 35-36.

⁴⁵¹ ACG Records, 1880s-1979, Reports for the Year, 1911-1912 s. 35.

⁴⁵² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 26.

Horace, Livy	Senior	2	2	Yıl Boyunca
-----------------	--------	---	---	-------------

b.) 1904-1905

Tablo 3. 106. 1904-1905 Latince Ders Bilgileri⁴⁵³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cicero	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Virgil, Cicero	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Virgil	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Horace, Livy	Senior	2	2	Yıl Boyunca

c.) 1911-1912

Tablo 3. 107. 1911-1912 Latince Ders Bilgileri⁴⁵⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cesar, Cicero	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Virgil, Cicero	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Virgil	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Horace, Livy	Senior	2	2	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

⁴⁵³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 28.

⁴⁵⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 30.

“Latinceye” giriş dersinin hangi sınıf düzeyine verildiğine dair bir bilgi paylaşılmamıştır.⁴⁵⁵

Tablo 3. 108. 1913-1914 Latince Ders Bilgileri⁴⁵⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Latinceye Giriş	-	2	2	Yıl Boyunca
Cesar, Cicero	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Virgil, Cicero	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Virgil	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Horace, Livy	Senior	2	2	Yıl Boyunca

e.) 1915-1916

Tablo 3. 109. 1915-1916 Latince Ders Bilgileri⁴⁵⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Latinceye Giriş	-	3	3	Yıl Boyunca
Cesar, Cicero	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Virgil, Cicero	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Virgil	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Horace, Livy	Senior	2	2	Yıl Boyunca

⁴⁵⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 37.

⁴⁵⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 37.

⁴⁵⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 33.

f.) 1919-1920

Tablo 3. 110. 1919-1920 Latince Ders Bilgileri⁴⁵⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Latinceye Giriş	-	3	3	Yıl Boyunca
Cesar, Cicero	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Virgil, Cicero	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Virgil	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Horace, Livy	Senior	2	2	Yıl Boyunca

3.19. Matematik

Günümüz eğitim müfredatlarında ayrı ayrı olarak verilen matematik, geometri ve analitik geometri derslerinin Amerikan Kız Koleji'nde bir bütün olarak tek bir ders adı altında verildiğini görmekteyiz. Matematik derslerinin bir kısmı seçmeli ders olarak bir kısmı ise zorunlu ders olarak programda yer almıştır. Özellikle birinci sınıflarda öğrencilerin dil problemleri derslerde istenilen seviyelere ulaşılmakta birtakım problem yaratmıştır.⁴⁵⁹ Ders kitabı olarak “Wells – University Algebra”⁴⁶⁰ adlı kaynaktan yararlanıldığı bilgisi raporlarda yer almaktadır.⁴⁶¹

a.) 1889-1890

Tablo 3. 111. 1889-1890 Matematik Ders Bilgileri⁴⁶²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Matematik	Freshmen	-	-	Bir Dönem

⁴⁵⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 33-34.

⁴⁵⁹ ACG Records, 1880s-1979, Reports for the Year, 1911-1912 s. 31.

⁴⁶⁰ https://books.google.com.tr/books?id=ug8AAAAAYAAJ&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (21 Şubat 2007)

⁴⁶¹ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1894-1895 s. 14-15.

⁴⁶² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 18-19.

Matematik	Junior	1	1	Yıl Boyunca
-----------	--------	---	---	-------------

b.) 1901-1902

Tablo 3. 112. **1901-1902 Matematik Ders Bilgileri**⁴⁶³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cebir	Freshmen	4	-	Bir Dönem
Geometri	Freshmen	-	4	Bir Dönem
Geometri	Sophomore	2	-	Bir Dönem

c.) 1904-1905

Uzay Geometri dersini alabilmek için öğrencilerin Cebir ve Geometri derslerini tamamlamaları gerekmektedir.⁴⁶⁴ Düzlem ve küresel geometri dersini alabilmek için ise “Uzay geometri” dersini tamamlamak gerekmektedir.⁴⁶⁵

Tablo 3. 113. **1904-1905 Matematik Ders Bilgileri**⁴⁶⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cebir	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Geometri	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Uzay Geometri	-	1	1	Yıl Boyunca
Düzlem ve Küresel Geometri	-	1	1	Yıl Boyunca

⁴⁶³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 20.

⁴⁶⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 24.

⁴⁶⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 24.

⁴⁶⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 24.

d.) 1911-1912

“Uzay Geometri, düzlem trigonometrisi ve geometrik koniler ve matematiksel çizim” derslerini “Cebir ve düzlem geometrisi” derslerinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁶⁷ “Analitik geometri ve yüksek cebir hesaplamalarına giriş” dersini “Düzlem trigonometrisi” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁶⁸ “Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini “Geometrik koniler ve matematiksel çizim” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁶⁹

Tablo 3. 114. 1911-1912 Matematik Ders Bilgileri⁴⁷⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cebir	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Düzlem Geometri	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Uzay Geometri	-	2	-	Bir Dönem
Düzlem Trigonometrisi	-	2	-	Bir Dönem
Analitik Geometri ve Yüksek Cebir Hesaplamalarına Giriş	-	1	1	Yıl Boyunca
Diferansiyel ve İntegral Hesaplamalar	-	2	2	Yıl Boyunca
Geometrik Koniler ve Matematiksel Çizim	-	1	1	Yıl Boyunca
Temel Matematik	Senior	1	1	Bir Dönem

⁴⁶⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 34.

⁴⁶⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 34.

⁴⁶⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 34.

⁴⁷⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 34.

Öğretim Yöntemleri				
-----------------------	--	--	--	--

e.) 1913-1914

Cebir, düzlem geometri, uzay geometri ve düzlem trigonometrisi dersleri bir dönem boyunca verilmiştir fakat hangi dönem verildiğine dair bir bilgi bulunmamaktadır. “Uzay geometri, düzlem trigonometrisi ve geometrik koniler ve matematiksel çizim” derslerini “Cebir ve düzlem geometrisi” derslerinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷¹ “Analitik geometri ve yüksek cebir hesaplamalarına giriş” dersini “Düzlem trigonometrisi” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷² Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini “Analitik geometri ve yüksek cebir hesaplamalarına giriş” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷³

Tablo 3. 115. 1913-1914 Matematik Ders Bilgileri⁴⁷⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cebir	Freshmen	4	-	Bir Dönem
Düzlem Geometri	Freshmen	4	-	Bir Dönem
Uzay Geometri	-	2	-	Bir Dönem
Düzlem Trigonometrisi	-	2	-	Bir Dönem
Analitik Geometri ve Yüksek Cebir Hesaplamalarına Giriş	-	1	1	Yıl Boyunca
Diferansiyel ve İntegral Hesaplamalar	-	2	2	Yıl Boyunca

⁴⁷¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 41.

⁴⁷² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 41.

⁴⁷³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 41.

⁴⁷⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 41.

Geometrik Koniler ve Matematiksel Çizim	-	1	1	Yıl Boyunca
Temel Matematik Öğretim Yöntemleri	Senior	1	1	Bir Dönem

f.) 1915-1916

Cebir, düzlem geometri, uzay geometri, düzlem trigonometrisi ve analitik geometri ve yüksek cebir hesaplamalarına giriş dersleri aşağıda belirtilen saatlerde bir dönem olarak verilmiş fakat derslerin hangi dönem verildiğine dair bir bilgi yoktur. Uzay geometri, düzlem trigonometrisi ve geometrik koniler ve matematiksel çizim” derslerini “Cebir ve düzlem geometrisi” derslerinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷⁵ “Analitik geometri ve yüksek cebir hesaplamalarına giriş” dersini “Düzlem trigonometrisi” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷⁶ Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini “Analitik geometri ve yüksek cebir hesaplamalarına giriş” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷⁷

Tablo 3. 116. 1915-1916 Matematik Ders Bilgileri⁴⁷⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cebir	Freshmen	4	-	Bir Dönem
Düzlem Geometri	Freshmen	4	-	Bir Dönem
Uzay Geometri	-	3	-	Bir Dönem
Düzlem Trigonometrisi	-	3	-	Bir Dönem
Analitik Geometri ve Yüksek Cebir	-	3	-	Bir Dönem

⁴⁷⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 37-38.

⁴⁷⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 38.

⁴⁷⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 38.

⁴⁷⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 37-38.

Hesaplamalarına Giriş				
Diferansiyel ve İntegral Hesaplamalar	-	3	-	Bir Dönem
Geometrik Koniler ve Matematiksel Çizim	-	1	1	Yıl Boyunca
Temel Matematik Öğretim Yöntemleri	-	1	1	Bir Dönem

g.) 1919-1920

Cebir, düzlem geometri, uzay geometri, düzlem trigonometrisi dersleri aşağıda belirtilen saatlerde bir dönem olarak verilmiş fakat derslerin hangi dönem verildiğine dair bir bilgi yer almamıştır. Uzay geometri, düzlem trigonometrisi ve ileri cebir” derslerini “Cebir ve düzlem geometrisi” derslerinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁷⁹ “Düzlem ve uzay analitik geometri” dersini “Düzlem trigonometrisi” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁸⁰ Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini “Düzlem ve uzay analitik geometri” dersinde başarılı olan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁸¹ Ticari aritmetik dersini ise hangi öğrencilerin seçebileceğine dair bir bilgi verilmemiştir.

Tablo 3. 117. 1919-1920 Matematik Ders Bilgileri⁴⁸²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Cebir	Freshmen	3	-	Bir Dönem
Düzlem Geometri	Freshmen	3	-	Bir Dönem
Uzay Geometri	-	3	-	Bir Dönem

⁴⁷⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 38-39.

⁴⁸⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 38-39.

⁴⁸¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 38-39.

⁴⁸² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 38-39.

Düzlem Trigonometrisi	-	3	-	Bir Dönem
Düzlem ve Uzak Analitik Geometri	-	3	3	Yıl Boyunca
Diferansiyel ve İntegral Hesaplamalar	-	3	3	Yıl Boyunca
İleri Cebir	-	3	3	Yıl Boyunca
Ticari Aritmetik	-	3	3	Yıl Boyunca

h.) 1927-1928

“Uzak geometri ve düzlem trigonometrisi” derslerini “İleri cebir” dersini tamamlayan öğrenciler seçebilmektedir.⁴⁸³ Uzak geometri dersi bir dönem verilmiş fakat hangi dönem olduğu belirtilmemiştir. “Düzlem analitik geometrisi” dersini “Düzlem trigonometrisi” dersini başarıyla tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁸⁴ “Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini “Düzlem analitik geometrisi” dersini tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁸⁵ “Öğretmenlik” dersini ise “Düzlem analitik geometrisi ve diferansiyel ve integral hesaplamalar” tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁸⁶

Tablo 3. 118. 1927-1928 Matematik Ders Bilgileri⁴⁸⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İleri Cebir	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
Uzak Geometri	-	5	-	Bir Dönem
Düzlem Trigonometrisi	-	3	-	Bir Dönem

⁴⁸³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 44.

⁴⁸⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 44.

⁴⁸⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 44.

⁴⁸⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 45.

⁴⁸⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 44-45.

Düzlem Analitik Geometrisi	-	-	3	Bir Dönem
Diferansiyel ve İntegral Hesaplamalar	-	3	3	Yıl Boyunca
Öğretmenlik	-	1	1	Yıl Boyunca

i.) 1931-1932

“Düzlem trigonometrisi” dersini “İleri cebir” dersini tamamlayan öğrenciler seçebilmektedir.⁴⁸⁸ “Düzlem analitik geometrisi” dersini “Düzlem trigonometrisi” dersini başarıyla tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁸⁹ “Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini “Düzlem analitik geometrisi” dersini tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁹⁰ “Diferansiyel denklemler” dersini ise “Diferansiyel ve integral hesaplamalar” dersini tamamlayan öğrenciler seçebilmiştir.⁴⁹¹ “Öğretmen kursu ve matematik tarihi” derslerini seçmek isteyen öğrenciler “Düzlem analitik geometrisi ve diferansiyel ve integral hesaplamalar” derslerini başarıyla bitirmeleri gerekmektedir.⁴⁹²

Tablo 3. 119. 1931-1932 Matematik Ders Bilgileri⁴⁹³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
İleri Cebir	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
Düzlem Trigonometrisi	-	3	-	Bir Dönem
Düzlem Analitik Geometrisi	-	-	3	Bir Dönem

⁴⁸⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 45.

⁴⁸⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 45.

⁴⁹⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 45.

⁴⁹¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 45.

⁴⁹² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 46.

⁴⁹³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 45-46.

Diferansiyel ve İntegral Hesaplamalar	-	3	3	Yıl Boyunca
Diferansiyel Denklemler	-	3	3	Yıl Boyunca
Denklemler Teorisi	-	3	-	Bir Dönem
Öğretmenlik	-	-	2	Bir Dönem
Matematik Tarihi	-	-	1	Bir Dönem

3.20. Müzik

Müzik eğitimi, kolejde özel olarak ilgilenilen dersler arasında yer almaktadır. Öğrencilere klasik batı müziği eğitimi verilmiş ve klasik müzik enstrümanları öğretilmiştir. Müzik alanında yetenekli öğrencilerden bir okul korusu oluşturulmuş ve konser, dinleti gibi etkinlikler sıkça düzenlenmiştir.

a.) 1901-1902

1901-1902⁴⁹⁴ ve 1904-1905⁴⁹⁵ yıllarında tabloda adı geçen “Harmoni” dersini enstrümantal veya vokal müzikte bir yıl eğitim almış öğrenciler seçebilmektedir. “Kontrpuan” dersini de harmoni eğitimini bitiren öğrenciler alabilmektedir.

Tablo 3. 120. 1901-1902 Müzik Ders Bilgileri⁴⁹⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
PIYANO				
A	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca
B	-	2	2	Yıl Boyunca
C	-	2	2	Yıl Boyunca

⁴⁹⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 34.

⁴⁹⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 37.

⁴⁹⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 32-33-34.

ORG				
A	-	2	2	Yıl Boyunca
B	-	2	2	Yıl Boyunca
KEMAN				
A	-	2	2	Yıl Boyunca
B	-	2	2	Yıl Boyunca
MÜZİK TEORİSİ				
Armoni	-	1	1	Yıl Boyunca
Kontrpuan	-	1	1	Yıl Boyunca
Müzik Sanatının Gelişimi	Tüm Öğrenciler	-	-	-

b.) 1904-1905

Tablo 3. 121. 1904-1905 Müzik Ders Bilgileri⁴⁹⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
PIYANO				
A	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca
B	-	2	2	Yıl Boyunca
C	-	2	2	Yıl Boyunca
ORGAN (ORG)				
A	-	2	2	Yıl Boyunca
B	-	2	2	Yıl Boyunca
KEMAN				
A	-	2	2	Yıl Boyunca

⁴⁹⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 35-36-37.

B	-	2	2	Yıl Boyunca
MÜZİK TEORİSİ				
Armoni	-	1	1	Yıl Boyunca
Kontrpuan	-	1	1	Yıl Boyunca
Müzik Sanatının Gelişimi	Tüm Öğrenciler	-	-	-

c.) 1911-1912

Tablo 3. 122. 1911-1912 Müzik Ders Bilgileri⁴⁹⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Müziğin Öğeleri	-	1	1	Yıl Boyunca
Diyatonik Uyum	-	1	1	Yıl Boyunca
Kromatik Uyum (Chromatic Harmony)	-	2	2	Yıl Boyunca
Müzik Tarihi	Tüm Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

1913-1914⁴⁹⁹, 1915-1916⁵⁰⁰ ve 1919-1920⁵⁰¹ yıllarında Müzik bölümünde verilen “Harmoni” dersleri aşamalı şekildedir. Bir diğerine geçebilmek için ilk dersin alınmış olması gerekmektedir.

⁴⁹⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 37-38.

⁴⁹⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 45.

⁵⁰⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 41.

⁵⁰¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 43.

Tablo 3. 123. **1913-1914 Müzik Ders Bilgileri**⁵⁰²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Armoni I	-	2	2	Yıl Boyunca
Armoni II	-	2	2	Yıl Boyunca

e.) 1915-1916Tablo 3. 124. **1915-1916 Müzik Ders Bilgileri**⁵⁰³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Armoni I	-	2	2	Yıl Boyunca
Armoni II	-	2	2	Yıl Boyunca

f.) 1919-1920Tablo 3.134. 1919-1920 Müzik Ders Bilgileri⁵⁰⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Armoni I	-	2	2	Yıl Boyunca
Harmoni II	-	2	2	Yıl Boyunca

g.) 1927-1928

Müzik teorisi dersini, piyano, keman, ses eğitimi vb. dersleri alan bütün öğrenciler için açılmıştır. Koro müziği dersine öğrenciler niteliklerine göre seçilmiştir. Haftada bir gün çalışma yapılmış ve her pazar günü bir prova çalışması gerçekleştirilmiştir. Müzik

⁵⁰² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 45.

⁵⁰³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 41.

⁵⁰⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 43.

Değerlendirmesi dersinde müzik formunun gelişimi, aletlerin yapımı ve evrimi, çeşitli besteciler ve eserleri üzerinde durulmuştur. Bu kursların yanında özel dersler de verilmiştir. Bunlar piyano, org ve keman dersleridir. Tüm öğrencilere bu dersleri seçmeli olarak alabilmektedir. Yıl boyunca haftada bir saat olmak üzere verilmiştir. Yeni başlayan öğrenciler için haftada iki saat almaları önerilmiştir. Kemanda yeni başlayan öğrenciler isterlerse üç veya dört kişilik bir sınıfta cüzi bir ücret karşılığında ders alabilmektedir.⁵⁰⁵

Tablo 3. 125. 1927-1928 Müzik Ders Bilgileri⁵⁰⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Deşifre (Sight Singing)	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca
Müzik Teorisi		1	1	Yıl Boyunca
Koro Müziği	-	-	-	-
Topluluk Sınıfı (Ensemble Class)	Tüm Öğrenciler	-	-	-
Müzik Değerlendirmesi	-	1	1	Yıl Boyunca
Özel Kurs	Tüm Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

“Müzik II” dersinin içeriği müzik alanında uzmanlaşmak isteyen öğrencilere göre düzenlenmiştir. Bu derslerin haricinde istenirse ikincil bir çalışma olarak başka bir enstrüman seçilebilmiş veya solo şarkı eğitimleri verilmiştir. Yukarıdaki derslerin tamamında ileri çalışmaları tamamlayan öğrencilere “Öğretmen sertifikası” da dahil olmak üzere bir müzik diploması verilmiştir.

⁵⁰⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 45-46.

⁵⁰⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 45-46.

Tablo 3. 126. 1927-1928 Müzik Ders Bilgileri-II⁵⁰⁷

Müzik II	Sınıf Düzeyi	Ders Saati	Ders Süresi
Temel Enstrümanlar	-	2	Yıl Boyunca
Müzik Teorisi	-	2	Yıl Boyunca
Egzersiz Çalışması	-	2	Yıl Boyunca
Solfej	-	1	Yıl Boyunca
Grup Çalışması	-	1	Yıl Boyunca

h.) 1931-1932

Tablo 3. 127. 1931-1932 Müzik Ders Bilgileri⁵⁰⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Müzik	Tüm Öğrenciler	2	2	Yıl Boyunca
Müzik Değerlendirmesi	-	1	1	Yıl Boyunca
Koro	-	-	-	-
Ensemble Class	-	-	-	--
Özel Kurs	-	1	1	Yıl Boyunca

3.21. Pedagoji

Pedagoji dersinde, eğitim teorisinin tarihi üzerine bir inceleme yapılmış ve bunun modern pedagojik sorunlara uygulanışı tartışılmıştır. Ayrıca yine ders kapsamında

⁵⁰⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 46.

⁵⁰⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 46-47.

eğitimin amaçlarının ve kapsamının değerlendirilmesi yapılmıştır. Hazırlık okulundaki bazı öğretim uygulamaları da bu dersle bağlantılıdır.⁵⁰⁹

a.) 1901-1902

Tablo 3. 128. 1901-1902 Pedagoji Ders Bilgileri⁵¹⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Eğitim Tarihi	Junior-Özel Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca
Eğitim Bilimi	Junior-Özel Öğrenciler	1	1	Yıl Boyunca

3.22. Sanat Tarihi

Sanat Tarihi dersi, uzun yıllar boyunca okul müfredatında yer alan ve öğrencilere sunulan dersler arasında bulunmaktadır. Arkeoloji ve sanat tarihi alanında profesör olan Isabel F. Dodd, bu bölümdeki çalışmaları uzun yıllar boyunca yürütmüştür. Kolej müzesinde bulunan birçok eserden Sanat tarihi derslerinde yararlanılmıştır. Şehrin avantajı kullanılarak ders kapsamında birçok alan gezisi yapılmıştır.

a.) 1889-1890

Tablo 3. 129. 1889-1890 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵¹¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Sanat	Senior	1	1	Yıl Boyunca

b.) 1901-1902

⁵⁰⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 31.

⁵¹⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 31.

⁵¹¹ ACG Records, 1880s-1979, The Calendar, 1889-1890, s. 20.

1901-1902⁵¹² ve 1904-1905⁵¹³ yıllarında Sanat Tarihi dersinde “Yunan sanatı” dersi için “Antik sanat ve arkeoloji”, “Bizans sanatı” için “Orta çağ sanatı ve modern sanat” derslerini almak gerekmektedir. Aynı yıllarda “Yunan sanatı” dersi bir dönem boyunca 1 saat verilmiştir.

Tablo 3. 130. 1901-1902 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵¹⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat ve Arkeoloji	Senior- Junior	1	1	Yıl Boyunca
Orta Çağ Sanatı ve Modern Sanat	Senior- Junior	1	1	Yıl Boyunca
Yunan Sanatı	Senior	1	1	Bir Dönem
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca

c.) 1904-1905

Tablo 3. 131. 1904-1905 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵¹⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat ve Arkeoloji	Senior- Junior	1	1	Yıl Boyunca
Orta Çağ Sanatı ve Modern Sanat	Senior- Junior	1	1	Yıl Boyunca

⁵¹² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 30.

⁵¹³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 33.

⁵¹⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 30.

⁵¹⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 33.

Yunan Sanatı	Senior	1	1	Bir Dönem
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1911-1912

1911-1912⁵¹⁶, 1913-1914⁵¹⁷ yıllarında verilen “Yunan sanatı”, “Bizans sanatı”, “İtalyan resim sanatı” ve 1915-1916⁵¹⁸ ile 1919-1920⁵¹⁹ yıllarında verilen “Bizans sanatı” ile “İtalyan resim sanatı” kurslarını almak isteyen senior sınıfı öğrencilerinin, “Antik sanat ve arkeoloji” dersini almış olmaları gerekmektedir.

Tablo 3. 132. 1911-1912 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵²⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat ve Arkeoloji	Senior-Junior	1	1	Yıl Boyunca
Orta Çağ Sanatı ve Modern Sanat	Senior-Junior	1	1	Yıl Boyunca
Yunan Sanatı	Senior	1	1	Bir Dönem
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
İtalyan Resim Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca

e.) 1913-1914

⁵¹⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 31.

⁵¹⁷ ACG Records, 1880s-1979, June 1913, s. 38.

⁵¹⁸ ACG Records, 1880s-1979, June 1915, s. 34.

⁵¹⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 35.

⁵²⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 31.

Tabloda bir dönem boyunca verilen derslerden Yunan sanatı dersi bir saat, diğer dersler iki saat verilmiştir. Ancak bu derslerin hangi dönem açıldığı belirtilmemiştir.

Tablo 3. 133. **1913-1914 Sanat Tarihi Ders Bilgileri**⁵²¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat ve Arkeoloji	Senior- Junior	2	2	Bir Dönem
Orta Çağ Sanatı ve Modern Sanat	Senior- Junior	2	2	Bir Dönem
Yunan Sanatı	Senior	1	1	Bir Dönem
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
İtalyan Resim Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca

f.) 1915-1916

Tablo 3. 134. **1915-1916 Sanat Tarihi Ders Bilgileri**⁵²²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat ve Arkeoloji	Senior- Junior	2 (teorik)-1 (uygulama)	2 (teorik)-1 (uygulama)	Yıl Boyunca
Orta Çağ Sanatı ve Modern Sanat	Senior- Junior	2 (teorik)-1 (uygulama)	2 (teorik)-1 (uygulama)	Yıl Boyunca

⁵²¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 38.

⁵²² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 34.

Anadolu Arkeolojisi	-	2	2	Yıl Boyunca
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
İtalyan Resim Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
Modern Sanat	-	1	1	Yıl Boyunca

g.) 1919-1920

Tablo 3. 135. 1919-1920 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵²³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat ve Arkeoloji	Sophomore -Senior- junior	2 (teorik)-1 (uygulama)	2 (teorik)-1 (uygulama)	Yıl Boyunca
Orta Çağ Sanatı ve Modern Sanat	Senior- Junior	2 (teori-1 (uygulama)	2 (teorik)-1 (uygulama)	Yıl Boyunca
Anadolu Arkeolojisi	-	2	2	Yıl Boyunca
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
İtalyan Resim Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
Modern Sanat	-	1	1	Yıl Boyunca

h.) 1927-1928

⁵²³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 34-35.

Antik sanat dersini almayan öğrenciler tabloda ders saati verilmiş olan diğer dersleri alamamaktadır. Ayrıca “Modern sanat” dersini alabilmek için “Orta çağ sanatı” dersinin de tamamlanmış olması gerekmektedir.⁵²⁴

Tablo 3. 136. 1927-1928 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵²⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Antik Sanat	Sophomore-Senior-Junior	2 (teorik)-1 (uygulama)	2 (teorik)-1 (uygulama)	Yıl Boyunca
Orta Çağ Sanatı	-	2 (teorik)-1 (uygulama)	2 (teorik)-1 (uygulama)	Yıl Boyunca
Modern Sanat	-	2	2	Yıl Boyunca
Bizans Sanatı	Senior	1	1	Yıl Boyunca
Tarih Sanatına Genel Giriş	-	-	-	-
ÖZEL SANAT KURSU				
Türk Sanat ve Mimarlık Tarihi	Junior-Senior	-	-	-

i.) 1931-1932

Tablo 3. 137. 1931-1932 Sanat Tarihi Ders Bilgileri⁵²⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Bizans Sanatı	Junior-Senior	2	-	Bir Dönem

⁵²⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 31.

⁵²⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 31-32.

⁵²⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 32-33.

Türk ve Müslüman Sanatı	Junior-Senior	-	2	Bir Dönem
Yunanistan ve Ege Uygarlığı	Junior-Senior	3	-	Yıl Boyunca
Tarih Öncesi Dönem Sanatı ve Eski Doğu Medeniyeti	Junior-Senior	-	3	Yıl Boyunca
Genel İnceleme	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca

3.23. Tarım-Ziraat

Tarım ve ziraat eğitimi bu alanda çağdaş yöntemlerin uygulanması ve verimliliğin artırılması üzerine kazanımları olan bir eğitimidir. Eskiden olduğu günümüzde de hala tarımın geliştirilmesi için doğru tarım tekniklerinin uygulanması, modern araç gereçlerin kullanımı, topraktan maksimum verimin alınması üzerine çalışmalar ve uygulamalar devam etmektedir. Kolejde de tarım ve ziraat dersinin genel amaçlarına yönelik pratik ve teorik dersler verilmiştir.

Özellikle tarım ülkesi konumunda bulunan devletlerde bu alandaki çalışmalar oldukça önem arz etmektedir. Osmanlı Devleti'nde de bu alandaki modernleşme çabalarını Tanzimat döneminden itibaren görmekteyiz. Modern tarım aletlerinin kullanımı ve tarımda modernleşme çalışmaları için açılan ilk okul Ziraat Talimhanesidir.⁵²⁷ 1848 yılında açılmış olan bu okulda hem uygulamalı hem de teorik dersler verilmiştir.⁵²⁸

a.) 1919-1920

⁵²⁷ Ekmeleddin İhsanoğlu, "Osmanlı Eğitim ve Bilim Kurumları", *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, c. I, ed. E. İhsanoğlu, İstanbul, 1999, s. 332-333.

⁵²⁸ Volkan Çeşme, "Osmanlı'da Ziraati Modernleştirme Sürecinde Halkalı Ziraat Mektebi (1892-1928): Kuruluşu ve İdari Yapısı, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, C. XV, S.2 (2014), s. 43.

Tablo 3. 138. 1919-1920 Tarım-Ziraat Ders Bilgileri⁵²⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Tarım-Ziraat I	-	2	2	Bir Dönem
Tarım-Ziraat II	-	2	2	Bir Dönem
Tarım-Ziraat III	-	2	2	Yıl Boyunca

3.24. Tarih

Sosyal bilimler disiplinin en önemli alanlarında birisi olan tarih dersi kolejin müfredatında yer alan temel derslerden bir tanesidir. Tarih dersleri ile birlikte genel olarak öğrencilerde analitik, eleştirel ve demokratik düşünme gibi üst düzey zihinsel becerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Tarih öğretiminde kimlik aktarımı, değerlerin öğretilmesi ve yeni değerlerin oluşturulması da dersin hedefleri içerisinde bulunmaktadır.⁵³⁰

Kolejde genel olarak Bizans tarihi, Orta çağ tarihi, Modern tarih ve Avrupa tarihi gibi konular üzerinde durulmuştur. Bu konulara ek olarak çeşitli seçmeli derslerle program desteklemiştir.

a.) 1889-1890

Tablo 3. 139. 1889-1890 Tarih Ders Bilgileri⁵³¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Tarih	Freshmen	-	1	Bir Dönem
Tarih	Sophomore	-	1	Bir Dönem
Tarih	Junior	-	5	Bir Dönem

⁵²⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 48.

⁵³⁰ Aslan; Aslı Avcı Akçalı, "Kimlik Sunumu Olarak Tarih Eğitimi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 22 (2007). s. 126.

⁵³¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 18-19-20.

Tarih	Senior	-	5	Bir Dönem
-------	--------	---	---	-----------

b.) 1901-1902

Freshmen, sophomore ve junior sınıflarından “Yunanistan ve roma tarihi” dersini seçmek isteyen öğrenciler “Ulusların antik tarihi” dersini, “Orta çağ tarihi” dersini almak isteyen öğrenciler “Ulusların antik tarihi ve Yunanistan ve Roma tarihi” derslerini tamamlamaları gerekmektedir.⁵³² Junior ve senior sınıflarından “Modern tarih” dersini seçmek isteyen öğrenciler “Orta çağ tarihi, Yunanistan ve Roma tarihi ve ulusların antik tarihi” derslerini tamamlamaları gerekmektedir.⁵³³ “İngiliz anayasal tarihi, Birleşik Devletler tarihi ve 19. yüzyılda Avrupa” derslerinden birini seçmek isteyen öğrenciler “Ulusların antik tarihi, Yunanistan ve Roma tarihi ve Orta çağ tarihi” derslerini tamamlamaları gerekmektedir.⁵³⁴ “Roma siyasi kurumları veya Bizans tarihi” derslerinden birini seçmek isteyen öğrencilerin ise “Yunanistan ve Roma tarihi ve Ulusların antik tarihi” derslerini almış olmaları gerekmektedir.

Tablo 3. 140. 1901-1902 Tarih Ders Bilgileri⁵³⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Ulusların Antik Tarihi	Freshmen-Sophomore-Junior	2	-	Bir Dönem
Yunanistan ve Roma Tarihi	-	-	2	Bir Dönem
Orta Çağ Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca
Modern Tarih	-	2	2	Yıl Boyunca

⁵³² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 29.

⁵³³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 30.

⁵³⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 30.

⁵³⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 29-30.

İngiliz Anayasal Tarihi	-	2	-	Bir Dönem
Birleşik Devletler Tarihi	-	-	2	Bir Dönem
Bizans Tarihi	-	1	1	Yıl Boyunca
Roma Siyasi Kurumları	-	2	-	Bir Dönem
19. Yüzyılda Avrupa	-	-	2	Bir Dönem

c.) 1904-1905

“Birleşik Devletler” isimli ders bir dönem boyunca iki saat olmak üzere verilmiştir. Fakat hangi yarıyıl verildiğine dair bir bilgi yoktur.

Tablo 3. 141. 1904-1905 Tarih Ders Bilgileri⁵³⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Ulusların Antik Tarihi	Freshmen-Sophomore-Junior	2	-	Bir Dönem
Konstantinopolis’in Tarihi (Bizans’ın Kuruluşundan İtibaren)	Freshmen	-	2	Bir Dönem
Orta Çağ Tarihi	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Modern Tarih	Junior-Senior	2	2	Yıl Boyunca

⁵³⁶ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 32.

İleri Yunan Tarihi	Senior	2	-	Bir Dönem
Birleşik Devletler	Junior-Senior	2	2	Bir Dönem

d.) 1911-1912

“Modern tarih ve Bizans tarihi” dersleri yalnızca “Orta çağ tarihi” dersini alan öğrenciler için açılmıştır. “Türk tarihi” dersini almak isteyen öğrencilerin “Bizans tarihi” dersini bitirmiş olmaları gerekmektedir. Öğrenciler “Bizans tarihi ve Türk tarihini” birlikte veya ayrı olarak seçebilirler. “Bizans tarihi ve Türk tarihi” derslerinin hangi dönem verildikleri bilinmemektedir.

Tablo 3. 142. 1911-1912 Tarih Ders Bilgileri⁵³⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Uygarlıkların Başlangıcından Alman İstilalarına Kadar Oryantal Milletler ve Yunanistan ve Roma Tarihi	-	3	3	Yıl Boyunca
Orta Çağ Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca
Modern Tarih	-	2	2	Yıl Boyunca
Bizans Tarihi (Konstantinopolis'in Düşüşüne Kadar)	-	2	-	Bir Dönem

e.) 1913-1914

⁵³⁷ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 32.

Tablo 3. 143. 1913-1914 Tarih Ders Bilgileri⁵³⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Karanlık Çağlar (476-1100 M.S)	-	2	2	Yıl Boyunca
13. Yüzyıl	-	2	-	Bir Dönem
Reform	-	3	3	Yıl Boyunca
Modern Tarih (1815-1912)	-	2	2	Yıl Boyunca
Türk Tarihi	-	-	2	Bir Dönem
Balkan Devletlerinin Tarihi	-	1	1	Yıl Boyunca
Amerikan Tarihi	-	2	2	Yıl Boyunca

f.) 1914-1915

Tablo 3. 144. 1914-1915 Tarih Ders Bilgileri⁵³⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Rönesans	-	3	3	Yıl Boyunca
Türk Tarihi	-	2	-	Bir Dönem
Balkan Tarihi	-	-	2	Bir Dönem

g.) 1915-1916

⁵³⁸ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 38-39.⁵³⁹ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1914-1915, s. 33.

Tablo 3. 145. **1915-1916 Tarih Ders Bilgileri**⁵⁴⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Tarih (Medeniyetlerin Başlangıcından Fransız Devrimi'ne kadar)	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Orta Çağ Tarihi (Bizans Tarihine özel önem vererek)	-	3	3	Yıl Boyunca
Reform ve Din Savaşlar	-	3	3	Yıl Boyunca
Türk Tarihi	-	2	-	Bir Dönem
Balkan Devletlerinin Tarihi	-	-	2	Bir Dönem

h.) 1919-1920

Tablo 3. 146. **1919-1920 Tarih Ders Bilgileri**⁵⁴¹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Tarih	Sophomore	3	3	Yıl Boyunca
Orta Çağ Tarihi (Bizans Tarihine özel önem vererek)	-	3	3	Yıl Boyunca

⁵⁴⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 35.

⁵⁴¹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 35-36.

Reform ve Din Savaşları	-	3	3	Yıl Boyunca
Modern Tarih	-	3	3	Yıl Boyunca
Türk Tarihi	-	2	-	Bir Dönem
Balkan Devletlerinin Tarihi	-	-	2	Bir Dönem

i.) 1927-1928

“Modern Avrupa tarihi” kursu “Genel Avrupa tarihi” kursunu tamamlayan öğrenciler için açılmıştır.

Tablo 3. 147. 1927-1928 Tarih Ders Bilgileri⁵⁴²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Genel Avrupa Tarihi	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Modern Avrupa Tarihi	-	3	3	Yıl Boyunca
Modern Avrupa'nın Sosyal ve Ekonomik Tarihi	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca
Güncel Tarihçe	Junior-Senior	-	2	Bir Dönem

j.) 1931-1932

⁵⁴² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 42.

“Modern tarih” dersi “Orta çağ ve erken modern tarih” ya da onun eşdeğeri bir dersi tamamlayan öğrenciler için açılmıştır.

Tablo 3. 148. **1931-1932 Tarih Ders Bilgileri**⁵⁴³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Orta Çağ ve Erken Modern Tarih	Freshmen	3	3	Yıl Boyunca
Modern Tarih	-	3	3	Yıl Boyunca
Modern Avrupa'nın Sosyal ve Ekonomik Tarihi	Junior-Senior	3	3	Yıl Boyunca

3.25. Ticaret

Ticaret dersi, kolejdaki meslek eğitime yönelik derslerden bir tanesidir.

a.) 1919-1920

Tablo 3. 149. **1919-1920 Ticaret Dersi Bilgileri**⁵⁴⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Stenografi-Daktilo	Junior-Senior	1	1	Yıl Boyunca
Muhasebe	Junior-Senior	-	-	-

b.) 1927-1928

⁵⁴³ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 44.

⁵⁴⁴ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 39-40.

Daktilo dersinde öğrencilere dokunma sistemi ve farklı ticari yazışma türleri gibi eğitimler verilmiştir. İş İngilizcesi dersi, stenografi ve daktilo dersleri ile ilişkilendirilmek üzere düzenlenmiştir. “Ticaret sertifikası” almak isteyen öğrenciler için zorunlu bir derstir. Junior ve Senior seviyesindeki diğer öğrenciler için seçmeli bir derstir. Muhasebe dersi “Ticaret sertifikası” almak isteyenler için zorunlu bir derstir. Diğer öğrenciler için seçmeli bir derstir. Ticari aritmetik kursu “Ticaret sertifikası” almak isteyen öğrenciler için zorunlu bir derstir.⁵⁴⁵

Tablo 3. 150. 1927-1928 Ticaret Dersi Bilgileri⁵⁴⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Stenografi I	-	3	3	Yıl Boyunca
Stenografi II	-	2	2	Yıl Boyunca
Daktilo	-	3	3	Yıl Boyunca
İş İngilizcesi	-	2	2	Yıl Boyunca
Ticari Aritmetik	-	2	2	Yıl Boyunca
Dosyalama	-	2	2	Bir Dönem

a.) 1931-1932

“Sekreterlik uygulaması” eğitimini almak isteyen öğrencilerin “Daktilo” ve “Stenografi” derslerini bitirmesi gerekmektedir.⁵⁴⁷

⁵⁴⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 35.36.

⁵⁴⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 35.36.

⁵⁴⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 37.

Tablo 3. 151. 1931-1932 Ticaret Dersi Bilgileri⁵⁴⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Daktilo	-	3	3	Yıl Boyunca
Stenografi I	-	3	3	Yıl Boyunca
Stenografi	-	2	2	Yıl Boyunca
Sekreterlik Uygulaması	-	1	1	Yıl Boyunca

3.26. Türkçe

Türkçe dersinin ana amacı kolejdeki Türk öğrencilere kendi dillerinin tarihini, dillerinin yapısını, dil bilgisini ve dilin doğru kullanımını öğretmektir. Belirli bir döneme kadar koleje Türk öğrencinin kayıt yaptırmasının yasak olması sebebiyle kolejın ilk yıllarından itibaren verilen bir eğitim olarak karşımıza çıkmamaktadır. Cumhuriyet’in ilanından sonra Türkçe dersi müfredatında değişikliğe gidilmiştir. Türkçe, kolejdeki tüm öğrenciler için zorunlu bir ders haline gelmiştir ve ders saatleri arttırılmıştır. Yine Türk tarihi ve Türk coğrafyası dersleri müfredata zorunlu dersler olarak eklenmiştir.

a.) 1911-1912

1911-1912⁵⁴⁹, 1913-1914⁵⁵⁰, 1915-1916⁵⁵¹ ve 1919-1920⁵⁵² yıllarında Türkçe dersi kapsamında verilen “Osmanlı şiirinin eleştirel incelemesi, Farsça” dersini alabilmenin ön koşulu, sophomore kademesine verilen dersi tamamlamış olmaktır. Yine aynı yıllarda verilen “Osmanlı nesrinin eleştirel incelenmesi, Arapça” dersini alabilmenin ön koşulu ise junior sınıfına verilen dersin tamamlanmasıdır.

Tablo 3. 152. 1911-1912 Türkçe Ders Bilgileri⁵⁵³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
----------	--------------	--------------------------	--------------------------	-------------

⁵⁴⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 36-37.

⁵⁴⁹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 30-31.

⁵⁵⁰ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 37.

⁵⁵¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1915, s. 34.

⁵⁵² ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 34.

⁵⁵³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 30-31.

Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Osmanlı Şiirinin Eleştirel İncelemesi, Farsça	-	1	1	Yıl Boyunca
Osmanlı Nesrinin Eleştirel İncelenmesi, Arapça	-	1	1	Yıl Boyunca

b.) 1913-1914

Tablo 3. 153. 1913-1914 Türkçe Ders Bilgileri⁵⁵⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Osmanlı Şiirinin Eleştirel	-	1	1	Yıl Boyunca

⁵⁵⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 37.

İncelemesi, Farsça				
Osmanlı Nesrinin Eleştirel İncelenmesi, Arapça	-	1	1	Yıl Boyunca

c.) 1915-1916

Freshmen sınıfında, Türkçede kullanılan Arapça ve Farsça ifadeleri özel olarak incelenerek okuma ve kompozisyon çalışmaları yapılmıştır. İslam tarihinin Osmanlı dönemine kadar olan bölümü anlatılmıştır. Sophomore sınıfında okuma, anlatma, kompozisyon çalışmaları ve Farsça çalışması yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan III. Selim'e kadar olan dönem anlatılmıştır.

Junior sınıfında yapılan okuma çalışmalarının yanı sıra Osmanlı Devleti'nin III. Selim'den başlayarak içinde bulunulan zamana kadarki dönemi anlatılmıştır. Arapça çalışması yapılmıştır. Senior sınıfında Osmanlı edebiyatı tarihi işlenmiştir ve öğrencilere medeni hukuktan bireysel haklarla ilgili bilgiler verilmiştir.

“Osmanlı şiirinin eleştirel incelenmesi, Farsça” dersini alabilmek için sophomore kademesindeki dersi tamamlamış olmak gerekmektedir. “Osmanlı nesrinin eleştirel incelenmesi, Arapça” dersini alabilmek için junior kademesine verilen dersi tamamlamış olmak gerekmektedir.

Tablo 3. 154. 1915-1916 Türkçe Ders Bilgileri⁵⁵⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca

⁵⁵⁵ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 33-34.

Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Osmanlı Şiirinin Eleştirel İncelemesi, Farsça	-	1	1	Yıl Boyunca
Osmanlı Nesirinin Eleştirel İncelenmesi, Arapça	-	1	1	Yıl Boyunca

d.) 1919-1920

Tablo 3. 155. 1919-1920 Türkçe Ders Bilgileri⁵⁵⁶

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Sophomore	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Junior	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Senior	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Osmanlı Şiirinin Eleştirel İncelemesi, Farsça	-	1	1	Yıl Boyunca
Osmanlı Nesirinin Eleştirel İncelenmesi, Arapça	-	1	1	Yıl Boyunca

⁵⁵⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Constantinople College, 1919, s. 34.

e.) 1927-1928

“İlköğretim Türkçe” dersi kolejdeki tüm yabancı öğrenciler için zorunlu bir derstir.⁵⁵⁷ Tablodaki bilgiler yerel dili Türkçe olan öğrenciler için geçerlidir. Freshmen kademesindeki Türkçe dersinde Arapça ve Farsça gramer ve sentezi (Türkçe kullanıldığı kadar), kompozisyon ve kelime çalışmaları üzerine çalışmalar yapılmıştır. Sophomore kademesinde, Türkçe dersinde yapılan etkinlikler kompozisyon çalışması, kısa öykülerin incelenmesi ve kısa öykü yazımı ve kelime çalışmasıdır. Junior sınıfında, Türkçe dersinde yine kompozisyon çalışması hem eski hem de yeni yazarlar dikkate alınarak Türk edebiyatı üzerine incelemeler yapılmıştır. Senior kademesindeki Türkçe dersinde yapılan etkinlikler: Kompozisyon çalışması, edebiyat eleştirileri, Türk edebiyatının gelişiminin incelenmesi, farklı edebi formların evrimini gösteren farklı dönemlerden seçmeler.

Tablo 3. 156. 1927-1928 Türkçe Ders Bilgileri⁵⁵⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen Türkçe	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
Sophomore Türkçe	Sophomore	5	5	Yıl Boyunca
Junior Türkçe	Junior	5	5	Yıl Boyunca
Senior Türkçe	Senior	5	5	Yıl Boyunca
Yeni Başlayanlar İçin Giriş Kursu	-	5	5	Yıl Boyunca

⁵⁵⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 51.

⁵⁵⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 50-51.

Tablo 3. 157. 1927-1928 Türkçe Ders Bilgileri II⁵⁵⁹

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Freshmen Türkçe	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
Sophomore Türkçe	Sophomore	5	5	Yıl Boyunca
Junior Türkçe	Junior	5	5	Yıl Boyunca
Senior Türkçe	Senior	5	5	Yıl Boyunca
İlköğretim Türkçe	-	5	5	Yıl Boyunca
Türk Tarihi ve Coğrafyası	Junior-Senior	5	5	Yıl Boyunca

f.) 1931-1932

Tablo 3. 158. 1931-1932 Türkçe Ders Bilgileri⁵⁶⁰

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Modern Türk Edebiyatı (1850-1895)	Freshmen	5	5	Yıl Boyunca
Türkiye Tarihi	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
Modern Edebiyat Tarihi	Sophomore	5	5	Yıl Boyunca
Türkiye Tarihi	Sophomore	1	1	Yıl Boyunca

⁵⁵⁹ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin of Information, 1927-1928, s. 50-51.⁵⁶⁰ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin on Information, 1931-1932, s. 30-31.

Folklor	Junior	3	3	Yıl Boyunca
Türkiye Tarihi	Junior	1	1	Yıl Boyunca
Türkiye Coğrafyası	Junior	1	1	Yıl Boyunca
Giriş	-	5	5	Yıl Boyunca
Anadili Türkçe Olmayan Öğrenciler İçin Verilen Dersler				
Türkiye Tarihi	Freshmen	1	1	Yıl Boyunca
Türkçe	Sophomore	5	5	Yıl Boyunca
Türkçe	Junior	1	1	Yıl Boyunca
Türkçe	Senior	3	3	Yıl Boyunca

3.27. Yunanca

Yunanca dersleri sadece Yunan öğrenciler için değil, diğer öğrenciler için de verilen bir dersti.⁵⁶¹ Yunanca dersinin amacı öğrencilerin Yunanca dil bilgisi ve yapısı hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak ve Yunan öğrenciler için kendi yerel dillerinin tüm özelliklerini kavramalarını ve bu özellikleri kullanmalarını sağlamaktır.⁵⁶² Bunlara ek olarak hem modern Yunanca çalışması gerçekleştirilmiş hem de eski Yunan edebiyatı çalışması yapılmıştır. Eski Yunan edebiyatı çalışması estetik ve ahlaki etkileri düşünülerek Hristiyan ve Yunan yazarlarının eserleri üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin başarı durumlarına göre özel çalışmalar için sınıflar oluşturulmuş ve buradaki çalışmalar için okul kütüphanesi öğrencilere önemli bir kaynak sağlamıştır. Sınıf düzeylerindeki artmayla birlikte ders içeriği de derinleşmiştir. Yunancada daha

⁵⁶¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1890-1891, s. 10.

⁵⁶² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1889-1890, s. 25.

yetkin sınıflarda daha fazla çeviri, daha fazla okuma ve çok yönlü metin incelemeleri yapılmıştır.

Yunanca dersinde okutulan belli başlı yazarlar şunlardır: Demosthenes, Thucydides⁵⁶³, Sophocles, Xenophon, Herodot⁵⁶⁴, Platon⁵⁶⁵, Homeros, Euripides⁵⁶⁶, Isocrates⁵⁶⁷, Simonides, Theognis, Sappho⁵⁶⁸, Aristotelis Valaoritis, Gregorios Bernardakis, Mestrius Plutarchus⁵⁶⁹.

Yunanca dersi, 1924-1925 yıllarına kadar Amerikan Kız Koleji'nin müfredatı içerisinde yer almıştır. Fakat 1925 yılından sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapmış olduğu düzenlemeler neticesinde kolej müfredatından çıkartılmıştır.⁵⁷⁰

a.) 1901-1902

“Homer” dersi öğrencilere bir dönem boyunca iki saat verilmiştir. Kursun hangi dönem verildiğine dair bir bilgi bulunmamaktadır.⁵⁷¹ “Homer”, “Antik Yunan tiyatrosu” ve “Thucydides” dersleri bölümün iznine bağlı olarak açılan kurslardır.

Tablo 3. 159. 1901-1902 Yunanca Ders Bilgileri⁵⁷²

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Söz Dizimi Kuralları	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Etimoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Epik Şiir Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Edebiyatı	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Homer	-	-	-	Bir Dönem

⁵⁶³ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Box 19 Folder 1-12, The American College for Girls, President's Report, 1891-1892, s. 11.

⁵⁶⁴ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1894-1895, s. 16.

⁵⁶⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1892-1893, s. 29-30.

⁵⁶⁶ ACG Records, 1880s-1979, Report of the President, 1901-1902, s. 17.

⁵⁶⁷ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1902-1903, s. 17.

⁵⁶⁸ ACG Records, 1880s-1979, Reports of the Year, 1908-1909, s. 51.

⁵⁶⁹ ACG Records, 1880s-1979, Reports of the Year, 1911-1912, s. 34-35.

⁵⁷⁰ ACG Records, 1880s-1979, President's Report, 1924-25, s. 19.

⁵⁷¹ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 25.

⁵⁷² ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1901-1902, s. 25.

Antik Yunan Tiyatrosu	-	2	2	Yıl Boyunca
Thucydides	-	2	2	Yıl Boyunca

b.) 1904-1905

Tablo 3. 160. 1904-1905 Yunanca Ders Bilgileri⁵⁷³

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Söz Dizimi Kuralları	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Etimoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Epik Şiir Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Edebiyatı	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Homer	-	2	2	Bir Dönem
Antik Yunan Tiyatrosu	-	2	2	Yıl Boyunca
Thucydides	-	2	2	Yıl Boyunca
Yabancı Dili Yunanca Olmayan Öğrenciler İçin Verilen Dersler				
Demosthenes	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
İlyada ve Odysseia-Homeros	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Platon	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Trajedi Çalışması	Senior	2	2	Yıl Boyunca

⁵⁷³ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, 1904-1905, s. 27-28.

c.) 1911-1912

Tablo 3. 161. 1911-1912 Yunanca Ders Bilgileri⁵⁷⁴

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Söz Dizimi Kuralları	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Etimoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Epik Şiir Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Edebiyatı	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Homer	-	2	2	Bir Dönem
Antik Yunan Tiyatrosu	-	2	2	Yıl Boyunca
Thucydides	-	2	2	Yıl Boyunca
Yabancı Dili Yunanca Olmayan Öğrenciler İçin Verilen Dersler				
Demosthenes	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
İlyada ve Odysseia-Homeros	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Platon	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Trajedi Çalışması	Senior	2	2	Yıl Boyunca

d.) 1913-1914

⁵⁷⁴ ACG Records, 1880s-1979, Calendar for the Years, 1910-1912, s. 29-30.

Tablo 3. 162. 1913-1914 Yunanca Ders Bilgileri⁵⁷⁵

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Söz Dizimi Kuralları	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Etimoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Epik Şiir Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Edebiyatı	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Homer	-	-	-	-
Antik Yunan Tiyatrosu	-	2	2	Yıl Boyunca
Thucydides	-	2	2	Yıl Boyunca
Yabancı Dili Yunanca Olmayan Öğrenciler İçin Verilen Dersler				
Demosthenes	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
İlyada ve Odysseia-Homeros	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Platon	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Trajedi Çalışması	Senior	2	2	Yıl Boyunca

e.) 1915-1916

Modern edebiyat dersi, eski Yunan edebiyatı dersini tamamlayan öğrencilere açık bir eğitimidir.⁵⁷⁶ Ders saati ve ders süresi hakkında bir bilgi yoktur.

⁵⁷⁵ ACG Records, 1880s-1979, Calendar, June 1913, s. 36.

⁵⁷⁶ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 33.

Tablo 3. 163. 1915-1916 Yunanca Ders Bilgileri⁵⁷⁷

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Söz Dizimi Kuralları	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Etimoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Epik Şiir Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Edebiyatı	Senior	2	2	Yıl Boyunca
Homer	-	-	-	-
Antik Yunan Tiyatrosu	-	2	2	Yıl Boyunca
Thucydides	-	2	2	Yıl Boyunca
Modern Yunan Edebiyatı	-	--	-	

f.) 1919-1920

Tablo 3. 164. 1919-1920 Yunanca Ders Bilgileri⁵⁷⁸

Ders Adı	Sınıf Düzeyi	Ders Saati 1. Yarıyıl	Ders Saati 2. Yarıyıl	Ders Süresi
Söz Dizimi Kuralları	Freshmen	2	2	Yıl Boyunca
Etimoloji	Sophomore	2	2	Yıl Boyunca
Epik Şiir Tarihi	Junior	2	2	Yıl Boyunca
Yunan Edebiyatı	Senior	2	2	Yıl Boyunca

⁵⁷⁷ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, Calendar, June 1915, s. 32-33.⁵⁷⁸ ACG Records, 1880s-1979, Bulletin, 1919, s. 32-33.

Homer	-	-	-	-
Antik Yunan Tiyatrosu	-	2	2	Yıl Boyunca
Thucydides	-	2	2	Yıl Boyunca
Modern Yunan Edebiyatı	-	-	-	-

SONUÇ

19. yüzyılın ilk çeyreğinde Osmanlı Devleti sınırları içerisinde çalışmalarına başlayan ABCFM teşkilatı, bu coğrafyada kurulmuş olan en etkili Protestan misyoner teşkilatı olmuştur. Osmanlı Devleti'ndeki azınlıkları hedef kitlesi olarak belirleyen Amerikan Board bilhassa da Ermeniler üzerinde yoğunlaşmıştır. Protestan kilisesinin nüfuzunu arttırmak ve ulaşabildiği kitleleri Protestanlaştırmak hedefiyle hareket eden Amerikan Board teşkilatı, çalışmalarını yürüttüğü ülkelerde birden farklı alanda bu amaç için çalışmıştır. Özellikle eğitim başta olmak üzere sağlık hizmetleri, dini hizmetler ve sosyal etkinlikler gibi çalışmalarla hedef kitlelerini etkilemişlerdir.

Amerikan Board, Osmanlı Devleti'nde özellikle eğitim alanında oldukça etkili olmuştur. İzmir Limanı'na ayak basan ilk misyonerlerin başlattığı çalışma zamanla Anadolu'nun en ücra yerlerine kadar yayılmış, şehir merkezlerinden dağ köylerine kadar neredeyse ulaşılmamış yer kalmamış ve sistematik bir teşkilat ağı oluşturulmuştur. Amerikan Board teşkilatının ve diğer misyoner gruplarının Anadolu'da bu kadar etkin bir şekilde ve rahatça faaliyetlerine devam edebilmesinde Osmanlı Devleti'nin mevcut yapısının ve çıkarmış olduğu kanunların etkisi oldukça fazladır.

1856 yılında yayınlanan Islahat Fermanı ile yabancılara ve azınlıklara verilen hakların kapsamı oldukça genişletilmiştir. Bu haklar içerisinde, yabancılardan Osmanlı Devleti'ndeki eğitim kurumlarının sayısını önemli ölçüde arttırmasını sağlayan en önemli imtiyaz ise emlak edinme hakkıydı. Bu hak ile beraber yabancı okulların açılmasının önündeki en önemli sorunlarından birisi de çözülmüş oldu. Bu tarihten itibaren herhangi bir denetime tabi olmayan ve ruhsatı bulunmayan birçok okul rahatlıkla faaliyetlerine devam etmiştir. 1869 yılında çıkarılan nizamname ile yabancı okulların denetimi konusundaki sıkıntılar giderilmeye çalışılsa da uygulama noktasında pek başarılı olunamamıştır.

19. ve 20. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde yapısı bozulmuş ve çağın gerisinde kalmış kurumlar arasında eğitimi de görmektediriz. Bu yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde sivil halkın eğitimi konusunda yapılan işler oldukça yetersizdir. Hatta sivil halkın eğitimi konusu uzun bir süre devlet tarafından bir problem olarak görülmemiştir. Eğitim konusunda en temel sıkıntıyı oluşturan bu görüşün yanına, okullarda çağdışı eğitim faaliyetlerinin devam edilmesi, müfredatın bilimsellikten uzak oluşu, öğretmen kadrolarının yetersizliği, fiziki alan ve teknik araç gereç eksiliği gibi konu başlıkları da

eklenince çökmüş bir eğitim sistemi manzarası ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti'ndeki bu boşluğu çok iyi değerlendiren yabancı okullar halkın eğitim konusundaki, özellikle Osmanlı Devleti'ndeki elit zümrenin, taleplerini karşılamakta başarılı olmuşlardır. Okul bünyesinde bulundurmuş oldukları bilimsel müfredat, batı ilminin öğretilmesi, farklı dillerin öğretilmesi, sosyal ve kültürel hayata dair çok fazla unsuru öğrencilere sunması gibi farklılıkları ile bir çekim merkezi haline gelmiş ve öğrenci sayılarını giderek arttırmışlardır.

İstanbul Amerikan Kız Koleji Osmanlı Devleti'nde nitelikli eğitim veren bir kız okulu olarak yerini almıştır. Kuruluşundan bir süre sonra Boston'da bağlı olduğu kadın misyon cemiyetinden (W.B.M.) ayrılarak diğer misyoner okullarından farklı bir çizgide ilerlemiştir. Kolejin diğer misyoner okullarından farklı bir çizgide ilerlemesini sağlayan unsur ise pozitif bilimlerin müfredat içerisindeki yeri ve önemi bakımından neredeyse dini eğitimin önüne geçmesidir. Kolejde verilen dini eğitimin, direkt olarak müfredat içerisinden öğrencileri bu fikre çok fazla maruz bırakmak suretiyle değil de kolejin örtük programı içerisinde dolaylı olarak bir karakter gelişimi sağlayacak şekilde verilmesi tercih edilmiştir.

Okulda hedeflenen amaç öğrencilerin zorla Protestan yapılması yada öğrencileri telkin yoluyla bu hedef için sürekli olarak uyarmak değildi. Okuldaki hedef öğrencilerin Batılı bireyler gibi düşünmesi, Batılı bireyler gibi giyinmesi, Batılı bireyler gibi yemesi ve içmesi, kısacası Batı kültürüyle yoğrulmaları ve hayata her anlamda Batılı bireyler gibi yaklaşmalarıydı. Bunun yaparken ise öğrencileri bu düşünceye karşı savunmaya geçirebilecek her türlü eylemden kaçınmışlardır. Planlanan amacın hedefe ulaşması için ilk önce öğrencilerin kendi zihin dünyalarında bu fikre karşı bir hayranlık duyması sağlanmıştır. Bu noktada okulun eğitimcilerinin rol model olarak öğrencilerin karşısına çıktığı şüphesizdir. Okuldaki eğitimcileri düşündüğümüz zaman ise çoğunun birden fazla yabancı dil bilen, akademik anlamda kendini fazlasıyla geliştirmiş, sosyal hayatta oldukça aktif olarak yer alan güçlü birer profiller olduğunu görmekteyiz. Tam da öğrencilerin bir arayış içerisinde olduğu kimlik kazanma dönemlerinde karşılına böyle bir profilin çıkması onlarda bir önce sarsılma ve beraberinde ise hayranlık duygularını ortaya çıkarmaktadır. Tüm bu amaca uygun olarak iyi bir eğitimin verilmesi, öğrencilerin geldikleri yerden daha özgür ve farklılıkların fazla olduğu bir ortamın içerisinde direkt olarak bulunmaları, kendilerini fazlaca geliştirmelerine olanak sağlayan imkanların

varlığıyla birlikte koleje karşı olan aidiyet seviyeleri oldukça yüksek olmuştur. Bu aynı zamanda öğrencilerin okul ruhunu ve felsefesini benimsediklerinin bir göstergesidir.

Kolej arşivlerinden elde ettiğimiz bilgilere göre kolejin kadın misyoner teşkilatından ayrılarak bağımsız bir statüye kavuşmak istemesinin temelinde bu düşünceler yer almaktadır. Fakat her ne kadar misyoner teşkilatından ayrılrsa da okulun köklerinde var olan misyonerlik çalışmalarının okuldaki pratikleri hala devam etmiş ve misyonerlerle olan dirsek teması sürekli olmuştur.

İstanbul Amerikan Kız Koleji diğer misyoner okullarında verilen dini eğitimin ve ritüellerinin dışında öğrenciler için çok geniş bir ders yelpazesine sahip olmuştur. Bu çalışmada incelediğimiz dönemler arasında müfredatın giderek zenginleştiğini ve çeşitlendiğini görmekteyiz. Ev Ekonomisinden Latinceye, Felsefeden Yunancaya, Kimyadan Ticarete, Tarım ve Ziraat derslerinden Sanat Tarihine kadar birçok ders, kolejin programında yer almıştır. Bilimsel müfredat zengin bir kütüphane ve ders kitapları ile desteklenmiştir. Kolejde ilgili derslere giren hocaların tamamı ilk yıllarda Amerikalı eğitimciler olsa da ilerleyen yıllarda bu kuralın esnetilerek farklı milletlerden öğretmenlerin derslere girmiş olduğunu görmekteyiz. Kolej öğretmenlerinin alanlarında uzman kişilerden seçilmiş olması da kolejin öğretim niteliğini arttıran unsurlardan bir tanesidir.

İstanbul Amerikan Kız Koleji'ndeki derslerin içeriklerini, derslerin işleniş biçimini, öğretim yaklaşımlarını ve öğrencilerden beklenen davranışları incelediğimiz zaman kolejde yapılandırmacı yaklaşımın esas alındığını görmekteyiz. Öğrenme sürecinde öğrencinin aktif olmasına özen gösterilmiş, öğrenme durumları buna uygun olarak düzenlenmiştir. Uygulamalı derslerin çoğunluğu, laboratuvar kullanımı, inceleme ve alan gezileri, sınıf içi etkinliklerde tartışma yönteminin sıklıkla kullanımı, düzenli olarak belirli aralıklara konferansların düzenlenmesi, öğrencilerin sorumluluk almalarını ve liderlik rolünü kazanmaları için oluşturulmuş olan öğrenci kulüpleri ve sosyal faaliyetler gibi etkinliklerin hepsi bu yapılandırmacı yaklaşımı destekleyen unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Kolejin seküler sayılabilecek ve modern bir müfredatla öğrencilere hitap ettiğini söyleyebiliriz. Osmanlı Devleti'nde eğitimde modernleşme çabalarının fikir aşamasından uygulama aşamasına yeni yeni geçmeye başladığı bu dönemlerde, özellikle sivil halkın eğitimi için hizmet veren okulların öğretim yöntemlerini ve müfredatlarını düşünecek

olursak kolejde verilen eğitimle bu kurumların arasında ciddi bir nitelik farkı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kolejde öğrenim gören kızların her zaman sorgulayıcı, özgürce düşünebilen, haklarını savunan, sosyal hayatta kendilerine yer edinmiş bireyler olarak toplum içerisinde olmaları amaçlanmıştır. İş dünyasından sanat dünyasına, eğitimden siyasete toplumun her alanında söz sahibi olan nitelikli kadınlar yetiştirmiştir. İstanbul Amerikan Kız Koleji'nden yetişen kadınlar, hem Osmanlı Devleti'nin modernleşmesine katkı sağlamışlar hem de modern Türkiye'nin kurulmasında önemli bir oynamışlardır.

KAYNAKÇA

1. İstanbul Amerikan Kız Koleji Arşiv Belgeleri

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1889-1890.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1890-1891.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1892-1893.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the Presidents 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1894-1895

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1895-1896.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1899-1900.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1:

Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1900-1901.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1901-1902.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1902-1903.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1903-1904.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1905-1906.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1908-1909.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1909-1910.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1910-1911.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1911-1912.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Reports of the President, 1912-1921, Box 20 Folder 13-18, 1912-1913.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Reports of the President, 1912-1921, Box 20 Folder 13-18, 1913-1914.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Reports of the President, 1912-1921, Box 20 Folder 13-18, 1914-1915.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Reports of the President, 1912-1921, Box 20 Folder 13-18, 1915-1916.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Reports of the President, 1912-1921, Box 20 Folder 13-18, 1918-1919.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Reports of the President, 1912-1921, Box 20 Folder 13-18, 1919-1920.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1921-1934, Box 21 Folder 18-27a, 1922-1923.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, 1924-1925.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1889-1812, Box 19 Folder 1-12, 1925-1926.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1921-1934, Box 21 Folder 18-27a, 1926-1927.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Subseries II.1: Annual Reports, Annual Report of the President 1921-1934, Box 21 Folder 18-27a, 1927-1928.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979, Series II: Records of the President, Annual Reports, Annual Report of the President 1921-1934, Box 21 Folder 18-27a, 1931-1932.

Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs.

2. The Missionary Herald

American Board of Commissioner for Foreign Missions. "The Missionary Herald." Vol. 15 No.

2, Şubat 1819.

Herman N. Barnum, "Forty Years in Harpoot, Eastern Turkey", *The Missionary Herald*, C. XCV S. 10, Ekim 1899.

"Letter from Mr. Fisk and Parsons" (27 Ekim 1820), *The Missionary Herald*, Vol. XVII, Mart 1821.

“Palestine Mission: Letter from Mr. Fisk to the Corresponding Secretary, Respecting the Sickness and Death of Mr. Parsons”, *The Missionary Herald* C. XVIII S. 7, Temmuz 1822.

3. Amerikan Board Belgeleri

A.B.C.F.M., Almanac 1896, Boston 1896, s. 37.

P.A.B.C.F.M., Reel: 582 Belge No:4.

4. Araştırma ve İncelemeler

Acun, Fatma, “Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Mezunları ve Meşhurları”, *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C.11, S.22 (2015), s. 417-442.

Açıkses, Erdal, *Amerikalıların Harput'taki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2003.

Ahmet Halaçoğlu, “Humbaracı” *DİA*, C. XVIII, 1998, 349-350.

Akdağ, Bülent, “Ortaöğretimdeki Felsefe Derslerinin Etkililiğinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S. 15 (2002), s. 11-28.

Akkocaoğlu Çayır, Nihan, *Çocuklar İçin Felsefe Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma*, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2015.

Aksu, Ayşe, *Amerikalı Misyonerlerin Osmanlı Anadolu'sundaki Eğitim Faaliyetleri (1820-1900) ve Bunun Osmanlı Toplum Yapısına Etkileri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2010, s. 386.

Akyüz, Yahya *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1993'e*, Kültür Koleji, İstanbul 1994.

Akyüz, Yahya *Türk Eğitim Tarihi: Başlangıçtan 1997'e*, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1997.

Akyüz, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi*, Gözden Geçirilmiş 22.Baskı, Pegem Yayınları, İstanbul 2012, s. 143.

- Altın, Hamza, “Halide Edip’te Eğitim Fikri ve Onun Talim ve Terbiye İsimli Eseri, “Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi”, C. 14, S. 20 (2019), s. 1861-1895.
- Aydın, Mehmet, *Misyonerlik Faaliyetleri ve Türkiye, Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2005.
- Barton, James L., *Daybreak in Turkey*, The Pilgrim Press, Boston 1908.
- Baytal, Yaşar, “Tanzimat ve II. Abdülhamid Dönemi Eğitim Politikaları”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi*
- Berkes, Niyazi *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006.
- Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 11 (2000), s. 23-32.
- Beydilli, Kemal, “Mühendishâne-İ Bahrî Hümayun”, *DİA*, C. XXXI, 2006, s. 514-516.
- Bond Alvan, *Memoir of the Rev. Pliny Fisk, A. M.: Late Missionary to Palestine*, Crocker and Brewster, New York 1828.
- Cihan, Ahmet *Osmanlı’da Eğitim*, 3F Yayınevi, İstanbul 2007.
- Cilacı, Osman, *Hristiyanlık Propagandası ve Misyonerlik Faaliyetleri*, DİB Yayınları, Ankara 1982.
- Çalışlar, İpek, *Halide Edib-Biyografisine Sığmayan Kadın*, Everest Yayınları, İstanbul, 2010.
- Çeşme, Volkan, “Osmanlı’da Ziraati Modernleştirme Sürecinde Halkalı Ziraat Mektebi (1892-1928): Kuruluşu ve İdari Yapısı, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, C. XV, S.2 (2014), s. 39-80.
- Dadak, Numan, *Türkiye Estonya İlişkileri (1924-1940)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2019.
- Danacıoğlu, Esra, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Amerikan Board Okulları ve Ermeniler”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. III, S. 10 (2000), s. 131-144.
- Danacıoğlu Tamur, Esra, “Karşılaştırmalı Bir Perspektiften 19. Yüzyılda Çin ve Osmanlı İmparatorluğu’nda Protestan Misyoner Faaliyetleri”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, C. V, S. 12 (2016), s. 3-20.
- Dilek, Mehmet Sait, “İngiliz ve Amerikan Misyonerlerinin Ermeni Sorunun Ortaya Çıkışındaki Rolü (1810-1878)”, *Ermeni Araştırmaları*, S. 43 (2012), s. 89-112.

- Ergin, Osman Nuri *Türk Maarif Tarihi*, C. I-II, Eser Neşriyat, İstanbul 1977.
- Ferwerda, Frank Fokke, “1819-1919 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu’nda Misyoner Seyyahlar”, *Kebikeç*, S. 13 (2002), s. 346-348.
- Fincancı, May N., *The History of Robert College: Old and New 1863-1982*, Redhouse Yayınevi
- Freely, John, *A History of Robert College, The American College for Girls and Boğaziçi University*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000.
- Gök, Salhaddin; Kılınççeker, Özlem, “Türk Kadının Siyasete Giriş Süreci ve İlk Kadın Saylav Mihri İffet Pektaş”, *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 4 (2019), s. 48-84.
- Greene, Joseph K., *Leaveing the Levant*, The Pilgrim Press, Boston 1916.
- Gümüşgöl; Osman, Göral, Mehmet, “Sportif Bakış, Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi”, *Milli Eğitim Şuraları Kapsamında Beden Eğitimi Dersi*, C. I, S. 1. (2014), s. 14-29.
- Gündüz, Şinasi, “Misyonerlik”, *DİA*, C. XXX, 2005, s 193-199.
- Gündüz, Şinasi, “Misyonerlik ve Hristiyan Misyonerler”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, C. II S. 4 (2002), s. 1-21.
- Güven, İsmail *Osmanlı Eğitiminin Batılılaşma Evreleri*, Naturel Yayınevi, Ankara 2004.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin “Osmanlı Eğitim ve Bilim Kurumları”, *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, C. I, Ed. E. İhsanoğlu, İstanbul, 1999.
- İnalcık, Halil, *Rönesans Avrupası, Türkiye’nin Batı Medeniyetiyle Özdeşleşme Süreci*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2013.
- Jenkins, Hester Donaldson, *Robert Kolej’in Kızları: Misyonerlik, Feminizm, Yabancı Okullar*, çev. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2008.
- Kansu, Nafi A., *Türkiye Maarif Tarihi Hakkında Bir Deneme*, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, Ankara 1930.
- Kelime, Erdal, *Halide Edip Adivar ve Halide Nusret Zorlutuna’nın Eserlerinde Öğretmen ve Eğitim*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa 2005.

Kelime, Erdal, “Halide Edip Adıvar ve Üniversite Meselesi”, *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 15 (2008), s. 409-428.

Kennedy, Judd W., *American Missionaries in Turkey and Northern Syria and the Development of Central Turkey and Aleppo Collages, 1874-1967*, William and Mary University, Global Studies: Middle Eastern Studies, Undergraduate Honors Theses, Virginia 2008.

Kocabaşoğlu, Uygur, *Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika: 19.Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları*, Arba Yayınları, İstanbul 1989.

Koçak, Ahmet, “Amerika'dan Boğaziçine Uzanan Bir Eğitimci Mary Mills Patrick'in “Amerika'da Kadınlara Mahsus Yüksek Tahsil Risalesi”, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, S. 16 (2017), s. 67-81.

Kodaman Bayram, *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1988.

Köse, Ayşe, *Yabancı Okullarda Kızların Din Eğitimi (Arnavutköy Amerikan Kız Koleji Örneği)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003, s. 200.

Küçük, Abdurrahman, *Misyonerlik ve Türkiye, Türkiye'deki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1996.

Mardin, Şerif, *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1991.

MEB, Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı, 2018, s. 10.

Morgil, F. İnci; Say, Gülen, “Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinde Kimya Öğretmenliği Ders Programlarının Değerlendirilmesi ve Öneriler”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 12 (1996), s. 227-229. Nalan Peker, *Milli Eğitim Sistemi İçinde Resim Eğitimi*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998.

Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1991.

Nurdoğan, Arzu M, *Modernleşme Döneminde Osmanlı'da İlköğretim (1869-1914)*, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2016.

Öksüz, Fatma, “Ortadoğu'da Protestan Misyonerliği: George Edward ve Sarah Read Post Örneği”, *Journal of Social Sciences and Humanities*, C. II, S. 2 (2018), s. 22-46.

Özcan, Abdülkadir, “Harbiye”, *DİA*, C. XVI, s. 115-119.

Özcan, Nuri, “Muzıka-yi Hümayun”, *DİA*, C. XXXI, 2006, s. 422-423.

Parsons, Levi; Fisk, Pliny, *Osmanlı’da İki Amerikalı Misyoner: Levi Parsons ve Pliny Fisk’in Anadolu ve Kudüs Seyahat Raporları (1819- 1825)*, haz.. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2015.

Patrick, Mary Mills, *Bir Boğaziçi Macerası İstanbul Kız Koleji (1871-1924)*, çev. Şeyma Akın, Tez Yayınları, I. Baskı, İstanbul 2001.

Patrick, Mary Mills, *Son Sultanların İstanbul’unda Siyaset, Modernleşme, Yabancı Okullar*, çev. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2009.

Prime, Edward Dorr Griffin, *Forty Years in the Turkish Empire, Or, Memoirs of Rev. William Goodell: Late Missionary of the A.B.C.F.M. at Constantinople*, Robert Carter and Brothers, New York 1876.

Rufus ANDERSON, “History of the Missions of the American Board of Commissioners for Foreign Missions of the Oriental Churches”, Vol. II, Boston 1872.

Somel, Selçuk Akşin, *Osmanlı’da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908): İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, İletişim Yayınları, İstanbul 2010.

Strong, William E., *The Story Of The American Board*, The Pilgrim Press, Norwood 1910.

Şafak, Nurdan, *Osmanlı-Amerikan İlişkileri*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2003.

Taşkın, Faruk, “Amerikan Board Misyonerlerinin Türkiye’deki Sağlık Faaliyetleri (1883-1923)”, *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, C. VI, S. 2, s. 149-176.

Taşkın, Faruk, *Amerikan Misyoner Okullarından “Merkezi Türkiye Koleji” (1876-1924)*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin 2007.

Tekeli, İlhan, *Osmanlı İmparatorluğu’ndan Günümüze Eğitim Kurumlarının Gelişimi*, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, C. III, Ed. Murat Belge, İstanbul 1983.

Tekeli İlhan; İlkin Selim, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1999.

Toprak, Zafer, “Osmanlı’dan Günümüze Eğitim Tarihinden Örnekler: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji”, *Tombak Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi*, S. 29 (1999), s. 48-50.

Toprak, Zafer “Robert Kolej”, *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, C. VI, s. 7.

Tracy, Joseph, *History of the American Board of Commissioners for Foreign Missions*, Worcester: Spooner & Howland, 1840.

Uçman, Abdullah, Encümen-i Daniş”, *DİA*, C. XI, 1995, s. 176-178.

Ülke, Recep, *Amerikan Kız Koleji’nin Kuruluşu*, Yeni Matbaa, İstanbul 1965.

Yetkiner, Cemal, “İstanbul’da Bir Cemaatin Doğuşu: William Goodell ve Amerikan Protestan Misyonu”, *Akademik Ortadoğu*, C. III, S. 1 (2008), s. 137-145.

Yetkin, Yalçın, “Biyoloji Eğitimi ile Sağlanan Davranış Değişikliklerinin İnsanın Yücelişi ve Dünya Barışına Katkısı”, *Turkish Journal of Biology*, S. 22 (1998), s. 347-367.

Yücel, İdris, *Kendi Belgeleri Işığında Amerikan Board’ın Osmanlı Ülkesindeki Teşkilatlanması*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2005.

Zürcher, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye’nin Tarihi*, çev. Yasemin Saner, İletişim Yayınları, İstanbul 2017.

5. İnternet Siteleri

https://books.google.com.tr/books?id=ug8AAAAAYAAJ&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (21 Şubat 2007)

<https://cgi.aub.edu.lb/tour/buildings/b08.html> (Erişim tarihi belirtilmemektedir.)

MISSIONARIES.

WHEN no date occurs in the right hand column, it is because the missionary is still in the field.

In several instances, the date of the wife's arrival in the field precedes the arrival of the husband. The explanation is that the wife, previous to marriage, had been connected with the mission as a teacher.

Dr. Eli Smith's Exploring Tour is included in his thirty years' missionary service. So in the case of Dr. H. G. O. Dwight, and some others.

Cyprus is included in the Mission to Greece and the Greeks; the population consisting largely of that element.

The asterisk (*) placed before a name, denotes that the person is deceased. When it is placed before a *date*, in the right hand column, it denotes that the person died *at the time there indicated*, and in the field.

The Assyria Mission terminated in November, 1860, when it was merged in the Mission to the Armenians. The persons composing that mission remained at their stations.

It should be specially noted, that this table is not designed to state the time of a missionary's connection either with the Mission, or with the Board, but only of his residence in the field.

MISSION TO PALESTINE.

ORDAINED MISSIONARIES.	WIVES OF MISSIONARIES.	TIME OF ENTERING.	TIME OF LEAVING.
*Pliny Fisk		Jan. 15, 1820.	*Oct. 23, 1825.
*Levi Parsons		Jan. 15, 1820.	*Feb. 10, 1822.
*Jonas King, D. D.	[See Mission to Greece.]	Nov. 2, 1822.	Aug. 26, 1825.
*George B. Whiting	[See Mission to Syria]	Oct., 1834.	Autumn, 1843.
Wm. M. Thomson, D. D.	Mrs. Matilda S. Whiting	Oct., 1834.	Autumn, 1843.
	[See Mission to Syria]	April, 1834.	
	*Mrs. Eliza N. Thomson	April, 1834.	*July 22, 1834.
*John F. Lanneau	[See Mission to Syria]	May 1, 1836.	June 11, 1846.
Charles S. Sherman		Sept., 1838.	July 1, 1842.
	Mrs. Martha E. Sherman	Sept., 1839.	July 1, 1842.
MISSIONARY PHYSICIAN.			
*Asa Dodge, M. D.		Sept., 1834.	*Jan. 28, 1835.
	Mrs. Martha Dodge	Sept., 1834.	1838.
ASSISTANT MISSIONARY.			
	Miss Betsey Tilden	June 16, 1836.	March 1, 1843.

Messrs. Beadle and Keyes were at Jerusalem from July 17, 1840, to January, 1841.

EK 1: Osmanlı topraklarına gelen ilk misyonerler hakkında bilgiler⁵⁷⁹

⁵⁷⁹ Rufus ANDERSON, "History of the Missions of the American Board of Commissioners for Foreign Missions of the Oriental Churches", Vol. II, Boston 1872, s. 489.

THE PRINTING ESTABLISHMENT AT MALTA.

ORDAINED MISSIONARIES.	WIVES OF MISSIONARIES.	TIME OF ENTERING.	TIME OF LEAVING.
*Daniel Temple . .	[See Mission to Armenians] *Mrs. Rachel B. Temple *Mrs. Martha E. Temple	Feb. 22, 1822. Feb. 22, 1822. Feb. 25, 1830.	Dec., 1833. *Jan. 15, 1827. Dec., 1833.
ASSISTANT MISSIONARY.			
Homan Hallock . .	[See Mission to Armenians] Mrs. Elizabeth Hallock .	Dec. 10, 1826. Mar. 26, 1828.	

MISSION TO SYRIA.

ORDAINED MISSIONARIES.	WIVES OF MISSIONARIES.	TIME OF ENTERING.	TIME OF LEAVING.
*William Goodell, D. D.	[See Mission to Armenians] *Mrs. Abigail P. Goodell	Oct. 16, 1823. Oct. 16, 1823.	May 2, 1828. May 2, 1828.
Isaac Bird	Mrs. Ann P. Bird	Oct. 16, 1823. Oct. 16, 1823.	Aug., 1835. Aug., 1835.
*Eli Smith, D. D. . .	*Mrs. Sarah L. H. Smith *Mrs. Maria W. C. Smith Mrs. Henrietta S. Smith	Feb. 18, 1827. Jan. 23, 1834. June 17, 1841.	*Jan. 11, 1857. *Sept. 30, 1836. *May 27, 1842.
Wm. M. Thomson, D. D.	[See Mission to Palestine] Mrs. Maria Thomson . .	Jan. 12, 1847. Sept., 1834. Aug. 3, 1835.	May, 1857.
*Story Hebard . . .	*Mrs. Rebecca W. Hebard [formerly Miss Williams]	Mar. 14, 1836. Nov. 13, 1835.	*June 30, 1841. *Feb. 18, 1840.
Elias R. Beadle . . .	*Mrs. Hannah Beadle . .	Oct. 15, 1838. Oct. 15, 1838.	Sept. 27, 1842. Sept. 27, 1842.
Samuel Wolcott, D. D.	*Mrs. Catharine E. Wolcott	April 1, 1840. April 1, 1840.	Jan. 2, 1843. *Oct. 26, 1841.
*Nathaniel A. Keyes	*Mrs. Mary Keyes	April 2, 1840. April 2, 1840.	April 5, 1844. April 5, 1844.
Leander Thompson .	Mrs. Anne E. Thompson	April 1, 1840. April 1, 1840.	March 1, 1843. March 1, 1843.
C. V. A. Van Dyck, D. D.	Mrs. Julia A. Van Dyck .	April 1, 1840. Dec. 22, 1842.	
*George B. Whiting	[See Mission to Palestine] *Mrs. Matilda S. Whiting	Autumn, 1843. Autumn, 1843.	*Nov. 8, 1855. Mar. 14, 1856.
*John F. Lanneau .	[See Mission to Palestine] Mrs. Julia H. Lanneau .	Feb., 1844. Feb., 1844.	Feb. 17, 1846. Feb. 17, 1846.
Simeon H. Calhoun .	Mrs. Emily P. Calhoun .	July 28, 1844. March 6, 1849.	
Thomas Laurie, D. D.	[See Mission to Nestorians]	Dec. 11, 1844.	May 9, 1846.
William A. Benton .	Mrs. Loanza G. Benton .	Oct. 20, 1847,) Oct. 20, 1847,)	Con. terminat- ed June, 1861.
*J. Edwards Ford .	Mrs. Mary Ford	March 8, 1848. March 8, 1848.	June, 1865. 1865.
David M. Wilson . .	Mrs. Emeline Wilson . .	March 8, 1848. March 8, 1848.	May 4, 1861. May 4, 1861.
Horace Foote . . .	*Mrs. Roxana Foote . .	Aug. 24, 1848. Aug. 24, 1848.	Autumn, 1854. Autumn, 1854.
*Wm. F. Williams, D. D.	[See Assyria Mission] *Mrs. Sarah P. Williams	March 6, 1849. March 6, 1849.	*July 1, 1854.

EK 2: Osmanlı topraklarına gelen ilk misyonerler hakkında bilgiler⁵⁸⁰

⁵⁸⁰ Rufus ANDERSON, "History of the Missions of the American Board of Commissioners for Foreign Missions of the Oriental Churches", Vol. II, Boston 1872, s. 489.

EK 3: Kolejdeki Müslüman öğrenciler⁵⁸¹

⁵⁸¹ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

AMERICAN COLLEGE FOR GIRLS CONSTANTINOPLE

Hatije Takir

Class } *Sophomore* June 1914
Classe }
Қауғ }
Класс }
Τάξις }

Art Histoire de l'Art صانع نفسه تاريخي История на Иекъетного Պատ. Գեղարուեստի 'Ιστ. τῶν Ὠραίων τεχ.	German Allemand آلمانيه Գերմաներէն Немецкий Γερμανικά	Psychology Psychologie علم روج Психология Հոգեբանութիւն Ψυχολογία
Astronomy Astronomie علم هيت Астрономия Աստղագիտութիւն 'Αστρονομία	Geology Géologie علم الارض Դեզոգոյն Երկրաբանութիւն Γεολογία	Physics Physique مکمت Փնտիկ Բնագիտութիւն Φυσική
Biology Biologie علم حيات Биология Բնագիտութիւն Βιολογία	History Histoire تاريخ Պատմութիւն История 'Ιστορία	Physiology Physiologie علم وظائف الاعضا Փնտիզոյն Մարդակազմութիւն Φυσιολογία
Bible Bible کتاب مقدس Библия Կրօնի Պատմութիւն Εβραϊσμός	Latin Latin لاتينه Латинский Լատիներէն Λατινικά	Sociology Sociologie مجت جمعيت لشریه Социология Հոգեբանութիւն Κοινωνιολογία
Chemistry Chimie کيميا Химия Քիմիաբանութիւն Χημεία	Literature Littérature ادبيات Литература Մանկագր. Պատմ. Γραμματολογία	Turkish Turc ترکيه Տաղերէն Турекчи Τουρκικά
English Anglais انگلیزجه Անգղերէն Αγγλίσικη 'Αγγλικά	Mathematics Mathématiques ریاضیات Մաթղութիւն Μαθηματικά	Vernacular Langue maternelle لسان مادرزاد Մայր. Լեզու Ματρωνγλίσικη 'Ελληνικά
Ethics Ethique علم اخلاق Εθικα Հոգեբանութիւն Ηθική	Meteorology Météorologie علم احوال هوا Μετεωρολογία Օդերեւութաբանք. Μετεωρολογία	Musie Musique موسیقی Музыка Երաժշտութիւն Μουσική
French Français فرانسېزه Ֆրանսերէն Французский Γαλλικά	Philosophy Philosophie فلسفه Φιλοσοφία Φιλοσοφια	Gymnastics A.

Eleanor D. Burus -
Registrar

A. Excellent پاک ای Отличнейше 'Αρίστη	B. Good Bien ای Добры Ευα Καλώς	C. Fair Assez bien متوسط Доста добры Ισα Σχ. Καλώς	D. Passable Passable کچيله يولور Средне Գոնացնող Μετρίως	E. Failure Insuccès فنا Лонг Πε-γρηացուցի 'Αποτυχία	F. Heavy failure Grand insuccès پاک فنا Най-дурно Θνη Σοβαρά απολογία
--	---	--	--	---	---

EK 4: 1914 yılına ait bir karne⁵⁸²

⁵⁸² Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

January 24 1912
Sub-Freshman

Algebra Examination

I. $b^4 - 3ab + 4a^3 - 6b$.

In this expression there are four terms; the first term is b^4 and the last one is $-6b$.

(3) b^4 is a positive term; $-3ab$ is a negative term because the first one is preceded by a plus sign and the second one by a minus sign.

(4) The exponent of the third term which is $+4a^3$ is 3 = cube

(5) The coefficient of the second term which is $-3ab$ is 3

II. $a=4; b=0, c=5, d=7, e=8$.

8
$$\frac{4a + 3b + 2d}{c + e + 2} = \frac{4 \cdot 4 + 3 + 2 \cdot 7}{5 + 8 + 2} = \frac{33}{15} = 2 \frac{3}{5} \text{ ans. } 2 \frac{3}{5}$$

III. $x^3 - 27 = (x - 3)(x^2 + 3x + 9)$ ans. Let $x=2$
 $(2 \cdot 2 \cdot 2 - 27) = (2 - 3)(4 + 6 + 9)$

10 $(-19) = -19 = (-1)(+19) = -19$ both are: -19

IV. Let $x =$ one number.

$x+1 =$ the other number.

$x+2 =$ the last one.

10
$$\begin{array}{r} 3x + 3 = 60 \text{ the sum.} \\ \underline{ + 3} \\ 3x = 57 \end{array}$$

then $x = \frac{57}{3} = 19$; $x+1 = 20$;

$x+2 = 21$. $19 + 20 + 21 = 60$ ans

EK 5: 1912 yılına ait bir matematik sınav kağıdı⁵⁸³

⁵⁸³ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

EK 6: 1928 yılına ait kampüs fotoğrafı⁵⁸⁴

⁵⁸⁴ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

EK 7: Beden Eğitimi dersi çalışmaları⁵⁸⁵

⁵⁸⁵ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

EK 8: 1927 yılına ait bir grup fotoğrafı⁵⁸⁶

⁵⁸⁶ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

EK 9: Laboratuvar dersi (1920)⁵⁸⁷

⁵⁸⁷ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs

EK 10: Kolej kütüphanesi (1919)⁵⁸⁸

⁵⁸⁸ Columbia University, (New York, USA) Rare Book and Manuscript Library, American College for Girls Records, 1880s-1979. Series X: Photographs